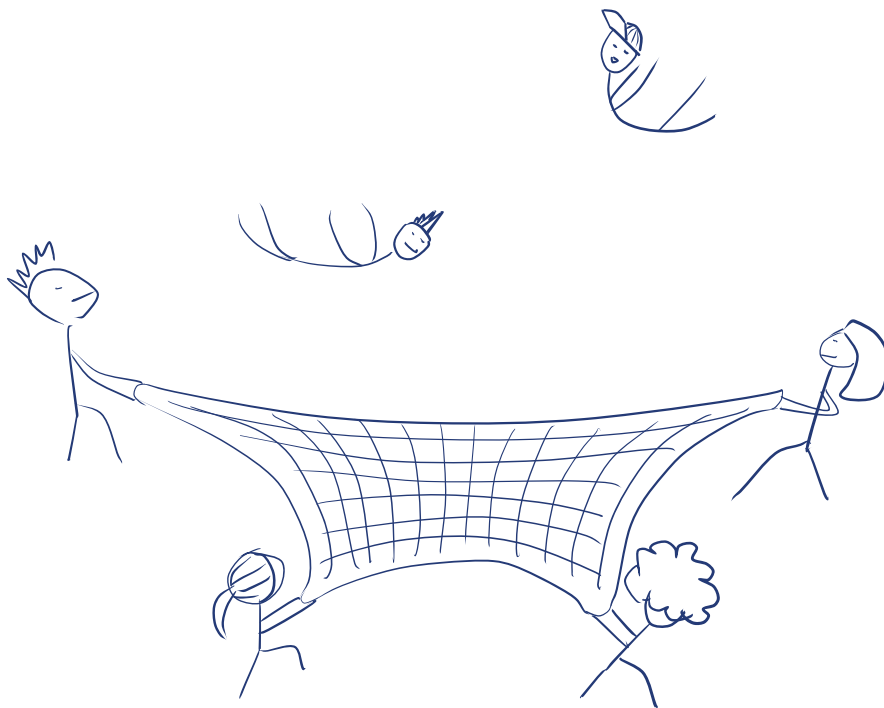

Voortgangs Onderzoek

Aanpak voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie

Voortgangsonderzoek: aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie

Auteurs

Mandy van der Gaag¹
Nick Snell¹
Glenda Bron¹
Ando Emerencia¹
Frank Blaauw²
Irma Heemskerk³
Régina Petit³
Saskia Kunnen¹
Peter de Jonge¹

Affiliaties

¹ Rijksuniversiteit Groningen, Ontwikkelingspsychologie
² Rijksuniversiteit Groningen, Bernoulli Instituut
³ Kohnstamm Instituut

Financiering

Door Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek
Op verzoek van het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap
Als aanvulling op het project 'u-can-act': voorkomen van voortijdig schoolverlaten
Dossiernummer: 405-16-401

Referentie naar dit rapport

Gaag, M.A.E. van der, Snell, N.R., Bron, G.G., Emerencia, A.C., Blaauw, F.J., Heemskerk, I.M.C.C., Petit, R., Kunnen, E.S., Jonge, P. de (2018). *Voortgangsonderzoek: aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie (eindrapport)*. Groningen: Rijksuniversiteit Groningen.

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	4
2. Samenvatting	5
2.1. Werkwijze	5
2.2. Samenwerking	5
2.3. Financiële situatie	6
2.4. Conclusie in een notendop	6
3. Inleiding	7
3.1. Beleidskader VSV en jongeren in een kwetsbare positie	8
3.1.1. Decentrale aanpak	8
3.1.2. Regionale samenwerking	9
3.2. De nieuwste maatregelen: de 'vervolgaanpak' sinds 2016	9
3.2.1. RMC krijgt meer verantwoordelijkheid	9
3.2.2. Sluitend vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie	10
3.2.3. Monitoren van jongeren in een kwetsbare positie	10
3.3. Huidig onderzoek	10
4. Beknopte uitleg onderzoeksopzet	11
4.1. Onderzoeksvragen	11
4.1.1. Werkwijze	11
4.1.2. Samenwerking	11
4.1.3. Financiële situatie	11
4.2. Deelnemers	12
4.2.1. De doelgroepen	12
4.2.2. Deelname aan de Vragenlijst	12
4.2.2.1. Participatie per deelnemersgroep	12
4.2.2.2. Deelname en exclusie	13
4.2.3. Deelname aan Interviews	14
4.3. Analyse en rapportage	14
5. Resultaten	15
5.1. Werkwijze	15
5.1.1. Veel impact van de maatregelen	15
5.1.2. Meer werkdruk	20
5.1.3. Een vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie	21
5.1.4. Advies aan landelijk beleid over werkwijze	23
5.1.4.1. Herdefiniëren en professionaliseren van de RMC-functie	24
5.1.4.2. Stroomlijnen van wetgeving	24
5.1.4.3. De focus op startkwalificatie en VSV-cijfers maakt goede begeleiding soms juist moeilijk	24
5.1.4.4. Verbreed doelgroep	25

5.1.4.5. Geef tijd, ruimte en autonomie	26
5.2. Samenwerking	27
5.2.1. Regionale samenwerkingsverbanden	27
5.2.1.1. Voorspoedige samenwerking tussen scholen en RMC	28
5.2.2. Nieuwe samenwerkingspartners	29
5.2.3. Arbeid en vooral zorg betrekken bij regionale samenwerking lijkt lastig	30
5.2.4. Doel van samenwerking: vangnet JIKP versus VSV verminderen	32
5.2.5. Advies aan landelijk beleid over samenwerking	33
5.2.5.1. Ontschotten	34
5.2.5.2. Regionale samenwerking bevorderen	34
5.3. Financiële situatie	36
5.3.1. De financiële middelen zijn voor de meeste regio's onvoldoende	36
5.3.2. Tekorten hebben nadelige gevolgen voor jongeren	38
5.3.3. De nieuwe verdeling van middelen gaat vaak goed, soms ook niet	40
5.3.3.1. De verandering in kassiersrol en gevolgen voor samenwerking	41
5.3.4. Decentralisatie uitkering van VSV-middelen is geen goed idee	42
5.3.5. Advies aan landelijk beleid over financiële situatie	44
5.3.5.1. Meer financiële middelen, in structurele vorm	44
5.3.5.2. Meer transparantie over besteding van middelen	45
5.3.5.3. Voer geen decentralisatie-uitkering in	45
6. Conclusies	46
6.1. Werkwijze	46
6.1.1. Er is een redelijk sterk vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie	46
6.1.2. De nieuwe rol van het RMC vraagt nieuwe vaardigheden	47
6.1.3. Meer taken en werkdruk voor vooral het RMC	47
6.1.4. Wetgeving moet gestroomlijnd worden om taken uit te kunnen voeren	47
6.1.5. De strakke grenzen tussen doelgroepen werken niet op regionaal niveau	47
6.1.6. De startkwalificatie is op regionaal niveau niet logisch als einddoel	48
6.2. Samenwerking	48
6.2.1. Regionale samenwerking gaat goed, vooral tussen RMC en scholen	48
6.2.2. Het is soms lastig om zorg en arbeid te betrekken bij samenwerking	49
6.2.3. Ontschotten is nodig	49
6.2.4. Samenwerking stimuleren: meer tijd versus meer sturing	49
6.3. Financiële situatie	49
6.3.1. De verdeling van middelen binnen regio's gaat meestal goed	50
6.3.2. RMC ervaart tekort financiële middelen ten koste van jongerenbegeleiding	50
6.3.3. Er is meer nodig voor een duurzaam vangnet	50
6.3.4. Decentralisatie-uitkering is geen goed idee	50
6.4. Geef tijd	51

7. Discussie	52
7.1. De rol en verantwoordelijkheid van het RMC	52
7.1.1. Diversiteit in aanpakken en taakverdeling in de regio	53
7.1.2. Uitbreiden van de doelgroep	54
7.2. Jongerenbegeleiding en de noodzaak van ontschotten	55
7.3. Tot slot	57
8. Bijlagen	58
8.1. Opdracht en achtergrond	58
8.2. Toelichting decentralisatie uitkering	60
8.3. Arbeidsmarktregio's	61
8.4. Toestemming ethische commissie psychologie	62
8.5. Procedure	64
8.5.1. Taakverdeling binnen het onderzoek	64
8.5.2. Vormgeving dataverzameling	65
8.5.2.1. Vragenlijst	65
8.5.2.2. Interview	65
8.5.2.3. Overzichtstabel verzamelen contactgegevens en uitnodigen	66
8.6. Vragenlijst bijlagen	67
8.6.1. Informed consent	67
8.6.2. Informatie over het onderzoek	69
8.6.3. Vragenlijst	72
8.7. Interview bijlagen	88
8.7.1. Informed consent	88
8.7.2. Informatie over het onderzoek	89
8.7.3. Interview	92
8.8. Toelichting op de figuren	99
8.8.1. Pirateplots	99
8.8.2. Staafdiagram Barplot	99
8.8.3. Netwerkfiguur	99
8.9. Voortgang van de monitoring en begeleiding van PrO en VSO jongeren	100
8.10. Vergelijking van de deelmaatregelen	102
8.11. Aanvullende evaluaties	110
8.11.1. Resultaatafhankelijke beloning	110
8.11.2. Vrijstellingsregister	111
8.12. Limitaties	114
8.13. Referenties	115

1. Voorwoord

Dit document bevat het eindrapport van het voortgangsonderzoek naar de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie.

Het voortgangsonderzoek wordt uitgevoerd door de bestaande projectgroep van NRO-project 'u-can-act' van de Rijksuniversiteit Groningen, met medewerking van het Kohnstamm instituut. (dossiernummer: 405-16-401 / 1892).¹

De auteurs van dit rapport bedanken het NRO en het ministerie van OCW voor het vertrouwen in onze onderzoeksgroep. Wij bedanken tevens Lucia Boer-Bethlehem voor haar cruciale projectmanagement assistentie en alle onderzoeksdeelnemers voor hun deelname.

¹ Het u-can-act project gaat over het voorkomen van voortijdig schoolverlaten, zie ook: www.u-can-act.nl en <https://www.nro.nl/onderzoeksprojecten-vinden/?projectid=405-16-401-voortijdig-schoolverlaten-voorkomen>

2. Samenvatting

Met dit onderzoek is in kaart gebracht wat de voortgang en ervaren effecten zijn van de beleidsaanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie, ook wel de 'vervolgaanpak' genoemd. Deze vervolgaanpak wordt per 1 januari 2019 officieel verankerd in de wetgeving, maar vooruitlopend hierop zijn er met de regio's al afspraken gemaakt om de nieuwe beleidsmaatregelen te implementeren. De voortgang hiervan is in het huidige onderzoek geëvalueerd. Dit hebben wij gedaan door een vragenlijst en interviews af te nemen onder RMC-coördinatoren, scholen, Ingrado, de MBO-raad, G40 en accountmanagers van het ministerie van OCW.

2.1. Werkwijze

Uit onze resultaten komt naar voren dat de beleidsmaatregelen vaak een grote en positieve impact hebben op de werkzaamheden van scholen en RMC's. De meesten van hen hebben het idee dat ze nu meer kwaliteit kunnen leveren. Belangrijke maatregelen zijn goed opgepakt binnen de regio's: men noemt dat er meer samenwerking is gekomen, dat het RMC een grotere rol heeft gekregen in de regio en dat er meer aandacht is voor jongeren in een kwetsbare positie.

Er zijn ook uitdagingen. Zo ervaren met name RMC-coördinatoren van contactgemeenten een verhoging van de werkdruk doordat de nieuwe rol van het RMC ook nieuwe taken met zich meebrengt. Deze taken vereisen nieuwe vaardigheden waardoor RMC-coördinatoren het soms nog lastig vinden om deze taken op te pakken. Dit gaat met name om het coördineren van de regionale samenwerking. Daarnaast is het monitoren van jongeren in een kwetsbare positie vaak nog niet goed mogelijk door conflicterende wetgeving, bijvoorbeeld doordat er het nog niet mogelijk is om gegevens uit te wisselen tussen verschillende instanties. Veel partijen denken echter wel dat er in hun regio een vangnet van goede kwaliteit is voor jongeren in een kwetsbare positie.

Men signaleert veelvuldig dat een uitbreiding van de doelgroep gewenst is in zowel leeftijd (naar 27) als type (niet alleen voortijdig schoolverlaters en jongeren in een kwetsbare positie, maar alle jongeren). Op regionaal niveau werken de huidige strakke grenzen tussen doelgroepen niet en wil men zich meer bezighouden met wat jongeren nodig hebben, ongeacht de categorie waar ze in zitten. Hierbij is de startkwalificatie geen einddoel, maar gaat het veel meer om het bereiken van participatie. Deze wens lijkt echter te conflicteren met de nu al hoge werkdruk en een ervaren gebrek aan (structurele) financiële middelen, en hier ligt voor het landelijk beleid een belangrijk dilemma om op te lossen.

2.2. Samenwerking

Het gaat behoorlijk goed met de regionale samenwerking, vooral tussen RMC en scholen. Zij werken veel samen en ervaren dit vaak als positief. Het RMC werkt ook met andere partijen veel samen, zoals zorg en arbeid, en neemt daarmee de nieuwe rol goed op zich.

Het blijkt in sommige regio's echter lastig om arbeid en met name zorg te betrekken. Dit heeft onder andere te maken met verschillen in regio-indelingen van RMC, arbeid en zorg. Bij het betrekken van de zorg speelt ook dat het voor RMC's moeilijk is om te bepalen met welke zorgpartijen ze in zee moeten gaan.

Omgaan met de complexe realiteit van veel jongeren vereist een overkoepelend beleid en een vervaging van de grenzen tussen de verschillende beleidsdomeinen. Scholen en gemeenten wensen dan ook veelvuldig dat er ontschot wordt, onder andere door het stroomlijnen van wet- en regelgeving en het faciliteren van samenwerking tussen de verschillende domeinen. De deelnemers verschillen echter in hun visie hoe de samenwerking het beste gefaciliteerd kan worden. Sommige RMC's en scholen geven aan dat ze meer tijd willen om de samenwerking zelfstandig vorm te geven, anderen willen meer sturing om de samenwerking op gang te brengen, terwijl weer anderen meer zien in een tussenweg waarbij er voornamelijk visie wordt geboden vanuit landelijk beleid.

2.3. Financiële situatie

Het verdelen van middelen binnen een regio gaat vaak goed. Daarnaast ervaart de meerderheid van de scholen voldoende financiële middelen voor de uitvoering van hun taken, en een klein deel van de gemeenten ook.

Echter, de meerderheid van de gemeenten (zowel contact als niet-contact) en iets minder dan de helft van de scholen ervaart een tekort aan financiële middelen. In regio's waar tekorten zijn blijven er met name begeleidingstaken liggen voor jongeren in een kwetsbare positie en ook preventieve activiteiten om voortijdig schoolverlaten te voorkomen worden niet uitgevoerd.

Mogelijke oplossingen zijn het bieden van meer structurele middelen, het herverdelen van middelen, of het beter afstemmen van de verantwoordelijkheden van het RMC met de domeinen zorg, onderwijs en arbeid. Daarnaast is men, gezien de prille positie van het RMC in de regionale samenwerking, over het algemeen tegen een eventuele decentralisatie-uitkering. Dit zou de nieuwe positie van het RMC juist ondermijnen.

2.4. Conclusie in een notendop

Scholen en gemeenten willen meer mogelijkheden om vanuit de jongeren te denken: wat heeft deze specifieke jongere nodig en hoe kunnen we hem of haar daarbij helpen? Het nieuwe beleid zet stappen in de deze richting en dat wordt als positief ervaren, maar in de visie van de regio's kan en moet dit nog beter in de toekomst. Het is echter belangrijk om hierbij op te merken dat de wetgeving omtrent de vervolgaanpak nog niet van kracht is en men nog volop bezig is om de nieuwe werkwijze te implementeren en samenwerkingen op te zetten. Men vraagt om tijd en ruimte om dit uit te laten kristalliseren.

3. Inleiding

Voortijdig schoolverlaten (VSV)² voorkomen is al jaren een belangrijke prioriteit van Nederlands beleid. Dat is ook logisch: VSV-ers hebben gemiddeld genomen een lager welzijn dan jongeren die hun startkwalificatie behalen, een lager inkomen, een kleinere kans op het vinden van een baan en een grotere kans op het vertonen van crimineel gedrag (Cedefop, 2016; De Witte en Mazrekaj, 2017). Het Nederlandse VSV-beleid wordt gekarakteriseerd door een regionale aanpak, die dichtbij de jongeren opereert. Het beleid kan succesvol genoemd worden: het aantal voortijdig schoolverlaters is flink gedaald: van 39.115 in 2011 tot 23.793 in 2017³. Maar er is meer nodig om de ambitieuze doelstelling van de Rijksoverheid te realiseren: reductie tot 20.000 nieuwe VSV-ers per jaar in 2021. Daarom zijn er in 2016 nieuwe afspraken gemaakt om voortijdig schoolverlaten verder terug te dringen⁴.

Met deze nieuwe afspraken is er meer aandacht gekomen voor jongeren in een kwetsbare positie (JKP)⁵, voor wie het halen van een startkwalificatie niet vanzelfsprekend is. Deze jongeren zijn afkomstig uit het praktijkonderwijs (PrO), voortgezet speciaal onderwijs (VSO) of entreeopleidingen. In de VSV aanpak werd met name ingezet op jongeren in (of al uit) het reguliere voortgezet onderwijs (VO) en middelbaar beroepsonderwijs (MBO). Maar met de beleidsmaatregelen van 2016 is er meer aandacht gekomen voor jongeren in een kwetsbare positie om zo ook hen meer kansen en een beter toekomstperspectief te bieden. Wanneer zij klaar zijn met hun opleiding, is het in de nieuwe aanpak de bedoeling dat zij door het RMC⁶ (Regionaal Meld- en Coördinatiefunctie) naar onderwijs, werk of dagbesteding begeleid worden.

In dit rapport vindt u de resultaten van ons onderzoek naar de ervaren effecten van de nieuwe beleidsaanpak, ook wel de 'vervolgaanpak' genoemd, van VSV en jongeren in een kwetsbare positie. Deze vervolgaanpak wordt per 1 januari 2019 officieel verankerd in de wetgeving. Vooruitlopend hierop zijn er met de regio's echter al afspraken gemaakt om met de nieuwe maatregelen aan de slag te gaan en de voortgang hiervan wordt in het huidige onderzoek geëvalueerd. Dit rapport heeft tot doel het landelijke beleid handvatten te geven om de aanpak van VSV en jongeren in een kwetsbare positie verder te optimaliseren. Wij gaan in op veranderingen en de huidige stand van zaken in de regionale werkwijze, samenwerking en financiële situatie. Dit doen wij door de belangrijkste stakeholders wat betreft deze maatregelen te bevragen, waaronder RMC-coördinatoren van de G4 en G40, scholen en verschillende koepelorganisaties; Ingrado, de MBO-raad, G40 en accountmanagers van het ministerie van OCW.

² Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap & Centraal Bureau voor de Statistiek; 2018).

³ Voor de actuele vsv-cijfers kunt u de volgende site van de Rijksoverheid raadplegen: <https://www.onderwijsincijfers.nl/kengetallen/onderwijs-algemeen/leerlingen-en-studenten/prestaties-voortijdig-schoolverlaten/landelijke-vsv-cijfers>

⁴ M.J. Bussemaker, 15 februari 2015, Brief 'Succesvolle aanpak voortijdig schoolverlaten krijgt een krachtig vervolg', referentienummer 894516.

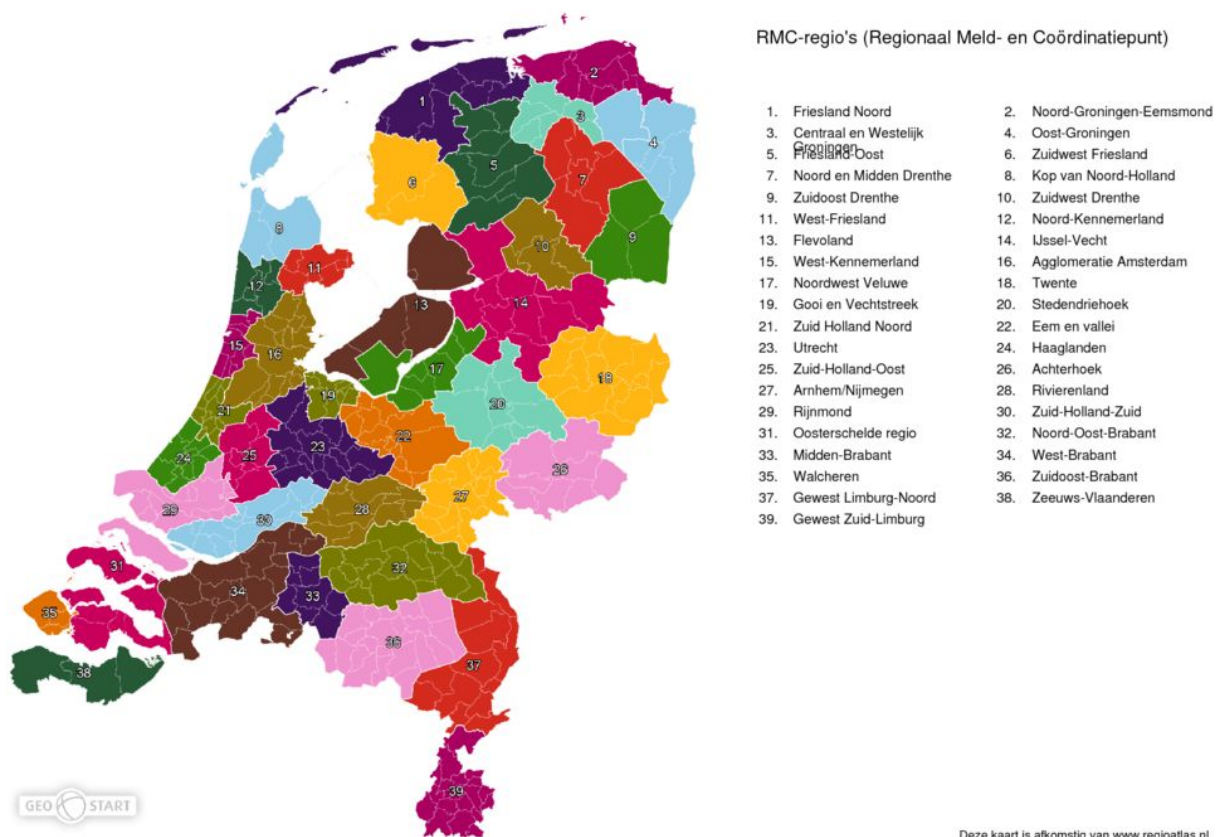
⁵ M.J. Bussemaker, 12 december 2014, Brief 'Meer kansen voor jongeren in een kwetsbare positie', Tweede Kamer, vergaderjaar 2014-2015, kamerstukken 30079 nr. 53.

⁶ Het RMC heeft als doel om dusdanige voorwaarden te scheppen zodat jongeren (tot 23 jaar) de voor hen hoogst haalbare en meest passende onderwijs- en/of arbeidsmarktpositie te bereiken. Om dit doel te bereiken werken gemeenten samen binnen door de 39 RMC regio's (Ingrado, 2018).

3.1. Beleidskader VSV en jongeren in een kwetsbare positie

3.1.1. Decentrale aanpak

Sinds 2005 wordt er door de Rijksoverheid stevig ingezet op een verdere daling van het aantal voortijdig schoolverlaters, resulterend in verschillende beleidsmaatregelen. Decentralisatie is kenmerkend voor deze maatregelen, wat betekent dat de aanpak van voortijdig schoolverlaten steeds meer op regionaal niveau wordt geregeld, in de 39 RMC-regio's (zie figuur 1). Binnen elke regio is het de bedoeling dat scholen en gemeenten gezamenlijk een vierjarig plan opstellen met maatregelen die zijn toegespitst op de specifieke problematiek van jongeren in de regio en de lokale mogelijkheden om hen te monitoren en begeleiden.

Figuur 1. De 39 RMC-regio's.⁷

⁷ Opgehaald van Regioatlas: https://www.regioatlas.nl/indelingen/indelingen_indeling/t/rmc_regio_s_regionaal_meld_en_coördinatiepunt

3.1.2. Regionale samenwerking

De huidige samenwerking wordt geleid door één contactgemeente⁸ en één contactschool⁹ binnen dezelfde regio. Het is de bedoeling dat zij samenwerken met andere partners in de regio die betrokken zijn bij VSV-ers en jongeren in een kwetsbare positie, om gezamenlijk VSV te voorkomen en deze jongeren naar onderwijs, werk of dagbesteding te begeleiden. Deze samenwerking kan veel verschillende partijen omvatten, zoals scholen (MBO, VO, VsO, PrO), verschillende afdelingen van gemeenten (RMC, Werk & Inkomen), het arbeidsmarkt domein (UWV, werkgevers), en verschillende zorgpartijen (jeugdzorg, centra voor jeugd en gezin). Gezamenlijk zorgen zij voor het monitoren van verzuim en uitval van jongeren en grijpen zij in zodra ze zien dat een jongere zonder startkwalificatie van school is gegaan, verzuimt of dreigt uit te vallen. Om dit te realiseren wordt er binnen iedere regio in twee delen een regionaal budget uitgekeerd, verdeeld over de contactschool en contactgemeente. Op regionaal niveau wordt bepaald hoe deze middelen worden ingezet.

3.2. De nieuwste maatregelen: de 'vervolgaanpak' sinds 2016

In 2016 heeft de aanpak van voortijdig schoolverlaten opnieuw een vervolg gekregen¹⁰. Formeel gaat de wet pas per 1 januari 2019 in, maar vooruitlopend hierop zijn er binnen de regio's al afspraken gemaakt over de vervolgaanpak. Deze vervolgaanpak kenmerkt zich door een aantal veranderingen ten opzichte van de jaren ervoor.

3.2.1. RMC krijgt meer verantwoordelijkheid

De RMC-functie krijgt meer verantwoordelijkheid en heeft een centralere rol in de samenwerking. Zo krijgt de RMC-coördinator verantwoordelijkheid voor de totstandkoming van een vierjarig regionaal plan met maatregelen en voor de totstandkoming van de regionale samenwerking. De RMC-coördinator krijgt daarmee een sterker coördinerende rol. Ook krijgt de RMC-coördinator van de contactgemeente voortaan de kassiersrol over een deel van het regionale budget, terwijl voorheen alleen de contactschool een kassiersrol had¹¹. Deze herverdeling van rollen, plichten en verantwoordelijkheden wordt structureel geborgd in de wetgeving, terwijl het voorheen gebruikelijk was om samenwerking te stimuleren door middel van tijdelijke convenanten.

⁸ Binnen elke RMC-regio is er één gemeente aangewezen als 'contactgemeente' voor het terugdringen van voortijdig schoolverlaten en monitoren van jongeren in een kwetsbare positie. Zij coördineren de melding en registratie van voortijdig schoolverlaters door scholen in de regio en organiseren de samenwerking met diverse partijen op het gebied van werk, zorg en onderwijs om een passend traject voor individuele jongeren aan te bieden (Ingrado, 2018).

⁹ Binnen elke RMC-regio is er één school aangewezen als 'contactschool' voor het terugdringen van voortijdig schoolverlaten. Deze school heeft o.a. als taak het informeren van de RMC contactgemeente en de onderwijsinstellingen binnen de RMC regio over maatregelen in het regionale programma om VSV terug te dringen, en de uitvoering van dit programma, waaronder de besteding van de subsidie (Staatscourant, 2016).

¹⁰ Jet Bussemaker, 15 februari 2015, Brief 'Succesvolle aanpak voortijdig schoolverlaten krijgt een krachtig vervolg', referentienummer 894516.

¹¹ Met uitzondering van de G4, waar de kassiersrol eerder al gedeeld werd tussen scholen en gemeenten

3.2.2. Sluitend vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie

De doelgroep betreft naast de jongeren die in staat zijn (alsnog) een startkwalificatie te halen ook jongeren in een kwetsbare positie, voor wie een startkwalificatie niet vanzelfsprekend is (jongeren afkomstig uit het PrO, VSO, vmbo-bb en entree). Middels een regionale samenwerking moet er voortaan voor hen een sluitend vangnet tot stand komen, doordat gemeenten, onderwijs, (jeugd)zorg en het werkgevers/arbeidsmarkt domein intensief met elkaar samenwerken. Dat betekent dat, in regio's waar dat nog niet het geval is, het regionale bestuurlijke overleg aangevuld dient te worden met partijen uit domeinen arbeid en zorg. Zij zorgen er gezamenlijk voor dat jongeren in een kwetsbare positie meer kansen krijgen door hen bijvoorbeeld te helpen met het vinden van een plek op de arbeidsmarkt, leerwerkplek, vervolgonderwijs, zorgtraject of een combinatie hiervan.

3.2.3. Monitoren van jongeren in een kwetsbare positie

De RMC-functie van alle gemeenten krijgt daarnaast de taak om jongeren afkomstig uit het PrO en het VSO te monitoren met betrekking tot deelname aan werk of onderwijs (incl. dagbesteding en beschut werk) totdat ze 23 jaar zijn. Zij krijgen tevens de verantwoordelijkheid voor het zorgen voor afspraken over welke partij op welk moment begeleiding biedt aan de jongeren en mogen de begeleiding zelf verzorgen dan wel uitbesteden. De 16- en 17 jarigen afkomstig uit het PrO en het VSO vormen een uitbreiding van de doelgroep. Voor de groep 18-23 jarigen afkomstig uit het PrO en het VSO zonder werk was dit al een wettelijke taak voor de RMC's¹², maar deze taak was echter niet heel duidelijk belegd en wordt in de vervolgaanpak verduidelijkt.

3.3. Huidig onderzoek

In 2016 zijn er afspraken gemaakt in het kader van de vervolgaanpak van VSV en jongeren in een kwetsbare positie. Vooruitlopend op de wetgeving die per 1 januari 2019 ingaat zijn deze afspraken reeds geïmplementeerd. Het huidige onderzoek heeft als hoofddoel de voortgang van de implementatie hiervan te onderzoeken.

We inventariseren met een vragenlijst en interviews wat de huidige situatie is en welke veranderingen er worden ervaren wat betreft de werkwijze, samenwerking en de financiële situatie binnen de RMC-regio's. Daarmee maken we een overzicht van de positieve punten, knelpunten en ideeën voor verbeteringen voor de toekomst.

¹² Wet educatie en beroepsonderwijs, artikel 8.3.1, 1 augustus 2018. Opgehaald van:
<https://wetten.overheid.nl/BWBR0007625/2018-08-01/0/Hoofdstuk8/Titeldeel3/>

4. Beknopte uitleg onderzoeksopzet

In dit hoofdstuk geven we een kort overzicht van de onderzoeksvragen die we beantwoorden in dit rapport, de deelnemers aan het onderzoek en de aanpak van de analyses. Voor aanvullende informatie over de procedures en taakverdelingen binnen het onderzoek, zie bijlage 8.5. We hebben twee instrumenten gebruikt om onderstaande onderzoeksvragen te beantwoorden: een breed uitgezette vragenlijst en enkele semi-gestructureerde diepte interviews. Voor meer informatie over deze instrumenten zie bijlage 8.6 en 8.7.

4.1. Onderzoeksvragen

Wij geven de resultaten weer die onderstaande onderzoeksvragen beantwoorden. Secundaire¹³ en aanvullende¹⁴ analyses kunt u vinden in de bijlagen.

4.1.1. Werkwijze

Wat zijn de effecten van de vervolgaanpak geweest op de werkwijze?

1. Welke veranderingen zijn er in dagelijkse werkzaamheden en hoe worden deze veranderingen ervaren?
2. Is er iets veranderd in de ervaren werkdruk?
3. Is er een verandering in aandacht voor de doelgroepen PrO en VSO?
4. Welke adviezen zijn er voor toekomstig landelijk beleid?

4.1.2. Samenwerking

Wat zijn de gevolgen geweest voor de samenwerking en is RMC in staat de gevraagde rol te vervullen?

1. Welke samenwerkingsverbanden zijn er en hoe wordt de kwaliteit hiervan ervaren?
2. Zijn er nieuwe samenwerkingspartners bijgekomen?
3. Waar liggen de knelpunten in de samenwerking?
4. Wordt er specifiek samengewerkt om een vangnet te creëren voor jongeren van het PrO en VSO?
5. Welke adviezen zijn er voor toekomstig landelijk beleid?

4.1.3. Financiële situatie

Is de financiële situatie toereikend voor de uitvoering van de taken?

1. Ervaart men tekorten?
2. Welke taken lijden onder eventuele tekorten?
3. Hoe wordt de nieuwe verdeling van middelen ervaren en hoe beïnvloedt dit de samenwerking?
4. Wat zijn de visies op een mogelijke decentralisatie-uitkering?¹⁵
5. Welke adviezen zijn er voor toekomstig landelijk beleid?

¹³ Secundaire analyses: wat is de voortgang van de monitoring en begeleiding van VSO en PrO (8.9)? Hoe verhouden de deelmaatregelen zich tot elkaar (zie sectie 8.10)?

¹⁴ Aanvullende analyses op verzoek: Hoe wordt de afschaffing van de resultaatafhankelijke beloning ervaren (8.11.1)? Wat zijn de effecten van het vrijstellingenregister (zie sectie 8.11.2)?

¹⁵ Deze vraag is op verzoek van ministerie BZK, voor uitleg over de decentralisatie-uitkering zie 8.2

4.2. Deelnemers

4.2.1. De doelgroepen

We bevragen de volgende doelgroepen:

- Gemeenten, afdeling RMC (zowel contactgemeenten als niet-contact gemeenten)
- Scholen (zowel contact scholen als niet-contact scholen)
- Gemeenten, afdeling Werk en Inkomen
- Accountmanagers van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
- Ingrado
- MBO-raad
- G-40

4.2.2. Deelname aan de Vragenlijst

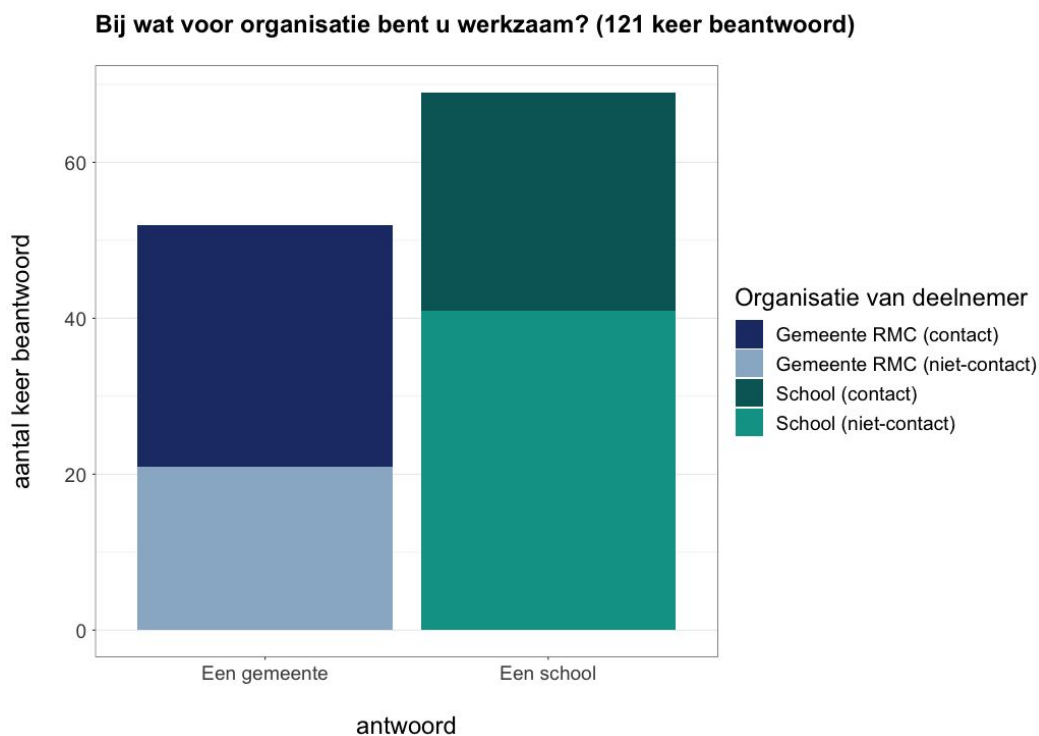
In totaal hebben 125 deelnemers de vragenlijst van het voortgangsonderzoek ingevuld. Er waren in totaal 327 personen uitgenodigd, de deelname is daarmee 38%.

4.2.2.1. Participatie per deelnemersgroep

Er waren 78 contactpersonen van de contactgemeenten en contactscholen uitgenodigd en daarnaast nog 41 personen uitgenodigd die een andere functie hebben binnen de contactgemeenten en contactscholen. Daarmee zijn er in totaal 119 partijen van contactscholen en contactgemeenten uitgenodigd om mee te doen met dit onderzoek, waarvan uiteindelijk 50% mee heeft gedaan. Er waren 170 deelnemers uitgenodigd van niet-contactgemeenten en niet-contactscholen, hiervan heeft 36% meegedaan. Tot slot waren er 38 deelnemers uitgenodigd van gemeentelijke afdelingen werk en inkomen, waarvan slechts 11% de vragenlijst heeft ingevuld. De relatief lage deelname van niet-contactscholen en met name van het arbeidsmarktdomein heeft wellicht te maken met de uitnodigingsprocedure (zie ook bijlage 8.5.2). In regionale samenwerkingsverbanden kunnen verschillende partijen zijn aangeschoven vanuit de regio, waaronder verschillende scholen, gemeenten en het arbeidsmarktdomein, maar deze contactgegevens waren niet beschikbaar en niet opvraagbaar in de regio vanwege de AVG. Vandaar dat er is gekozen om op heel pragmatische wijze niet-contactscholen en niet-contactgemeenten uit te nodigen van wie contactgegevens beschikbaar waren bij het ministerie van OCW. Dat betekent dat er wellicht een groep niet-contactscholen en niet-contactgemeenten gemist is die wel graag mee hadden willen doen. Daarnaast hebben wij de arbeidsmarktregio's moeten benaderen via generieke contactpersonen. Dit had als risico dat we niet de juiste personen aanschreven, bijvoorbeeld personen die in de praktijk weinig betrokken zijn bij VSV beleid en jongeren in een kwetsbare positie. Dit hadden we voorzien en hebben daartoe expliciet verzocht om de uitnodiging eventueel door te sturen naar een collega of contactpersoon die over VSV of JIKP gaat, indien de uitgenodigde hier zelf weinig mee te maken heeft, maar dat blijkt niet voor voldoende respons te hebben gezorgd.

4.2.2.2. Deelname en exclusie

Wij rapporteren de resultaten van in totaal 121 deelnemers, verbonden aan scholen of RMC afdelingen van gemeenten (zie ook figuur 2). De deelname van de groep uit het arbeidsmarktdomein was met slechts vier deelnemers dermate gering dat we geen betrouwbare uitspraken kunnen doen over de mening van deze groep. Daarom hebben wij besloten de antwoorden van deze groep niet mee te nemen in de analyses. Van de overige 121 deelnemers werkt een deel bij gemeentelijke afdelingen RMC of aanverwant (52, waarvan 31 contactgemeenten en 21 niet-contactgemeenten), en het grootste deel werkt bij scholen (69, waarvan 28 contactscholen en 41 niet-contactscholen), zie ook figuur 2. Van de deelnemers werkzaam bij scholen werkt het grootste deel bij MBO-scholen (51). Een minderheid werkt bij het VO (5), een gecombineerde VO/MBO school (2), het VSO of PrO (3), of bij verschillende samenwerkingsverbanden (8). Wij rapporteren de antwoorden telkens uitgesplitst naar contactgemeenten, niet-contactgemeenten, contactscholen en niet-contactscholen.

Figuur 2. Staafdiagram van de functie van de deelnemers die zijn meegenomen in de analyses.¹⁶

¹⁶ In een staafdiagram betekent de hoogte van een staaf het aantal keer dat een bepaald antwoord is gegeven. De aantallen zijn af te lezen op de verticale y-as. In het geval van een gestapelde staafdiagram heeft elke staaf ook verschillende kleuren en de kleur geeft aan bij welke organisatie de deelnemers werken, daardoor is te zien welke partijen met name bijdragen aan de aantallen van een antwoordmogelijkheid.

4.2.3. Deelname aan Interviews

Er zijn in totaal 13 interviews gehouden. Hiervan waren zeven interviews met RMC-coördinatoren of mensen die nauw verbonden zijn met RMC's¹⁷, en twee interviews met scholen of mensen die nauw verbonden zijn met scholen¹⁸. Daarnaast zijn er interviews gehouden met afgezanten van enkele overkoepelende partijen (4), te weten Ingrado, G40, de MBO-raad en accountmanagers van het ministerie van OCW.

4.3. Analyse en rapportage

In dit rapport worden de resultaten weergegeven per onderzoeksvraag. De resultaten zijn descriptief. De kwantitatieve resultaten uit de vragenlijst worden visueel weergegeven met staafdiagrammen, pirateplots en netwerkdiagrammen. Uitleg over deze visualisaties staat in de voetnoten wanneer de visualisatie voor het eerst geïntroduceerd wordt, en in bijlage 8.8. De kwalitatieve resultaten uit de vragenlijst (open vragen) zijn gecategoriseerd in verschillende onderwerpen door de onderzoekers, en de frequenties waarmee onderwerpen worden benoemd zijn weergegeven in staafdiagrammen, in de begeleidende tekst worden voorbeelden uit de open vragen aangehaald. De resultaten van de interviews worden in de tekst beschrijvend weergegeven, met telkens een geanonimiseerde bronvermelding¹⁹, om zo verdieping te geven aan de kwantitatieve resultaten.

¹⁷ waaronder ook een kwartiermaker en beleidsadviseur

¹⁸ een programmamanager VSV

¹⁹ De geanonimiseerde bronvermelding vermeldt alleen het type organisatie van de deelnemer. Er waren meerdere individuen van RMC's en scholen geïnterviewd, de bronvermelding van deze partijen wordt daarom gevolgd door een letter (e.g., RMC A, RMC B etc.), op deze manier is onderscheiding van de verschillende individuen mogelijk blijft tevens koppeling aan de ruwe data mogelijk.

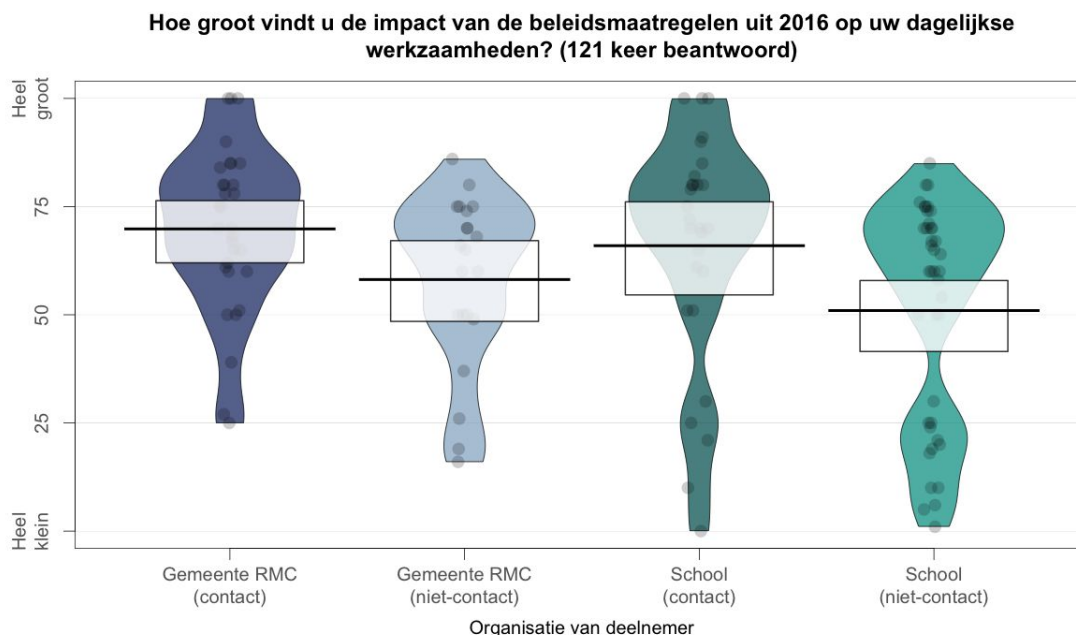
5. Resultaten

5.1. Werkwijze

Wat zijn de effecten van de vervolgaanpak geweest op de werkwijze?

5.1.1. Veel impact van de maatregelen

In de interviews gaven verschillende partijen aan dat de RMC regio's voortvarend aan de slag zijn gegaan met de vervolgaanpak en dat er veel inzet is (aldus RMC B, RMC E, RMC F en Ingrado). Dit komt overeen met de resultaten van de vragenlijst: de impact van de beleidsmaatregelen op de dagelijkse werkzaamheden is voor de meeste partijen behoorlijk groot (zie figuur 3)²⁰. Met name contactgemeenten ervaren een grote impact, bij niet-contactgemeente is de impact kleiner maar gemiddeld nog steeds redelijk groot. Scholen variëren wat meer dan gemeenten in de hoeveelheid impact die ze ervaren. De meeste contactscholen ervaren gemiddeld een redelijk grote impact, maar er is ook een kleine groep contactscholen die weinig impact ervaart, en onder niet-contactscholen is deze groep die weinig impact ervaart zelfs vrij groot.

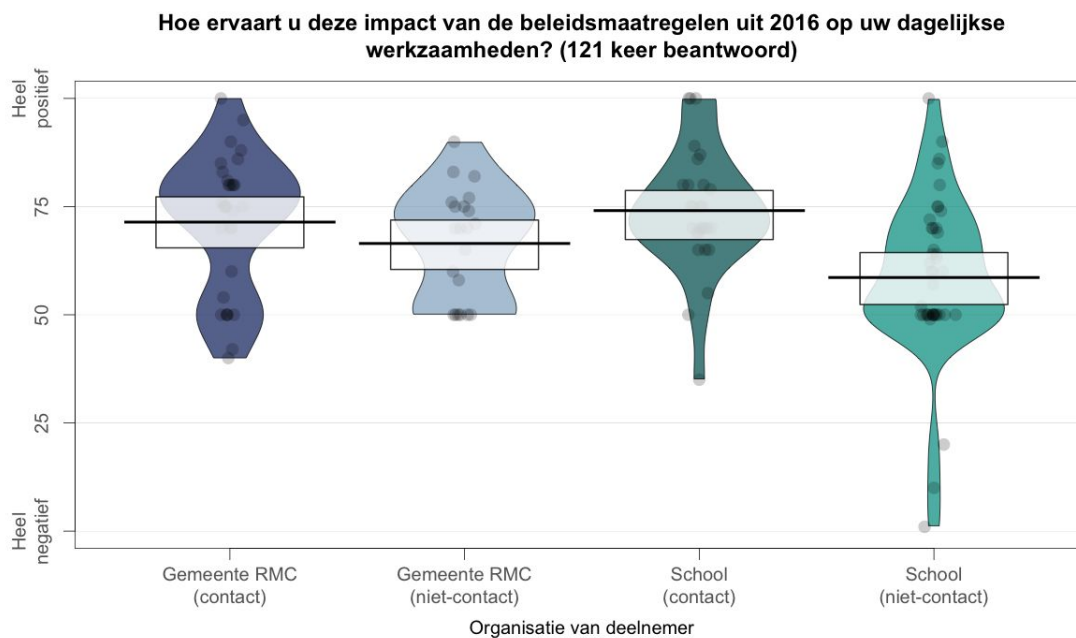
Figuur 3. Grote impact van de beleidsmaatregelen op werkzaamheden.^{19, 21}

²⁰ In het figuur ("pirateplot"; Phillips, 2016) ziet u stippen, dat zijn de antwoorden van elke deelnemer. De gekleurde vlakken zeggen iets over hoe de antwoorden (stippen) zijn verdeeld, u kunt daaraan zien hoe vaak antwoorden in een bepaalde range voorkomen. In elk plot staat ook een horizontale lijn in het midden van een wit-gekleurd vierkant. De lijn geeft de gemiddelde score weer, het vierkant is een 95% betrouwbaarheidsinterval. Een betrouwbaarheidsinterval is een statistische maat voor zekerheid: het geeft aan dat het gemiddelde in de bredere populatie waarschijnlijk (met 95% zekerheid) binnen deze grenzen valt.

²¹ Bij onze pirateplots lopen de antwoordmogelijkheden altijd van 0 tot 100, waarbij de uiterste ankers in de vragenlijst zijn voorzien van labels, deze labels zijn afhankelijk van de vraag. Er zijn in de vragenlijst geen labels gegeven aan de getallen tussen 0 en 100, maar wij kunnen wel enige leidraad geven in het

Uit de interviews komt naar voren dat beleidsafspraken nog niet in alle regio's goed van de grond zijn gekomen, bijvoorbeeld doordat RMC de nieuwe rol nog niet volledig heeft opgepakt of doordat nog niet alle relevante domeinen zijn aangeschoven bij het bestuurlijk overleg (accountmanagers). Soms is er daarnaast een discrepantie tussen het regionale niveau en het gemeentelijke niveau: in de regio kan de aanpak goed geregeld zijn, maar op gemeentelijk niveau kan het moeilijk zijn om de afspraken rond te krijgen, bijvoorbeeld omdat er te weinig mankracht is. De contactgemeente en wethouder hebben een rol om dergelijke situaties te voorkomen of te verhelpen tijdens gemeentelijk overleg (accountmanagers).

De impact van de beleidsmaatregelen op de dagelijkse werkzaamheden wordt door het merendeel van de partijen als positief ervaren (zie figuur 4). De nieuwe maatregelen zijn goed afgestemd op de praktijk (MBO-raad) wat wellicht bijdraagt aan deze positieve ervaringen. Vooral de contactgemeenten en contactscholen zijn positief, terwijl de impact van de maatregelen door niet-contactgemeenten en met name de niet-contactscholen wat vaker als neutraal wordt ervaren (wellicht omdat ze er niet zoveel van hebben gemerkt; zie figuur 3). Enkele niet-contactscholen ervaren de impact van de beleidsmaatregelen als negatief of heel negatief.

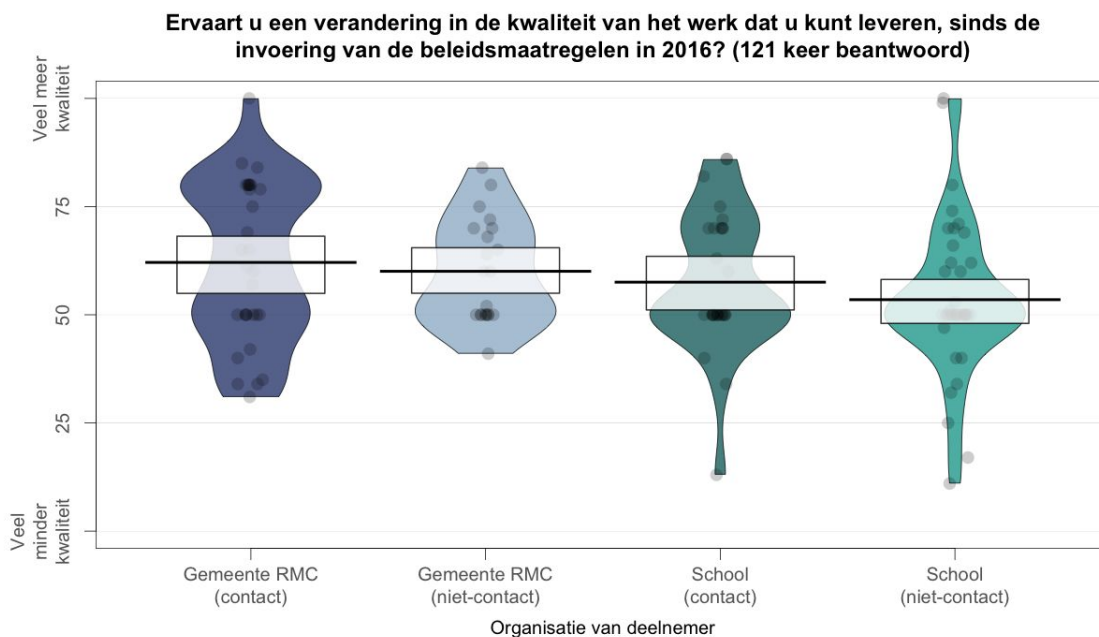

Figuur 4. Ervaring van de impact van de beleidsmaatregelen op de werkzaamheden.²²

interpretieren van deze tussenmaten. In deze specifieke pirateplot betekent 0 'heel klein', 25 'klein', 50 'middelmatic', 75 'groot' en 100 'heel groot'.

²² In dit type pirateplot betekent 0 'heel negatief', 25 'negatief', 50 'neutraal', 75 'positief' en 100 'heel positief'.

Gemeenten en scholen hebben wisselend gereageerd op de vraag of ze een verandering ervaren in de kwaliteit van het werk dat ze nu leveren (zie figuur 5). Veel partijen zijn positief, gemiddeld is er een tendens dat men ervaart meer kwaliteit te leveren. Een positief gevolg dat in de interviews bijvoorbeeld is genoemd is dat jongeren nu vaker dan voorheen met slechts één partij te maken hebben (G40, RMC E), en jongeren hebben baat bij één persoon/plek die hen kan helpen met alle domeinen (o.a. onderwijs, werk en zorg; MBO-raad). Maar er zijn ook veel partijen die geen verandering ervaren in de kwaliteit van hun werk en er zijn enkele partijen die vermindering in de kwaliteit ervaren, bij zowel scholen als gemeenten (met name contactgemeenten en niet-contactscholen).

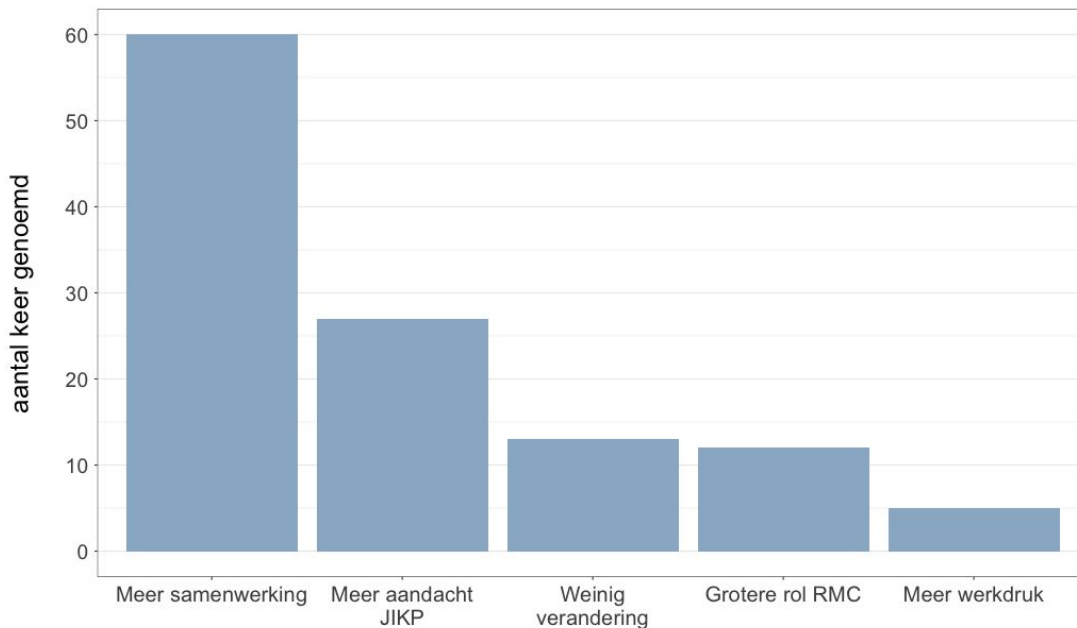

Figuur 5. Verandering in kwaliteit van het werk.²³

Op de open vraag in de vragenlijst “Wat is er in de praktijk veranderd in uw dagelijkse werkzaamheden sinds de maatregelen uit 2016?” noemt men vaak veranderingen in dagelijkse werkzaamheden die in lijn zijn met de beleidsmaatregelen (zie figuur 6, volgende pagina).

²³ In dit type pirateplot betekent 0 ‘veel minder kwaliteit’, 25 ‘minder kwaliteit’, 50 ‘evenveel kwaliteit’, 75 ‘meer kwaliteit’ en 100 ‘veel meer kwaliteit’.

Wat is er in de praktijk veranderd in uw dagelijkse werkzaamheden sinds de maatregelen uit 2016? Noem hieronder kort enkele belangrijke veranderingen in uw werk die u toeschrijft aan de maatregelen.

Figuur 6. Veranderingen in het werk door de beleidsmaatregelen.

De meest frequent genoemde verandering is dat er sprake is van een bredere of intensievere samenwerking in de regio, waarbij er meer overlegd wordt, meer afspraken worden gemaakt en er meer op elkaar wordt afgestemd. Er worden zowel voor- als nadelen aan deze intensivering van de samenwerking genoemd. Er wordt bijvoorbeeld genoemd dat de samenwerking maakt dat meer jongeren in een kwetsbare positie in beeld zijn, dat er een meer integrale aanpak en meer kennisdeling is, dat er kortere lijnen zijn en er allerlei nieuwe initiatieven worden ontplooid. Maar anderen vinden het toegenomen overleg 'veel' en noemen dat dit leidt tot meer traagheid. Sommigen zien ook weinig toegevoegde waarde in de intensievere samenwerking bovenop de afspraken die al bestonden. Er wordt tevens genoemd dat het vele overleg ook de verwachting kan wekken dat RMC meer doet voor de jongeren dan alleen monitoren, terwijl dat niet altijd kan.

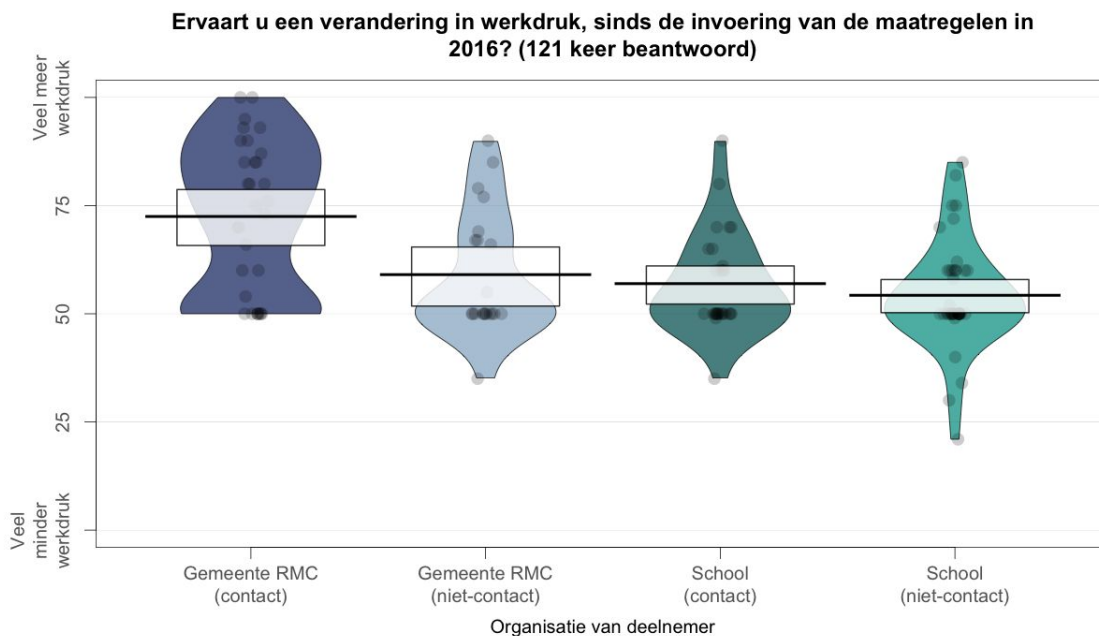
Een andere veel genoemde verandering in de dagelijkse werkzaamheden is dat er meer aandacht is gekomen voor jongeren in een kwetsbare positie en het vormen van een sluitend vangnet voor hen. Er wordt bijvoorbeeld vaak genoemd dat er meer monitoring is gekomen voor deze groep en soms ook dat er meer begeleiding voor hen is gekomen, zoals toeleiding naar de arbeidsmarkt.

Andere, minder vaak genoemde veranderingen in werkwijzen is ten eerste dat RMC een grotere rol heeft gekregen in de regio, onder andere doordat zij nu ook middelen beheren. Een enkele keer wordt hier nog wel een kanttekening bij geplaatst: in de praktijk komt deze grotere rol niet altijd tot zijn recht. Een aantal deelnemers noemt dat er tevens sprake is van meer werkdruk doordat er taken bij zijn gekomen, maar er geen middelen bij zijn gekomen. Ten slotte is er ook een groep mensen die niet zo veel veranderingen ervaart, bijvoorbeeld omdat zij al werkten op een manier die in lijn is met de beleidsmaatregelen.

Uit de interviews komt ook naar voren dat de RMC-functie behoorlijk anders is geworden sinds het invoeren van de beleidsmaatregelen. De RMC's hebben meer positie verkregen door de beleidsmaatregelen (accountmanagers, G40), maar met deze grotere verantwoordelijkheid, en een groter takenpakket, is het voor de RMC-coördinator soms nog erg zoeken hoe taken te combineren (RMC E). Sterker nog, Ingrado geeft aan dat de nieuwe wetgeving vraagt om een nieuw type RMC-coördinator: veel RMC-coördinatoren zijn mensen die uit de praktijk kwamen, maar hun rol is nu veel bestuurlijker. Er is dan ook veel verloop geweest (Ingrado, RMC A).

5.1.2. Meer werkdruk

De meeste partijen ervaren evenveel of meer werkdruk sinds de invoering van de beleidsmaatregelen (zie figuur 7). Een enkeling, met name onder niet-contactscholen, ervaart minder werkdruk. De RMC contactgemeenten steken boven de andere partijen uit: de meeste van hen ervaren meer tot veel meer werkdruk.

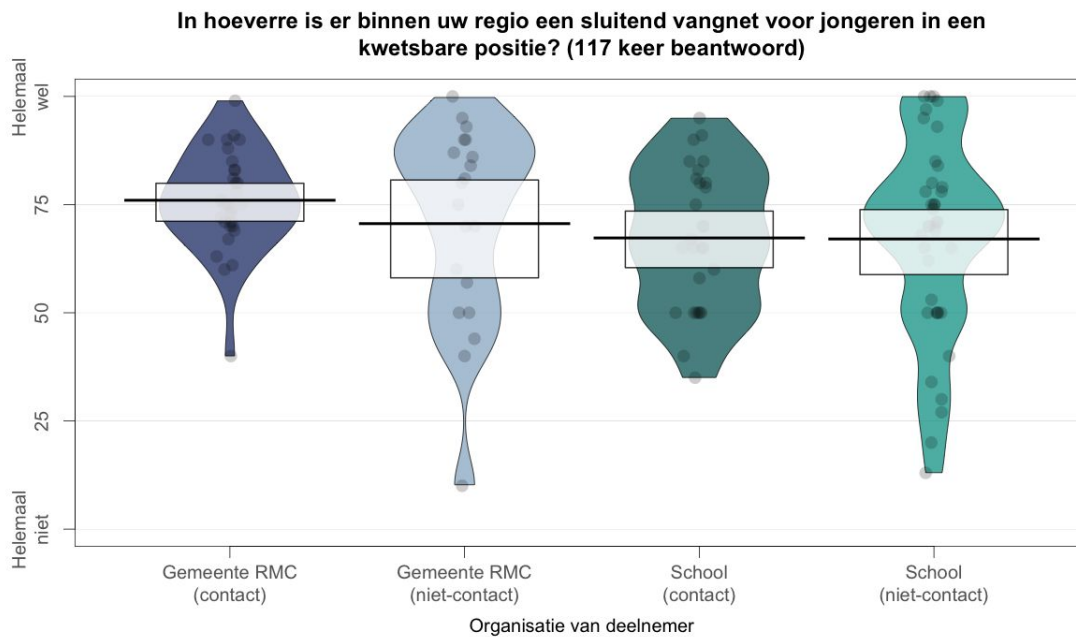
Figuur 7. Verandering in werkdruk sinds invoering van de beleidsmaatregelen.²⁴

Ook uit de interviews komt naar voren dat er meer werkdruk wordt ervaren binnen gemeenten (Ingrado, RMC D, G40, RMC B) en scholen (Ingrado, RMC D, School A). Er zijn veel veranderingen geweest, en er is een flinke doelgroep bij gekomen, terwijl er niet meer middelen beschikbaar zijn gesteld (Ingrado, School A).

²⁴ In dit type pirateplot betekent 0 'veel minder werkdruk', 25 'minder werkdruk', 50 'evenveel werkdruk', 75 'meer werkdruk' en 100 'veel meer werkdruk'.

5.1.3. Een vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie

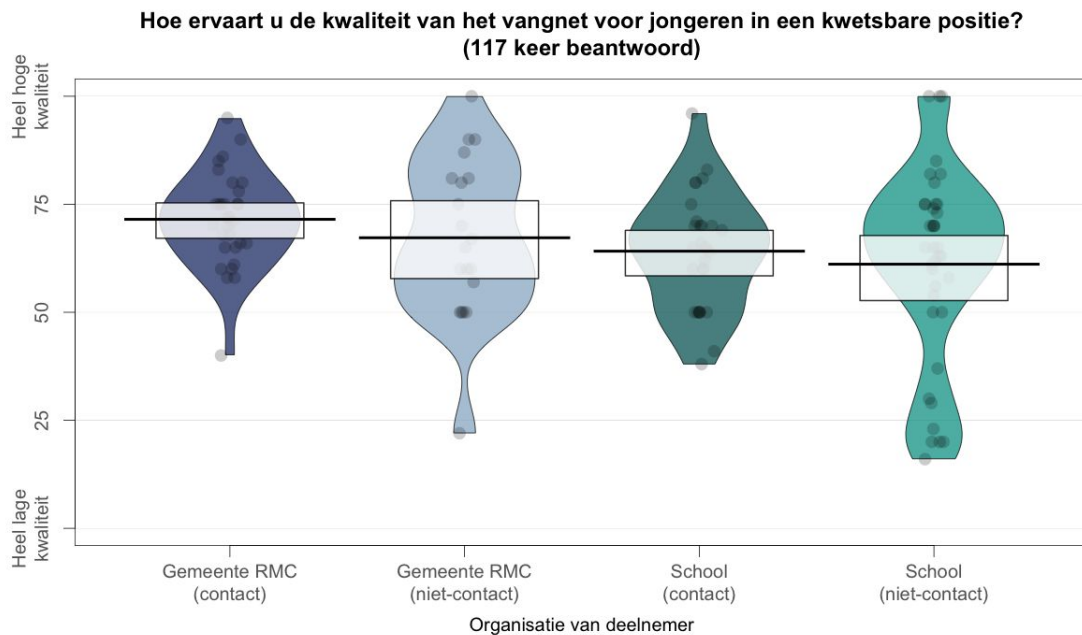
De meeste partijen denken dat er binnen hun regio een sluitend vangnet is voor jongeren in een kwetsbare positie (zie figuur 8), met name de contactgemeenten zijn het hierover eens. Niet-contactgemeenten en scholen zien dit vangnet ook vaak, maar niet in alle gevallen, waarbij met name niet-contactscholen ook met enige regelmaat signaleren dat er geen vangnet is voor jongeren in een kwetsbare positie.

Figuur 8. Sluitend vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie binnen regio.²⁵

Eenzelfde verdeling is zichtbaar wat betreft de ervaren kwaliteit van het vangnet (zie figuur 9, volgende pagina): contactgemeenten zijn het meest eenduidig positief, terwijl er onder de andere partijen, met name de niet-contactscholen, gemengde gevoelens bestaan over de kwaliteit van het vangnet. Echter de meeste partijen, ook niet-contactscholen, zijn positief over de kwaliteit van het vangnet.

²⁵ In dit type pirateplot betekent 0 'helemaal niet', 25 'niet', 50 'middelmattig', 75 'wel' en 100 'helemaal wel'.

Figuur 9. Kwaliteit van het vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie.²⁶

Zie ook bijlage 8.9 voor meer informatie over het sluitende vangnet, hierin wordt duidelijk dat er meer aandacht is voor het monitoren en begeleiden van jongeren vanuit het PrO en VSO.

Uit de interviews komt naar voren dat het begeleiden van jongeren in een kwetsbare positie een grote uitdaging kan zijn. In het omgaan met deze moeilijke doelgroep worden PRO en VSO scholen vaker geraadpleegd, zij krijgen meer erkenning (Ingrado, RMC B, RMC E, RMC F, RMC G). Daarnaast zijn er in sommige regio's speciale maatregelen genomen voor de begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie, bijvoorbeeld door medewerkers in te zetten die ervaring hebben met deze doelgroep, die ruimte krijgen om hen te begeleiden (RMC B). Andere regio's hebben speciale projecten op deze doelgroep gericht, bijvoorbeeld een frequent overleg over de doorstroom naar arbeid vanaf het onderwijs om deze overgang in goede banen te leiden, of een speciaal nazorgprogramma voor leerlingen van de praktijkschool (RMC F).

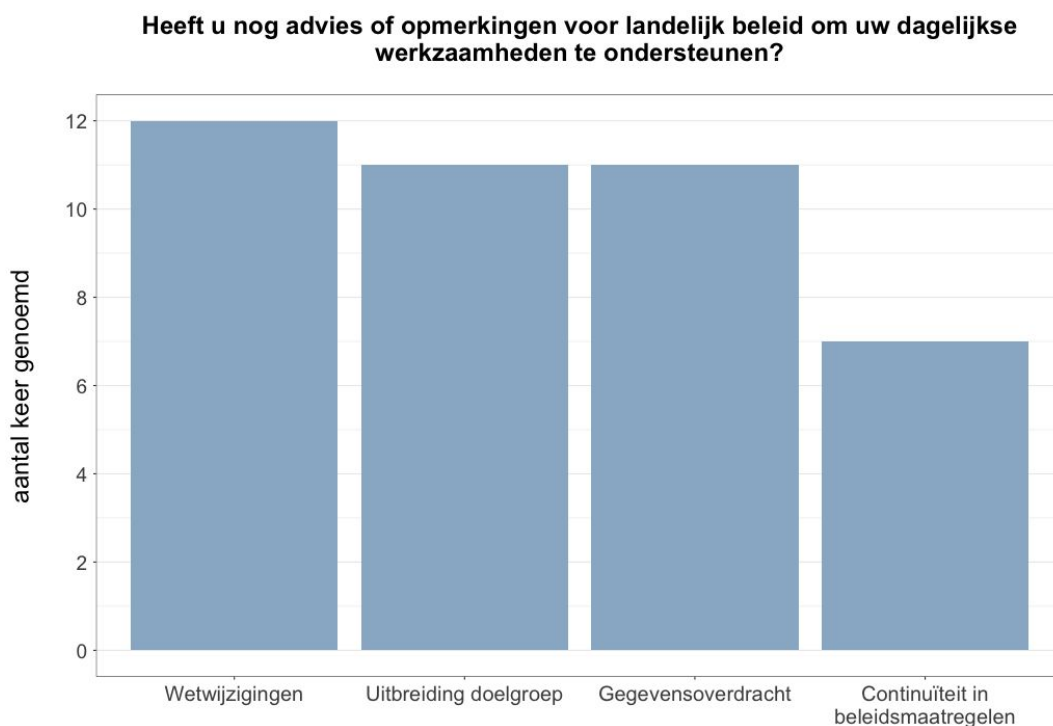
De begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie komt voor een deel ook terecht bij MBO-scholen: er wordt gesignaleerd dat jongeren in een kwetsbare positie in grote getalen doorstromen naar het MBO (ook vanwege wet passend onderwijs) en met hun nieuwe wensen en noden stelt dit hoge eisen aan het MBO (Ingrado). Sommigen geven aan dat zij het hierdoor lastiger vinden om individuele trajecten aan te bieden en te verzorgen (School A). Hoe dat loopt moet zich nog uitkristalliseren (Ingrado).

²⁶ In dit type pirateplot betekent 0 'heel lage kwaliteit', 25 'lage kwaliteit', 50 'middelmatische kwaliteit', 75 'hoge kwaliteit' en 100 'heel hoge kwaliteit'.

5.1.4. Advies aan landelijk beleid over werkwijze

Ondanks de veelal positieve ervaring met het huidige beleid, zien de onderzoeksdeelnemers op verschillende onderdelen ruimte voor landelijk beleid om hun werkwijze beter te ondersteunen.

Uit de vragenlijst komt naar voren dat scholen en RMC's verschillende adviezen hebben voor landelijk beleid, met als hoofdpunten doelgroep uitbreiding, gegevensoverdracht, continuïteit van het huidige beleid, en wetwijzigingen (zie figuur 10). Er wordt gepleit om te faciliteren dat partijen betrokken bij het monitoren en begeleiden van jongeren op een toegankelijke manier, en conform de AVG richtlijnen, gegevens aan elkaar kunnen overdragen. Het monitoren van jongeren wordt bemoeilijkt door de wetgeving en de aangekondigde Wet Register Onderwijsdeelnemers biedt mogelijk een oplossing. Daarom wordt verzocht om deze wet per 1 januari 2019 in te voeren (RMC G, vragenlijst; zie ook figuur 10). Verder geven onderzoeksdeelnemers aan dat de huidige doelgroep te strak is afgebakend in de wet en jongeren die hulp nodig hebben maar buiten de wettelijke doelgroep vallen hierdoor niet geholpen worden. Volgens meerdere onderzoeksdeelnemers is het verhogen van de leeftijdsgrens tot 27 jaar gewenst. Tot slot vinden de onderzoeksdeelnemers het belangrijk dat de in 2016 gemaakte beleidsafspraken worden voortgezet en er tijd en ruimte wordt gegeven om deze beleidsafspraken goed te borgen in de dagelijkse praktijk.

Figuur 10. Advies voor landelijk beleid om dagelijkse werkzaamheden te ondersteunen.

5.1.4.1. Herdefiniëren en professionaliseren van de RMC-functie

In de nieuwe, meer bestuurlijkere taak van de RMC-coördinator zijn nieuwe vaardigheden nodig (Ingrado): de coördinator moet zich staande houden in bestuurlijk overleg, bestaande dynamieken daarin in goede banen leiden, omgaan met allerlei belangen en het regionale budget beheren. De RMC-coördinator moet professionaliseren en deze nieuwe vaardigheden ontwikkelen om beter voortgang te kunnen boeken in de regionale samenwerking (Ingrado).

Het is daarbij volgens sommigen een goed idee om de uitvoerende taken meer bij de wijkteams²⁷ neer te leggen, het RMC is als uitvoerende speler eigenlijk overbodig (RMC A). In lijn hiermee benoemt een andere regio dat er niet zozeer een verandering is gekomen in werkwijze maar meer in de organisatie, waarbij RMC minder uitvoerend te werk gaat. Uitvoerend werken past namelijk niet meer in hun takenpakket als zij de andere nieuwe taken ook willen oppakken (RMC E).

5.1.4.2. Stroomlijnen van wetgeving

Wet- en regelgeving staat in de weg bij het uitvoeren van taken, het stroomlijnen van de wetgeving is dan ook van vele partijen een uitdrukkelijke wens (accountmanagers, Ingrado, G40, School A, RMC A, RMC B, RMC D, RMC G; zie ook figuur 10). De taken die belemmerd worden zijn met name het monitoren van deelname van jongeren in een kwetsbare positie aan de arbeidsmarkt (accountmanagers, Ingrado, RMC B, RMC C) en het monitoren van jongeren die geen onderwijs volgen (bijv. thuiszitten, dagbesteding; G40, School B). Het is met name problematisch dat de huidige wetgeving het delen van informatie moeilijk of onmogelijk maakt. Deelnemers hebben aangegeven dat de Wet Register Onderwijsdeelnemers een oplossing vormt voor dit probleem, maar deze wet is nog niet van kracht. De deelnemers zien graag dat deze wet zo spoedig mogelijk wordt ingevoerd (zie ook figuur 10). Daarnaast staat wet- en regelgeving in de weg wanneer het gaat over de doelgroepen waar de focus op wordt gelegd, waarbij andere kwetsbare groepen worden “vergeten” (zie sectie 5.1.4.4.).

5.1.4.3. De focus op startkwalificatie en VSV-cijfers maakt goede begeleiding soms juist moeilijk

Maatwerk en flexibiliteit kan mogelijk worden gemaakt door een verminderde focus op cijfers vanuit de overheid (zoals de VSV-cijfers; school A). Het kan voor een jongere bijvoorbeeld voordelig zijn om een tijd uit het onderwijs te treden om vervolgens meer leerbaar terug te keren (school A), maar de focus op het laten dalen van VSV-cijfers staat dit soort routes in de weg. Daarnaast zijn sommigen van mening dat geen startkwalificatie niet per sé negatief is: voor bepaalde VSV-ers kan het juist een goede keuze kan zijn om over te stappen naar arbeid of dagbesteding (RMC E, RMC G). G40 signaleert daarnaast dat landelijke VSV-prestatiecijfers soms tot negatieve acties omtrent de jongeren leiden, waarbij bijvoorbeeld scholen zich gestimuleerd voelen om jongeren sneller te laten afstromen naar een lager niveau binnen het

²⁷ Een sociaal wijkteam richt zich op sociale vraagstukken uit de wijk die te maken kunnen hebben met o.a. wonen, werk, schulden, zorg, vrije tijd en leefbaarheid (Nji, n.d.).

onderwijs. In lijn hiermee noemt de MBO raad dat de term 'voortijdig schoolverlater' niet altijd bijdraagt aan de doelen die zij uiteindelijk willen bereiken voor jongeren.

De startkwalificatie zegt niet alles, ook met startkwalificatie kunnen jongeren kwetsbaar zijn en moeilijk aan het werk komen (RMC B, RMC E, RMC F, RMC G, Ingrado). Dit geldt met name voor jongeren in een kwetsbare positie die alsnog het onderwijs hebben doorlopen en hun startkwalificatie hebben gehaald (Ingrado). Voor deze groep zit er een nadeel aan een succesvol VSV beleid: wanneer jongeren in een kwetsbare positie toch een startkwalificatie behalen is er voor hen geen begeleiding meer naar de arbeidsmarkt, terwijl zij die begeleiding wel zouden krijgen als ze geen startkwalificatie hadden. Daarmee kan goed VSV beleid toch leiden tot slechte arbeidsparticipatie. Er is begrip voor de startkwalificatie als 'een criterium om mee te tellen', maar er moet ook ruimte zijn om los te komen hiervan (Ingrado), de startkwalificatie is immers niet een einddoel: het gaat uiteindelijk om participatie aan de maatschappij.

5.1.4.4. Verbreed doelgroep

Het is goed en logisch dat er verbreding is in de doelgroep en dat naast VSV-ers die naar school begeleidt moeten worden er nu ook aandacht is voor een andere groep, namelijk jongeren in een kwetsbare positie (Ingrado). Daarbij benoemt een aantal partijen dat de doelgroep die de focus is van de wet andere (kwetsbare) jongeren over het hoofd ziet of zelfs benadeelt. De focus op MBO 1 en 2 gaat volgens sommigen ten koste van MBO 3 en 4 (RMC C) en de focus op PrO en VSO lijkt te vergeten dat VMBO-basisberoepsgerichte leerweg tevens een problematische groep is (RMC A). In lijn hiermee zegt een deelnemer in antwoord op een open vraag in de vragenlijst dat het aantal jongeren in een kwetsbare positie op niveau 3 en 4 stijgt, dat daarom VSV in Nederland weer oploopt en juist investeren in de groep op niveau 3 en 4 een beter rendement kan opleveren.

Het is volgens verschillende partijen dan ook wenselijk om de doelgroep niet zo streng af te grenzen. Verschillende partijen zijn er voorstander van om de doelgroep te verbreden zodat zij indien nodig ook jongeren kunnen begeleiden die ouder zijn dan 23 jaar²⁸ (Ingrado, RMC B, MBO Raad, G40). Sommige partijen raden specifiek aan om jongeren te blijven volgen tot 27 jaar (Ingrado, RMC B, en vragenlijst deelnemers; zie ook figuur 10). Dat sluit namelijk beter aan bij andere regelingen: het zorgt voor gelijke doelgroepen met o.a. gemeentelijke afdelingen Werk en Inkomen (RMC B). Daarnaast kunnen jongeren op een latere leeftijd (na 23 jaar) alsnog een goede basis leggen voor zichzelf, waarbij zij mogelijk ondersteuning nodig hebben. Ook wordt genoemd dat sommigen pas op latere leeftijd coachbaar zijn (MBO Raad). Het RMC heeft jongeren in een kwetsbare positie en (oud) VSV-ers in beeld tot 23 jaar, maar daarna verdwijnen ze uit beeld omdat het RMC ze niet meer mag volgen. Dit kan nadelig uitpakken voor jongeren omdat jongeren in een kwetsbare positie moeite kunnen hebben met het vasthouden van een baan of opleiding, zij worden door sommigen ook wel 'draaideurcliënten' genoemd (RMC B). Door het verruimen van de leeftijd krijgt het RMC meer mogelijkheden om dit soort jongeren 'op te pakken zodra ze eruit klappen' (Ingrado).

²⁸ Na 23 jaar vallen jongeren buiten het huidige beleid (en de voorzieningen) voor VSV en jongeren in een kwetsbare positie

Naast het verruimen van de leeftijd zien anderen ook voordelen in het verruimen van het type doelgroep. Er wordt bijvoorbeeld genoemd dat er jongeren zijn die niet in het doelgroepenregister staan maar toch vastlopen, zoals jongeren van het HAVO of het VWO (RMC F). Maar het kan de maatschappelijke participatie ook ten goede komen om jongeren te helpen die formeel toe zijn aan de arbeidsmarkt, maar minder zelfredzaam zijn (MBO Raad). Sommige jongeren zitten op MBO niveau 3 met een startkwalificatie, maar komen niet op de arbeidsmarkt terecht. Ook zijn er jongeren die cognitief veel kunnen maar ook veel problemen ervaren, bijvoorbeeld jongeren met huisvestingsproblemen en schulden, of jongeren die uit de gedwongen jeugdzorg komen en psychische problemen hebben (RMC A). Het RMC wil de vrijheid, ook wat betreft de besteding van financiële middelen, om ook hen te begeleiden (RMC A, RMC F).

In het ideaalbeeld van Ingrado wordt de verbreding van de doelgroep van het RMC doorgezet naar niet alleen VSV-ers en jongeren in een kwetsbare positie van een hogere leeftijd, maar naar alle jongeren en verschuift het doel van de startkwalificatie naar duurzame deelname aan de maatschappij. Concreet kan dit bijvoorbeeld betekenen dat RMC de rol krijgt van 'jongerenregisseur' en alle jongeren monitort (niet alleen VSV-ers of JIKP, maar bijvoorbeeld ook HAVO/VWO leerlingen en studenten aan het HO) en ziet of ze aan het werk zijn, een opleiding volgen of in dagbesteding zitten, zodat de jongerenregisseur kan ingrijpen als jongeren niet deelnemen (Ingrado).

5.1.4.5. Geef tijd, ruimte en autonomie

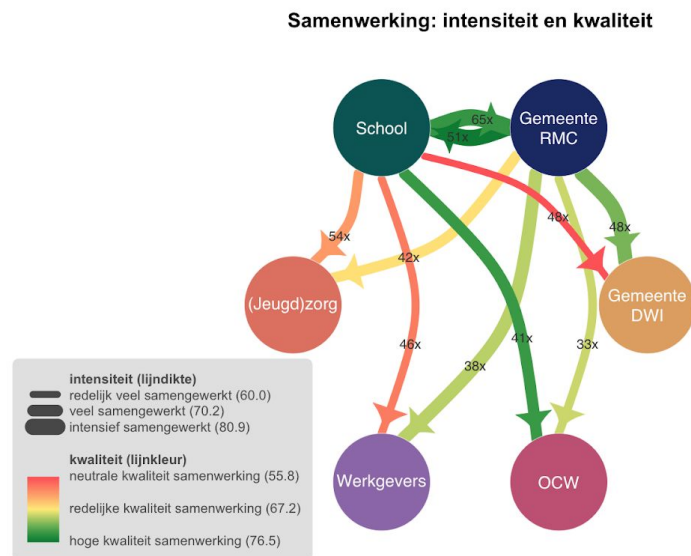
Ondanks bovenstaande ideeën voor verbetering, gaven meerdere partijen aan dat regio's juist tijd en ruimte nodig hebben om te wennen aan de nieuwe situatie (accountmanagers, MBO Raad, School B, RMC C, RMC E, RMC F; zie ook figuur 10). "Voer nog even geen grote nieuwe beleidswijzigingen in" is een veelgehoorde kreet. Er is in korte tijd al veel veranderd in aanloop naar de nieuwe wetgeving, maar veel van de nieuw opgezette werkwijzen en samenwerkingsverbanden zijn nog niet uitgekristalliseerd. De wil is er om dit goed aan te pakken en problemen op te lossen, maar het opzetten van de nieuwe werkwijze en samenwerkingsverbanden wordt ervaren als zeer complex en het kost tijd voordat het overal goed geregeld is. Om beleid goed door te voeren in regio's is minder input van grote partijen uit Den Haag nodig. Regionale partijen willen de vrijheid om te doen waar ze goed in zijn: dichtbij de jongeren blijven en aansluiten op wat zij nodig hebben (G40, RMC B, RMC G).

5.2. Samenwerking

Wat zijn de gevolgen geweest van de beleidsafspraken voor de regionale samenwerking en is RMC in staat de gevraagde rol te vervullen?

5.2.1. Regionale samenwerkingsverbanden

De ervaren intensiteit en kwaliteit van de regionale samenwerkingsverbanden tussen verschillende typen partijen is weergegeven in een netwerk in figuur 11²⁹.

Figuur 11. Netwerkvisualisatie van de samenwerkingsverbanden binnen de regio's¹⁰.

De samenwerking tussen scholen en RMC afdelingen van gemeenten blijkt gemiddeld genomen als intensief en van goede kwaliteit te worden ervaren, vanuit beide partijen. RMC afdelingen lijken een belangrijke spin in het web van samenwerkingen: zij werken met alle samenwerkingspartners veel tot intensief samen, en de kwaliteit hiervan is gemiddeld redelijk tot goed. De RMC's werken het minst intensief samen met het ministerie van OCW en ervaren het minste kwaliteit in de samenwerking met jeugdzorg (hoewel dit nog steeds van voldoende kwaliteit is). Scholen werken, naast met de RMC's, ook veel en op een positieve manier samen

²⁹ In dit figuur ziet u een netwerk van cirkels. Deze cirkels zijn de partijen die binnen de nieuwe beleidsmaatregelen worden gestimuleerd om samen te werken. Elke partij is verbonden met een lijn. De lijn heeft een kleur, een dikte, een pijl erin en een getal erin. De kleur is de gemiddelde ervaren *kwaliteit* van de samenwerking en de dikte van de lijn is de gemiddelde ervaren *intensiteit*. De pijl geeft de richting aan, oftewel wie dit zo ervaart. Bijvoorbeeld, een pijl die wijst van School naar RMC betekent dat scholen gemiddeld deze intensiteit en kwaliteit ervaren in de samenwerking met het RMC. Dit betekent dat er alleen pijlen komen vanuit de deelnemers die meegenomen zijn in dit onderzoek: de scholen en RMC afdelingen van gemeenten (beide staan bovenaan). De getallen representeren het aantal keer dat er is aangegeven dat er wordt samengewerkt met de partij waar de lijn naartoe gaat. Hoewel dit figuur handig is om veel data samen te vatten en een algemeen beeld te schetsen, is het goed om te realiseren dat het hier gaat om gemiddelden - de kwaliteit en intensiteit van samenwerkingsverbanden kan per regio verschillen.

met het ministerie van OCW. Scholen werken beduidend minder samen met andere partijen zoals werkgevers, gemeentelijke afdeling Werk en Inkomen (of aanverwant) en jeugdzorg en ervaren deze samenwerking als overwegend neutraal.

In de interviews worden gezamenlijke doelen genoemd als belangrijke voorwaarde voor succesvolle samenwerking. Volgens Ingrado hebben de verschillende regionale partijen veelal dezelfde doelen, maar zijn daar soms nog wat individueel mee bezig, ze hebben elkaar nog niet overal gevonden. Andere partijen noemen dat de omvang van de samenwerking door de beleidsmaatregelen soms te groot en complex is geworden en dat het daardoor soms lastig is een gezamenlijk doel te vinden met alle partijen (School A).

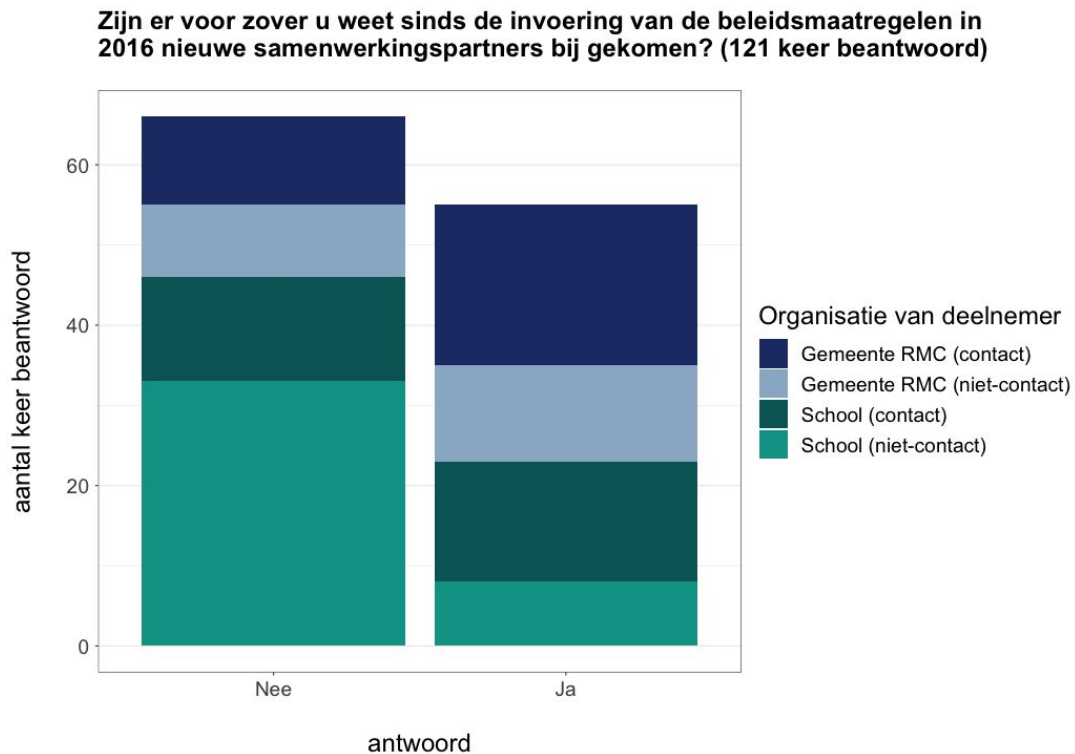
5.2.1.1. Voorspoedige samenwerking tussen scholen en RMC

Net als uit de netwerkanalyse komt ook uit de interviews naar voren dat de regionale samenwerking is versterkt, met name tussen RMC en scholen (accountmanagers, Ingrado, MBO-Raad, RMC B, RMC D, RMC E, RMC G, School A), waarbij er soms zelfs een soort co-regisseurschap is tussen deze partijen (accountmanagers). Voor scholen heeft dit een belangrijk voordeel: zij kunnen nu samenwerken met één regionale partij ook al komen hun leerlingen uit verschillende gemeenten (i.e., zij hoeven niet met elke gemeente om tafel; RMC F). De RMC's ervaren de scholen als erg betrokken bij de jongeren, scholen werken mee op casusniveau en denken mee op bestuurlijk niveau (RMC F). Scholen handelen in sommige gevallen preventief in samenwerking met leerplicht waarbij de rollen goed op elkaar afgestemd zijn, bijvoorbeeld bij het begeleiden van leerlingen met risico op VSV aan de hand van verzuim protocollen (RMC E). Het RMC wordt in sommige regio's efficiënt ingezet door pas ingeschakeld te worden wanneer uitval dreigt (RMC D). Daarnaast staan de scholen open voor samenwerking en zijn zij transparant (RMC C).

Er zijn in sommige regio's ook verbeterpunten in de samenwerking. Niet iedereen vindt de scholen transparant, soms vinden partijen dat scholen meer openheid mogen geven over de besteding van hun VSV-middelen (Ingrado, G40, RMC A, RMC B). In de samenwerking tussen scholen en RMC's is het ook niet altijd duidelijk wanneer de aanpak van een school stopt en het RMC instapt (RMC E). Soms is de aanpak wat eenzijdig bepaald. Zo is het in sommige regio's de bedoeling dat er eerst gesprekken worden gevoerd tussen school en RMC wanneer een school de student wil uitschrijven, maar dit gebeurt niet altijd (RMC E). Soms ontplooiën scholen initiatieven zonder goede opzet hiervan in de regio (RMC F). Het komt ook voor dat één partij erg bepalend is in de regionale aanpak en alle financiële middelen beheert (zie ook 5.3.3). Dit kunnen zowel scholen als RMC's zijn (Ingrado). Daarnaast vinden sommige gemeenten dat onderwijs wel eens te snel naar gemeenten wijst om zorg op te pakken (RMC F). Het valt G40 op dat casussen sneller worden doorgeschoven naar gemeenten wanneer deze complex zijn en veel middelen kosten. Daarnaast hebben scholen en gemeenten soms juist ook het gevoel dat ze op elkaars gebied aan het werk zijn (School A).

5.2.2. Nieuwe samenwerkingspartners

iets minder dan de helft van de deelnemers noemt dat er sinds de nieuwe beleidsmaatregelen nieuwe partijen zijn aangeschoven bij de regionale samenwerking (zie figuur 12).

Figuur 12. Aantal deelnemers dat denkt dat er nieuwe samenwerkingspartners bij zijn gekomen.

De nieuwe samenwerkingspartners betreffen voornamelijk partijen uit arbeidsmarktdomeinen (gemeente en particulier), bijvoorbeeld een bestuurder Werk en Inkomen, een wethouder Sociaal Domein, een werkplein, of regionaal WerkBedrijf (zie figuur 13, volgende pagina). Er zijn daarnaast nieuwe onderwijspartners aangeschoven, voornamelijk PrO en/of VSO scholen, en samenwerkingsverbanden VO. In mindere mate zijn er ook partijen uit de zorg toegevoegd, bijvoorbeeld de jeugdzorg, wijkteams, maatschappelijk werk, of een GGZ-instelling. Dit beeld komt terug in de interviews, daar wordt ook genoemd dat PrO en VSO zijn aangeschoven bij het bestuurlijk overleg (Ingrado, RMC B, RMC G, School A) en in sommige regio's zitten nu ook wethouders van zorg- en arbeidsmarkt domein aan tafel (RMC A, School A).

Figuur 13. Nieuwe samenwerkingspartners sinds de invoering van de beleidsmaatregelen.

5.2.3. Arbeid en vooral zorg betrekken bij regionale samenwerking lijkt lastig

Hoewel het in sommige regio's is gelukt om het arbeidsmarktdomein en soms ook de zorg te betrekken zij de samenwerking, zien sommige partijen dat dit niet overal is gelukt (o.a. accountmanagers, RMC C). Het is voor het RMC niet altijd duidelijk welke personen van zorg en arbeid bij de samenwerking betrokken moeten worden, daardoor komt het in sommige regio's voor dat het onderwijs en RMC terugvallen in hun rollen zoals deze waren voor de nieuwe beleidsafspraken, waarbij school meer verantwoordelijkheid neemt in plaats van het RMC (accountmanagers).

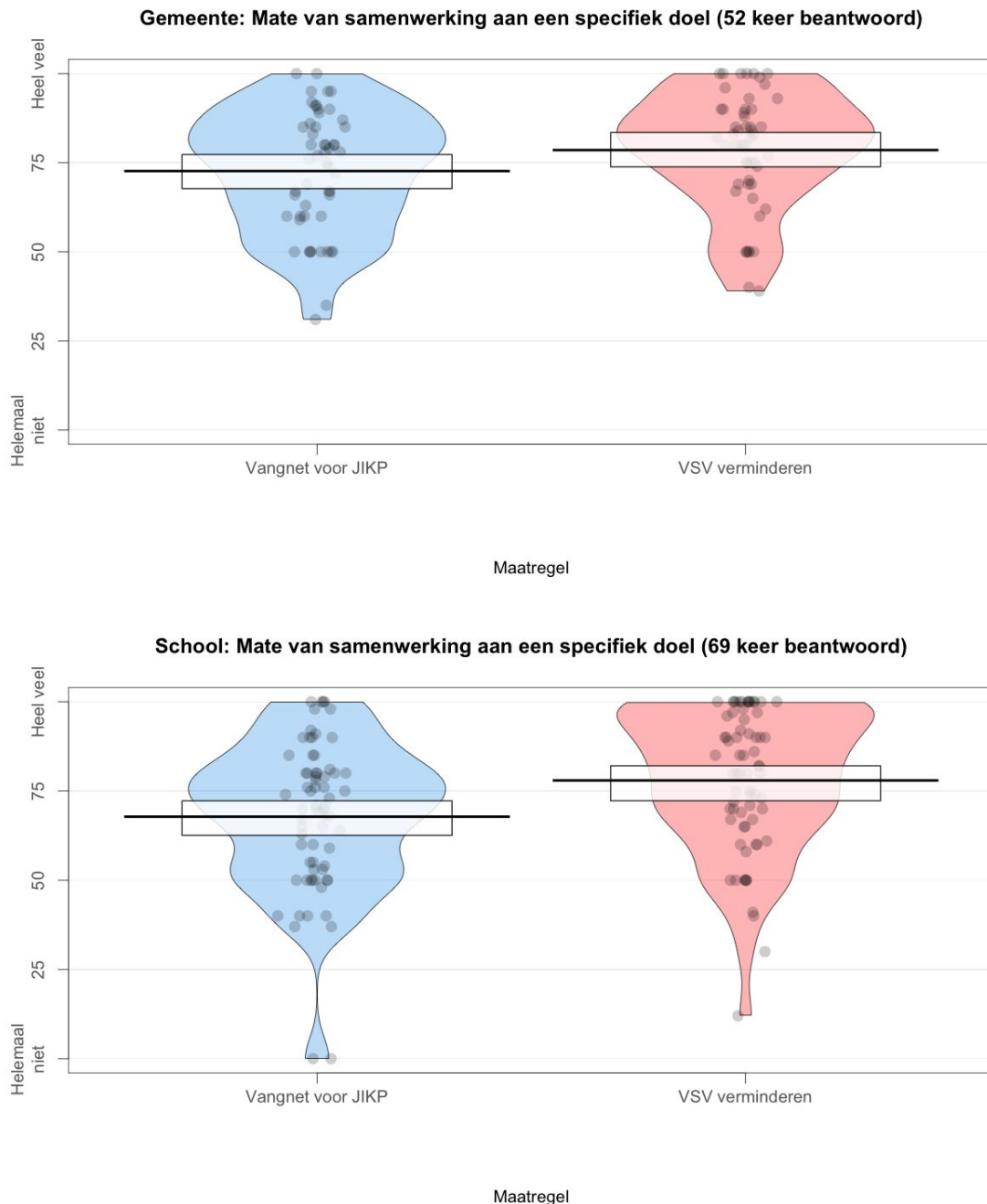
Geringe samenwerking met zorg en arbeid heeft met name betrekking op bestuurlijk niveau, terwijl op uitvoerend niveau wel gezamenlijk wordt gewerkt aan het begeleiden van jongeren op het gebied van arbeid (School B, RMC B, RMC F, RMC D, RMC E) en zorg (RMC D). Bij een enkeling is juist de samenwerking op het bestuurlijk niveau goed uitgewerkt en loopt de uitvoerende rol nog achter, waarbij het bijvoorbeeld lastig is om te weten wanneer de uitvoering van een maatregel moet stoppen omdat deze bijvoorbeeld geen vruchten afwerpt (RMC E). Betrokkenen zien wel het belang van het op bestuurlijk niveau betrekken van zorg en arbeid, bijvoorbeeld voor het makkelijker doorvoeren van beslissingen (RMC B). Daarvoor zijn er in sommige regio's nog wel kaders nodig waarbinnen de domeinen met elkaar kunnen samenwerken en om deze kaders te kunnen opstellen moeten de partijen elkaar eerst nog beter leren kennen (bijvoorbeeld elkaars organisatiestructuren, de doelgroepen van elke partij, uitgaven en cijfers van de partijen), hiervoor is tijd nodig (RMC F).

Doordat de domeinen arbeid en zorg verschillende regio-indelingen hebben, ontstaan er belemmeringen in het opzetten van de samenwerking op bestuurlijk niveau. De decentralisatie van de jeugdzorg wordt niet regionaal maar op gemeentelijk niveau geregeld (Ingrado, School B) en de arbeidsmarktregio's sluiten niet altijd aan bij de RMC regio's (accountmanagers, G40, MBO Raad; zie bijlage 8.3). Zorg en arbeid wordt daardoor regelmatig op gemeentelijk niveau geregeld, en dat heeft tot gevolg dat in sommige regio's op lokaal niveau wordt gehandeld, binnen een gemeente (G40). Regionale samenwerking kan volgens de G40 versterkt worden door regionale verantwoordelijkheid op gemeentelijk niveau te creëren, bijvoorbeeld door een gemeente verantwoordelijkheid te geven voor het opzetten van een regionaal vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie, een andere gemeente in de regio verantwoordelijkheid te geven voor het voorkomen van VSV, etc.

Volgens de geïnterviewden is met name het opstarten van een samenwerking met de zorg een aandachtspunt in de regionale samenwerking, dit komt ook naar voren uit de vragenlijst (zie figuur 13). In sommigen regio's lukt dat al wel goed en werkt men nauw samen met de zorg (RMC C, RMC D), bijvoorbeeld door trajectbegeleiding van VSV-ers en jongeren in een kwetsbare positie te verzorgen vanuit de wijkteams van Centra voor Jeugd en Gezin (Ingrado). Maar in veel regio's is de samenwerking met de zorg lastig (Ingrado, G40, RMC B, RMC E, RMC F). Met de nieuwe doelgroep jongeren in een kwetsbare positie 'schoten de zorgaanbieders als paddestoelen uit de grond en iedereen had het wiel uitgevonden' (Ingrado). Er zijn veel aanbieders van zorg, die allemaal eigen belangen hebben (RMC F) en voor een RMC-coördinator is het lastig om te bepalen wie ze het beste kunnen betrekken bij het regionale overleg (RMC B, G40). Een voorbeeld van een succesvolle oplossing voor dit probleem is het betrekken van de afdeling inkoop van een gemeente: een RMC-coördinator kan een verlanglijstje aan zorg voor de doelgroep in de regio opstellen, en de afdeling inkoop zoekt een goede partij daarbij (Ingrado). Een bijkomend obstakel is echter dat er op casusniveau soms ook weinig invloed is van de RMC-regio op de zorgaanbieders waar jongeren mee in aanmerking komen: de keuze voor zorgaanbieders ligt vaak bij andere partijen, zoals ouders of projectleiders VSV op scholen (RMC F).

5.2.4. Doel van samenwerking: vangnet JIKP versus VSV verminderen

De meeste partijen werken veel samen met het specifieke doel om VSV te voorkomen, maar ook met het specifieke doel om een vangnet te creëren voor jongeren in een kwetsbare positie (zie figuur 14). VSV voorkomen heeft iets meer aandacht gekregen in de samenwerking, dan het monitoren en begeleiden van jongere in kwetsbare posities, vooral onder scholen.

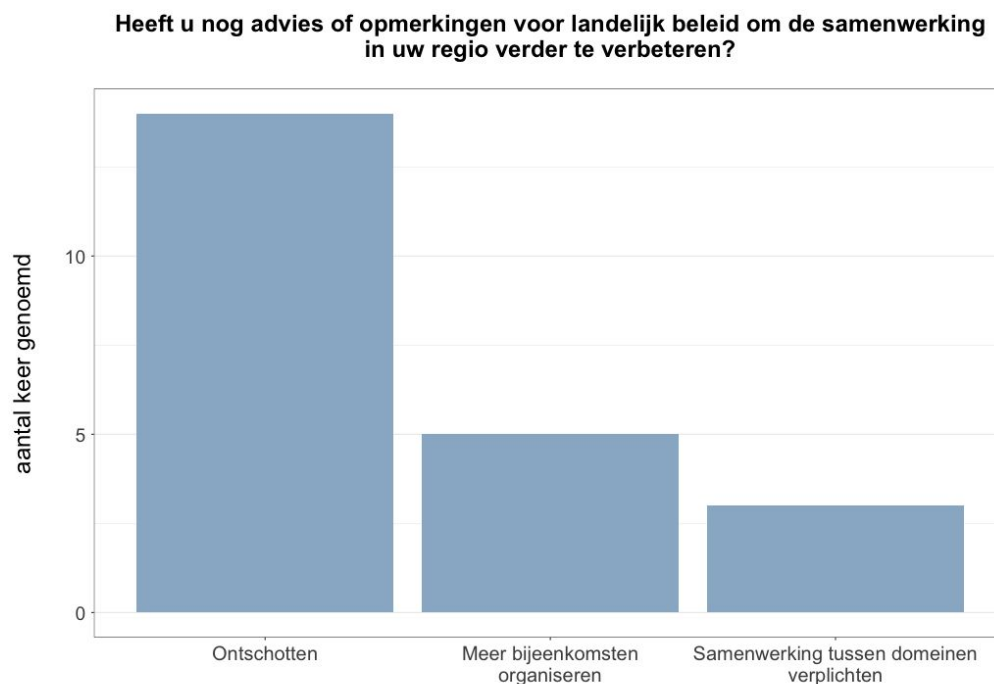
Figuur 14. Mate van samenwerking met specifiek het doel om een vangnet te creëren voor jongeren in een kwetsbare positie (blauw) en VSV te verminderen (rood), volgens gemeenten (boven) en scholen (onder)³⁰

³⁰ In dit type pirateplot betekent 0 'helemaal niet', 25 'niet', 50 'middelmattig', 75 'wel' en 100 'helemaal wel'.

5.2.5. Advies aan landelijk beleid over samenwerking

Ondanks de veelal positieve ervaring met de huidige samenwerking, zien de onderzoeksdeelnemers op verschillende vlakken ruimte om de samenwerking tussen de verschillende partijen te verbeteren.

Uit de vragenlijst komt naar voren dat scholen en RMC's verschillende adviezen hebben voor landelijk beleid om de samenwerking verder te ondersteunen, met als hoofdpunten ontschotten, het organiseren van bijeenkomsten en het verplichten van samenwerkingen tussen domeinen (zie figuur 15). Met ontschotten bedoelen de onderzoeksdeelnemers een integrale visie en manier van werken creëren, waarbij het helpen van jongeren voorop staat. Met deze visie zullen de verschillende partijen niet de focus leggen op hun eigen rendementen, maar op de jongeren (School A). Het ontschotten wordt volgens meerdere onderzoeksdeelnemers nog belemmerd door onder andere regelgeving, gebrek aan samenwerking binnen en tussen domeinen (overheid, gemeenten, onderwijs, zorg en arbeid) en de vastgestelde doeleinden van financiële middelen. Zo betreft de wettelijke doelgroep van de RMC's jongeren tot 23 jaar terwijl de wettelijke doelgroep van andere gemeentelijke afdelingen jongeren tot 27 jaar betreft, wordt de samenwerking tussen scholen en gemeenten als inefficiënt ervaren omdat gemeenten niet opereren als één geheel maar als losse afdelingen en kunnen budgetten niet optimaal worden benut omdat ze bestemd zijn voor specifieke doeleinden. Verder geven de deelnemers aan dat regionale en landelijke overleggen in het kader van kwaliteitsverbetering de samenwerking ten goede kan komen. Tot slot denken sommigen dat de benodigde samenwerkingsvormen makkelijker worden vormgegeven door samenwerking tussen domeinen te verplichten.

Figuur 15. Adviespunten voor het verbeteren van de samenwerking.

5.2.5.1. Ontschotten

Zowel uit de vragenlijst (zie figuur 15), als uit de interviews komt naar voren dat de 'schotten' tussen verschillende domeinen als een probleem worden ervaren. Dit geldt met name voor jongeren met multiproblematiek. Wanneer de regionale samenwerking een casus betreft waarbij de jongere te maken heeft met problemen op drie of meer domeinen (bijvoorbeeld reclassering, huisvesting, schulden), dan is de problematiek vaak te lastig voor een gemeente om op te lossen en de jongeren lijden hieronder (G40). Het ontschotten tussen domeinen is daarom nodig. Op landelijk niveau moet men, net als op gemeentelijk niveau, met de verschillende domeinen kijken door een gezamenlijke 'bril' (School A). Wanneer dit op landelijk niveau wordt gedaan leidt dit naar verwachting tot een beter op elkaar afgestemd beleid en wetgeving. Afgestemd beleid maakt de uitvoering in de praktijk weer makkelijker en verzorgt een basis voor samenwerking (RMC C, School A, School B; zie ook figuur 15).

5.2.5.2. Regionale samenwerking bevorderen

Ingrado benoemt dat het regionale karakter van de samenwerking goed werkt, want wanneer dit op gemeentelijk niveau georganiseerd zou zijn bestaat de kans dat gemeenten middelen naar zich toe trekken. De regionale samenwerking is echter nog niet overal even duidelijk vormgegeven, in sommige regio's geeft men aan nog lerende te zijn (RMC A). Er wordt door veel van de geïnterviewde partijen voorgesteld meer tijd en ruimte te geven voor het opzetten van de samenwerkingsverbanden, zodat dit zich vanzelf kan vormen (School B, RMC F, RMC C, MBO Raad). Anderen denken juist dat het afdwingen van de samenwerking vanuit het ministerie wellicht kan helpen (RMC F; zie ook figuur 15). Dit kan bijvoorbeeld door kleine opdrachten te geven met een takenpakket dat voor alle domeinen concreet omschrijft hoe te werk te gaan per samenwerkingsverband (RMC F): *'Onderwijs en zorg moet een verband ontwikkelen voor een specifieke doelgroep met deze partijen voor dit budget.'*

Sommigen zien meer in een tussenoplossing: wel meer sturing vanuit het rijk om betere samenwerkingen van de grond te krijgen, zoals procesafspraken, maar geen wettelijke grondslagen (RMC A). Ook denken sommigen dat de regionale samenwerking wordt gestimuleerd wanneer er een heldere en goed afgestemde visie vanuit het rijk wordt geformuleerd voor de domeinen onderwijs, RMC, zorg en arbeid (RMC C). Anderen vinden het vooral belangrijk dat er een duidelijke invulling is vanuit het rijk voor het grijze gebied tussen partijen (wanneer begint de één en stopt de ander; School B). Dit moet duidelijker gemaakt worden voor de regio's, want wanneer zij dit zelf invullen zijn afspraken niet altijd bij alle partijen bekend (bijv. een afspraak met één zorgpartij wil niet zeggen dat alle zorgpartijen in de regio hiervan op de hoogte zijn, het ermee eens zijn, en van plan zijn dit uit te voeren; School B). Het afstemmen en versterken van de regionale samenwerking kan ook geschieden door in regionale samenwerkingsverbanden samen om tafel te gaan om lastige casussen te behandelen (G40; School A), hier zijn al enige veelbelovende pilots van (G40).

Het inzetten van een onafhankelijk en neutraal persoon die in contact staat met de verschillende partijen kan ook helpen bij de samenwerking (School B; zij noemen dit een verbindingsofficier). Het is vooral van belang dat deze rol wordt uitgedragen door een persoon

die niet primair is bij één domein betrokken is, zoals onderwijs of RMC, maar juist onafhankelijk is. Deze persoon kan ingezet worden wanneer er miscommunicatie en/of onbegrip is (RMC A) en kan het RMC helpen bij het nemen van de verantwoordelijkheid (School A). Deze partijen (RMC A, School A en B) hebben deze rollen ook al ingevuld en er positieve ervaringen mee opgedaan. Andere ideeën zijn om gebruik te maken van bestaande overleggen tussen domeinen, bijvoorbeeld het 'regionale platform arbeid'-overleg, om onderwijs beter aan te laten sluiten op arbeidsmarkt (School B). Dit brengt nog wel vragen met zich mee: wie moet bij wie aansluiten? Welke partijen van deze overleggen worden betrokken? Hierbij noemen sommigen dat er ook een rol is voor partijen die al betrokken zijn, zoals wethouders, om duidelijkheid te scheppen over wie zij graag aan tafel zien (School B; accountmanagers) en er kunnen voorbeelden aangedragen worden van regio's die de samenwerking goed voor elkaar hebben (accountmanagers).

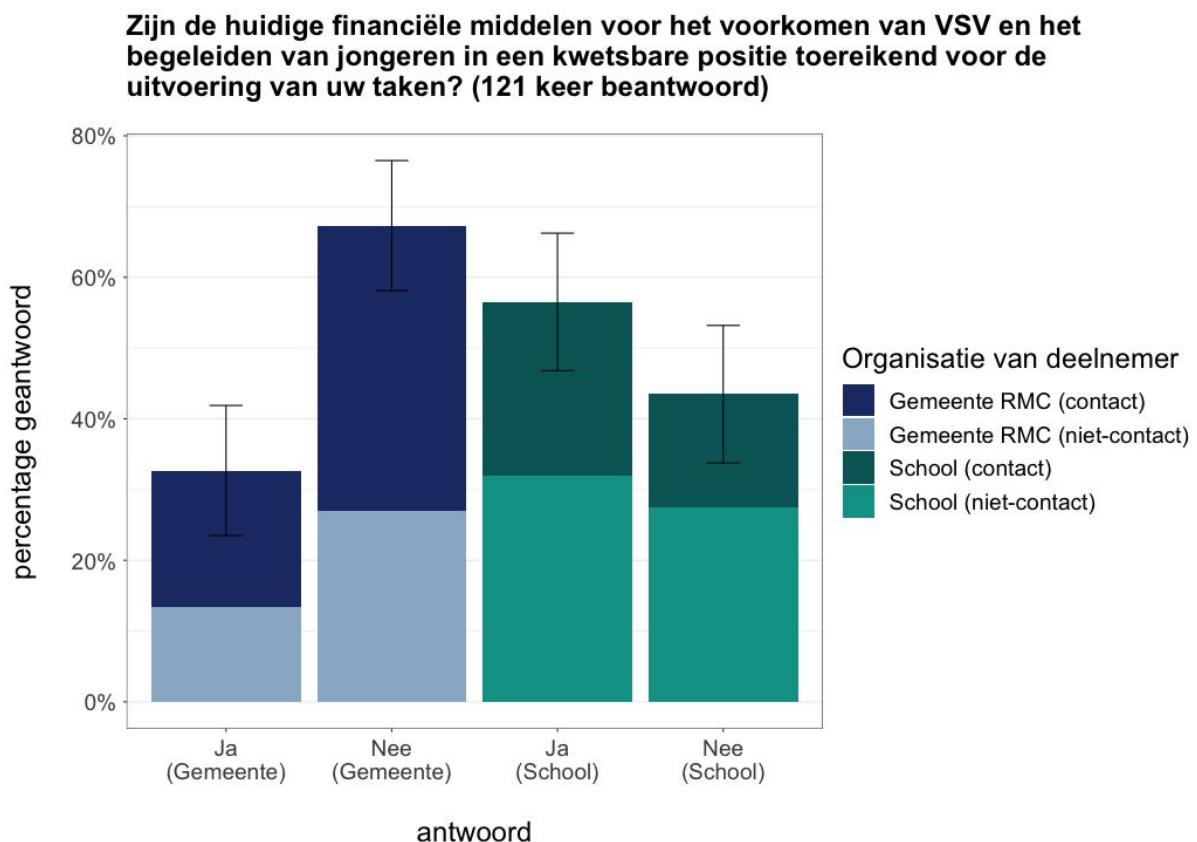
Als laatste wordt ook in verband met samenwerking genoemd dat het stroomlijnen van wet- en regelgeving belangrijk is, in het bijzonder wetten die het mogelijk maken om informatie te delen met andere organisaties (zie ook sectie 5.1.4.2) om zo te helpen de samenwerking praktisch mogelijk te maken (MBO Raad, RMC A).

5.3. Financiële situatie

Is de financiële situatie toereikend voor de uitvoering van de taken?

5.3.1. De financiële middelen zijn voor de meeste regio's onvoldoende

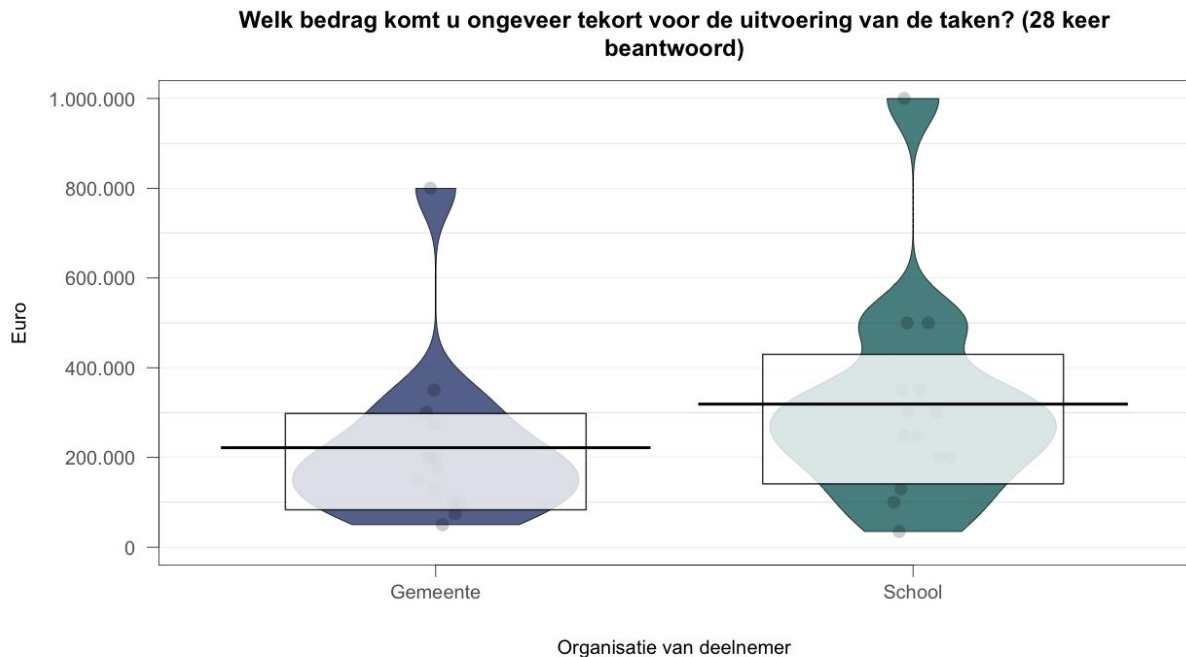
Meer dan de helft van de gemeenten (67%, contact- en niet-contactgemeenten samen genomen) vindt dat de huidige financiële middelen ontoereikend zijn om hun taken te kunnen uitvoeren m.b.t. het voorkomen van VSV en het begeleiden van jongeren in een kwetsbare positie (in de bredere populatie ligt dit percentage waarschijnlijk³¹ tussen de 58% en 76%, zie figuur 16). De scholen ervaren minder vaak tekorten, iets minder dan de helft ervaart tekorten (43%, contact- en niet-contactscholen samen genomen, in de bredere populatie ligt dit percentage waarschijnlijk tussen de 34% en 53%, zie figuur 16).

Figuur 16. Aantal deelnemers dat vindt dat de financiële middelen toereikend zijn.³¹

³¹ De zwarte verticale lijnen in de staafdiagram zijn 95% betrouwbaarheidsintervallen. Deze betrouwbaarheidsintervallen geven met 95% zekerheid aan tussen welke grenzen de percentages liggen in de bredere populatie. In elke staaf maken we met kleuren onderscheid tussen contact- en niet-contact partijen, maar in de betrouwbaarheidsintervallen worden deze partijen samen genomen. Dat is overzichtelijker, en verdedigbaar, omdat de percentages ja/nee antwoorden vergelijkbaar zijn tussen zowel contact- en niet-contactgemeenten, als tussen contact- en niet-contactscholen. De ja/nee antwoorden van de gemeenten (zowel contact als niet-contact) vormen bij elkaar 100%, en de antwoorden van de scholen vormen bij elkaar 100% in dit figuur.

De deelnemers die het bedrag ontoereikend vinden variëren in hoeveel zij vinden dat ze tekort komen, gemiddeld is dit rond de twee ton (gemeenten) en drie ton (scholen; zie figuur 17).

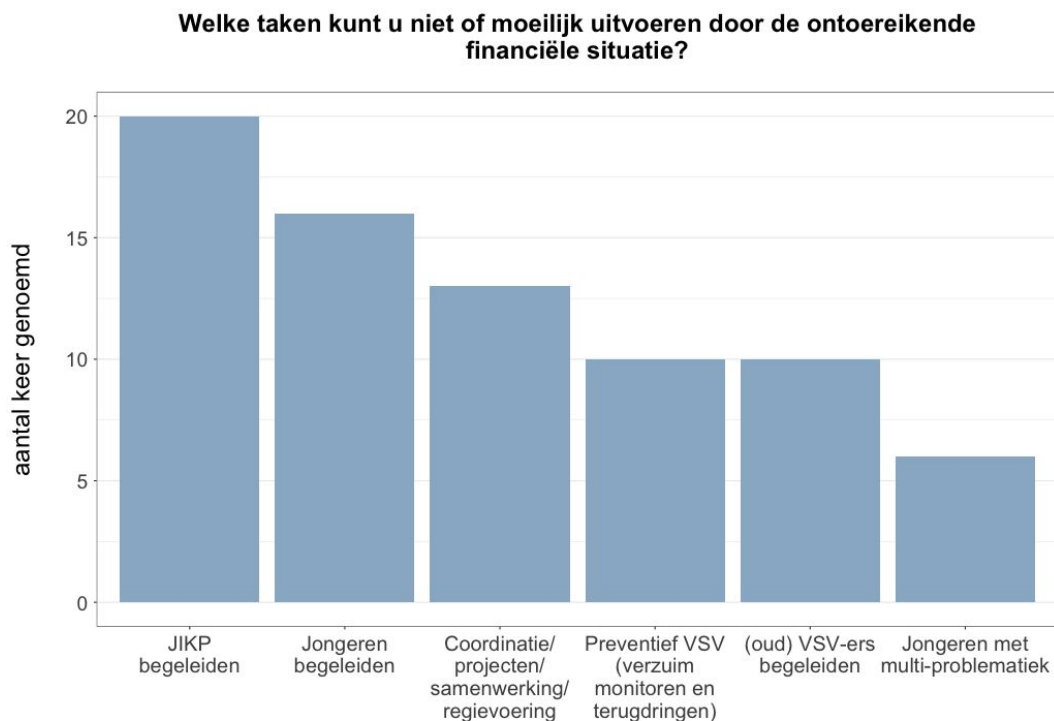
Figuur 17. Het bedrag dat men meent tekort te komen voor de uitvoering van de taken³².

Ook uit de interviews komt naar voren dat de financiële middelen voor veel regio's onvoldoende zijn voor de uitvoering van de taken (Ingrado, RMC E, RMC F, RMC G). Er is sprake van een grotere doelgroep dan voorheen met lastige behoeften. Zo benoemd een partij dat er meer hulptrajecten voor de jongeren moeten worden ingekocht bij externe partijen, zij zien voor zich dat dit niet gaat lukken zonder extra geld (RMC C). Daarnaast zijn er meer taken voor de RMC-coördinator (zie ook sectie 3.2 en 5.1.2), zonder dat er meer geld voor is gekomen. Dit wordt als oneerlijk ervaren en hier is onrust over. Zo ook bij de G4, zij stoppen bijvoorbeeld veel middelen vanuit het algemene gemeentelijk budget in VSV, maar dat is geen houdbare situatie (Ingrado). Een aantal regio's benoemt echter dat er wel voldoende middelen zijn (RMC A, School A), of dat er regio's zijn waar er nog veel geld 'op de plank' ligt (accountmanagers).

³² Om voldoende detail te kunnen ontwaren in de genoemde bedragen zijn er uit deze visualisatie 3 outliers verwijderd die bijzonder hoge bedragen noemden: 2 miljoen, 4.5 miljoen, en 8 miljoen.

5.3.2. Tekorten hebben nadelige gevolgen voor jongeren

Er zijn verschillende typen taken die moeilijk uit te voeren zijn door de financiële tekorten. RMC's geven aan dat zij keuzes hebben moeten maken en noemen daarbij de typen taken die zij laten liggen door de tekorten, een overzicht hiervan is weergegeven in figuur 18.

Figuur 18. Niet of moeilijk uitvoerbare taken door ontoereikende financiële middelen.

Uit de analyse van de open vragen in figuur 18 komt naar voren dat de begeleiding van jongeren het meeste lijdt onder tekorten. Een deel noemt dat jongeren begeleiden in zijn algemeenheid lijdt onder de tekorten, maar het grootste deel noemt specifiek dat de begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie leidt onder de tekorten. Maar ook oud VSV-ers en jongeren met multiproblematiek worden niet of nauwelijks begeleid in sommige regio's met tekorten. Daarnaast valt op dat veel partijen aangeven dat preventieve VSV maatregelen sneuvelen. Soms wordt opgemerkt dat regionale samenwerking en coördinatietaken, nieuwe projecten en regievoering moeilijk uitvoerbaar zijn door ervaren tekorten.

Uit de interviews komt een soortgelijk beeld naar voren. Gebrek aan financiële middelen heeft onder andere tot gevolg dat jongeren in een kwetsbare positie wel gemonitord worden, voor zover de huidige regelgeving dit toestaat, maar dat de begeleiding gereserveerd wordt voor de meest ernstige gevallen (Ingrado). Eén RMC meent dat de tekorten leiden tot een herinrichting van taken, bijvoorbeeld het minder intensief spreken van jongeren (RMC E). Zo kiezen sommige regio's er bijvoorbeeld voor om alleen voor entree-uitstroom te begeleiden, omdat deze jongeren worden gezien als het meest kwetsbaar, maar daardoor wordt er geen begeleiding gegeven aan jongeren van het PrO en VSO. Daarnaast zijn de preventieve activiteiten de eerste activiteiten die losgelaten worden, zoals ingrijpen bij verzuimmeldingen, ten bate van het oplossen van de

meest ernstige gevallen (RMC E, RMC F). Een van deze partijen kaart ook aan dat het moeten nalaten van deze taken haaks staat op inzichten uit de wetenschap³³, namelijk dat het goed is om zo vroeg mogelijk in te grijpen en preventief te werk te gaan (RMC E). Bovendien is juist preventief te werk gaan goedkoper dan curatief (School A). Daarnaast valt het op dat door tekorten de samenwerking tussen partijen pas op gang komt wanneer de jongere zich bevindt in een overstap tussen partijen terwijl het juist wenselijk is dat de partijen van te voren contact hebben over de mogelijkheden voor de jongere (MBO Raad, RMC F).

De accountmanagers ervaren verschillen in of de regio's voldoende middelen hebben, voor sommigen zijn er voldoende tot meer dan genoeg middelen terwijl anderen tekorten ervaren. Daarnaast hanteren sommige regio's die wel tekorten ervaren niet per sé een effectieve aanpak. Mogelijk komt dit door een versnippering van de middelen, waarbij middelen worden verdeeld over alle gemeenten van de regio zodra deze binnenkomen bij de contactgemeente. Naar vermoeden werkt dit niet efficiënt, er is dan geen zicht en sturing meer van de contactgemeente en is er voor elke gemeente van de regio iemand nodig voor werkzaamheden omtrent deze middelen. De accountmanagers benadrukken dat er hiervoor juist een contactgemeente is om deze taak op zich te nemen, waarbij wethouders een belangrijke rol spelen.

³³ zie bijvoorbeeld het boek over het belang van preventie van mentale, emotionele en gedragsstoornissen van de National Research Council (US) & Institute of Medicine (US) (2009) of deze samenvatting daarvan: <https://www.nap.edu/resource/12480/Preventing-Mental-Emotional-and-Behavioral-Disorders-2009-Report-Brief-for-Researchers.pdf>

5.3.3. De nieuwe verdeling van middelen gaat vaak goed, soms ook niet

In regio's waar de middelen vooralsnog verdeeld zijn tussen de RMC contactgemeente en de scholen is de verdeling niet altijd handig (RMC A). Een school komt bijvoorbeeld tekort (RMC C) terwijl een RMC overhoudt (RMC A, RMC D). De verdeling van middelen over contactschool en contactgemeente heeft ook een positieve kant, het helpt om de begroting transparant te krijgen (RMC C). Het is volgens sommigen echter onnodig dat deze middelen van twee geldstromen afkomstig zijn in plaats van één, dit levert namelijk administratief meer werk op (School B).

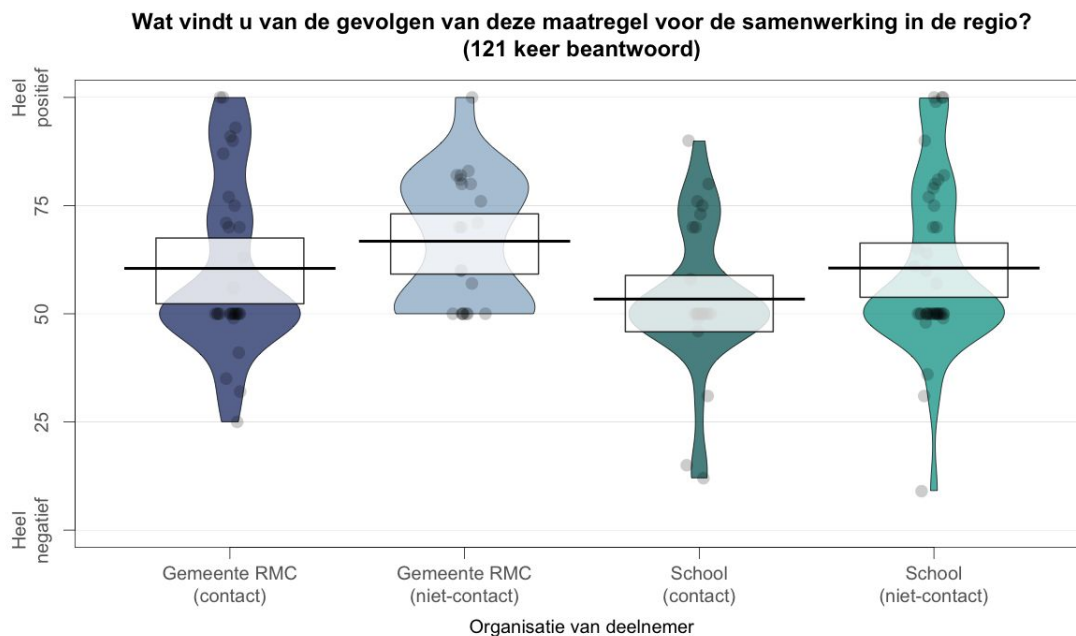
De afspraken over de besteding van de middelen tussen school en gemeenten gaan vaak goed, maar soms ook niet. De meeste middelen worden inderdaad grotendeels als regio gezamenlijk besteed (accountmanagers, Ingrado, School B, RMC B, RMC E, RMC F). Het voordeel van deze gezamenlijke besteding is dat het ertoe leidt dat de school en gemeente gezamenlijke beslissingen willen maken en uitvoeren wat de samenwerking bevordert (accountmanagers, School B) en het sluitend vangnet versterkt (RMC B). De besteding van middelen gebeurt in een aantal regio's in goed overleg (RMC B, School B). Er ontstaat wel discussie, maar er is geen sprake van conflicten, men heeft over het algemeen dezelfde doelen (Ingrado).

Accountmanagers benoemen juist dat er in sommige regio's wel eens partijen zijn die het niet eens zijn over de besteding of over de verdeling van de middelen. Daarnaast zijn er discussies over wie minder krijgt wanneer er tekorten zullen zijn. Sommige regio's zien als nadeel van gezamenlijk beslissen namelijk dat men een eigen geheime agenda hanteert (School A), maar als voordeel benoemen zij dat er geen onnodige discussies ontstaan tussen partijen over de besteding van de middelen (School A).

Soms wordt het gehele budget overgeheveld naar een contactschool of juist naar een gemeente, die dan bepalend is voor de besteding (Ingrado). Het komt ook voor dat het budget wel verdeeld wordt, maar dat iedere partij het besteedt naar eigen inzicht (accountmanagers, School A, RMC D), of er wordt over een deel van het budget gezamenlijk besloten en een ander deel niet (RMC A). Een goede verdeling van financiële middelen is daarmee niet per sé vanzelfsprekend, ondanks de sterkere positie van het RMC (Ingrado).

5.3.3.1. De verandering in kassiersrol en gevolgen voor samenwerking

De verandering in de kassiersrol³⁴ heeft volgens de meeste partijen neutrale of positieve gevolgen voor de samenwerking in de regio, hoewel er ook enkele contactgemeenten en contactscholen zijn die dit juist als negatief ervaren (zie figuur 19).

Figuur 19. Gevolgen van het delen van de kassiersrol van het regionale budget door de contactschool en de RMC contactgemeente.³⁵

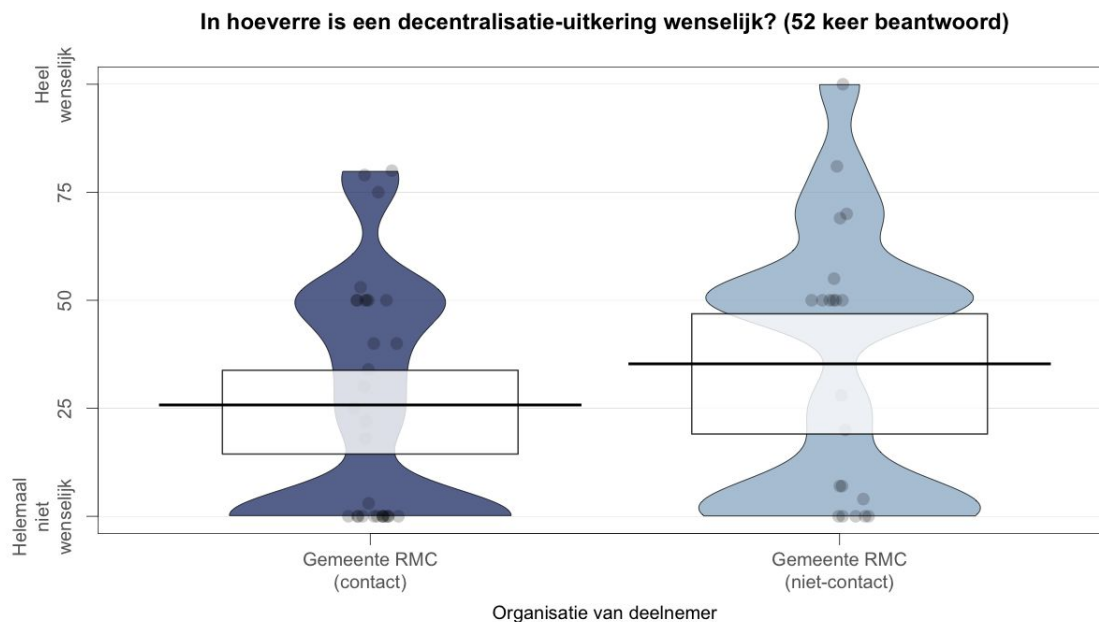
De nieuwe verdeling van financiële middelen lijkt daarmee overwegend positief voor de samenwerking, maar door de geïnterviewden wordt hier wel een kanttekening bij geplaatst: tekorten van individuele domeinen worden een gezamenlijke probleem wanneer er samenwerking wordt opgestart (Bijv. DWI; RMC B, Jeugdzorg; School A). Bijvoorbeeld: zorg betrekken in het onderwijs om een preventieve methode op te starten (bijv. een GGD arts op scholen) vereist naast een goede samenwerking ook voldoende middelen. Als er een tekort is in of de VSV-gelden, of juist in het zorgdomein, dan vormt dit een belemmering in het opstarten van een preventieve aanpak (School A). Bij tekorten worden domeinen gestimuleerd om eerst in hun eigen takenpakket te investeren. Dat is lastig voor de samenwerking en maakt dat het in sommige regio's voor RMC's moeilijk wordt om hun positie in te nemen (G40).

³⁴ De RMC contactgemeente heeft de verantwoordelijkheid voor een deel van het regionale budget: de kassiersrol van het regionale budget wordt nu gedeeld door de school én door de RMC contactgemeente.

³⁵ In dit type pirateplot betekent 0 'heel negatief', 25 'negatief', 50 'neutraal', 75 'positief' en 100 'heel positief'.

5.3.4. Decentralisatie uitkering van VSV-middelen is geen goed idee

De meeste RMC's vinden een decentralisatie-uitkering niet wenselijk, een deel staat hier neutraal in, en enkelen vinden dit wel wenselijk (zie figuur 20). Met name onder de RMC-contactgemeenten lijken de meningen sterk: een groot deel vindt een decentralisatie-uitkering helemaal niet wenselijk.

Figuur 20. *Wenselijkheid van een decentralisatie uitkering.*³⁶

Dit resultaat komt ook naar voren uit de interviews. De geïnterviewde partijen vinden een decentralisatie uitkering een negatieve ontwikkeling (accountmanagers, Ingrado, G40, School B, RMC B, RMC C, RMC D, RMC F), of kunnen de gevolgen niet overzien en staan er neutraal in (School A, MBO Raad). Er zit ook een voordeel aan: het werkt ontschotting in de hand (G40) en dit maakt het wellicht mogelijk om een bredere groep jongeren te bedienen (zie ook sectie 5.1.4.4 over de wens om een bredere focus te hebben). Er zijn echter ook belangrijke nadelen die voor velen toch de boventoon voeren. Ingrado omschrijft een mogelijke decentralisatie-uitkering als 'heel erg jammer, dan verdwijnt het geld in de pot'. Decentralisatie-uitkering is pas handig wanneer samenwerking goed van de grond is gekomen (MBO Raad, RMC A). De positie van het RMC binnen het regionale samenwerkingsverband is volgens Ingrado nog niet sterk genoeg om een deel van dit budget te bevechten. De RMC-coördinator zou dan langs moeten gaan bij allerlei gemeenten in hun regio om het VSV-deel los te krijgen. Dat zou veel tijd en werk vragen van een groep professionals die nog lang niet altijd thuis is in deze bestuurlijke rol (zie ook sectie 5.1.4.1). Deze maatregel staat volgens Ingrado dan ook haaks op het in positie brengen van het RMC. Ook andere partijen zien voor zich dat zij discussies moeten voeren over waar geld aan wordt besteed, terwijl zij juist vinden dat er duidelijkheid moet zijn in de beoogde besteding van de middelen (School A, RMC D). Een versnippering van het budget over verschillende gemeenten zou mogelijk ook leiden tot

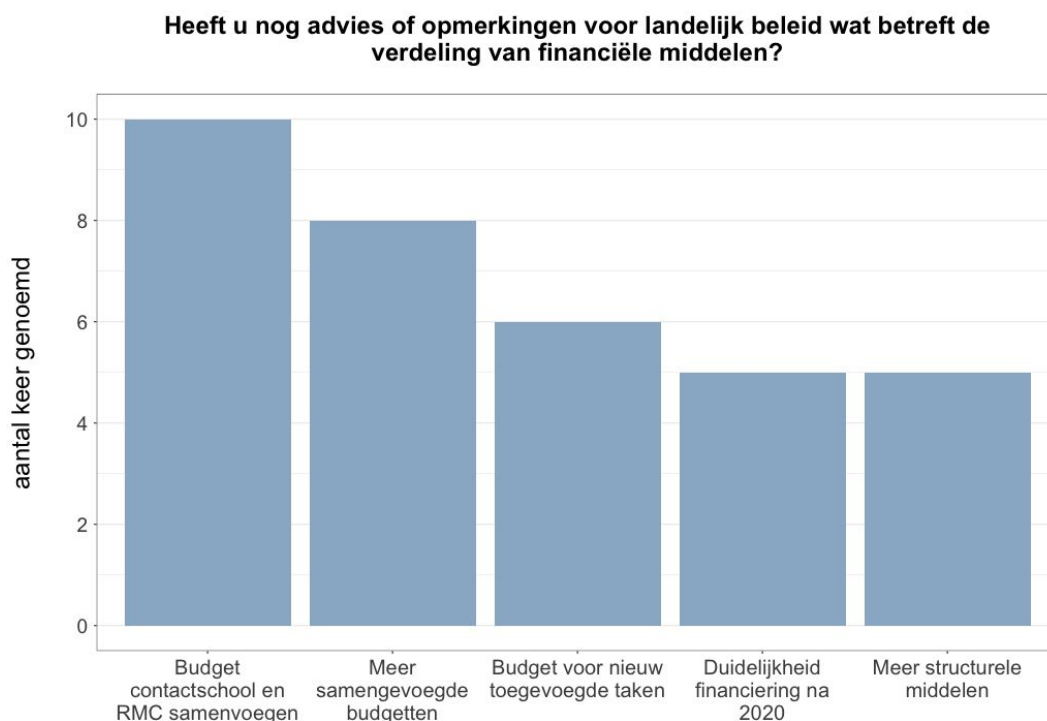
³⁶ In dit type pirateplot betekent 0 'helemaal niet wenselijk', 25 'niet wenselijk', 50 'middelmatig wenselijk', 75 'wenselijk' en 100 'heel wenselijk'.

een versnippering van de aanpak van vsv, omdat gemeenten het lokaal willen inrichten (accountmanagers, RMC F). Daarnaast bevordert de specifieke uitkering, in tegenstelling tot de decentralisatie-uitkering, de samenwerking tussen partijen omdat het een gezamenlijk doel creëert en het geen ruimte laat voor het volgen van een eigen agenda (MBO- Raad, School B, RMC D).

5.3.5. Advies aan landelijk beleid over financiële situatie

Ondanks de veelal positieve ervaring met het huidige beleid, zien de onderzoeksdeelnemers op verschillende manieren ruimte om de financiële situatie te verbeteren.

Uit de vragenlijst komt naar voren dat scholen en RMC's verschillende adviezen hebben voor landelijk beleid, met als hoofdpunten het budget van contactscholen en RMC samenvoegen, het samenvoegen van budgetten, budget voor de nieuwe RMC taken, duidelijkheid over middelenverdeling vanaf 2020 en meer structurele middelen (zie figuur 21). De deelnemers geven relatief vaak aan dat de verdeling van de verantwoordelijkheid over de financiële budgetten binnen RMC regio's tussen contactscholen en RMC's een goed idee is, maar dat de opsplitsing van de financiële middelen tussen deze partijen inefficiënt is (zowel qua tijd als kosten).

Figuur 21. Advies voor landelijk beleid over de verdeling van financiële middelen.

5.3.5.1. Meer financiële middelen, in structurele vorm

De meeste geïnterviewde partijen noemen dat meer financiering gewenst is (Ingrado, RMC E, RMC F, RMC C; zie ook figuur 21). Met de huidige tekorten kunnen bepaalde taken niet uitgevoerd (blijven) worden: preventieve activiteiten sneuvelen (RMC E, RMC F) en begeleiding is gereserveerd voor de meest ernstige gevallen (Ingrado; zie ook sectie 5.3.2).

Er zijn veel partijen die het belang van *structurele financiering* benadrukken (RMC B, RMC E, School A, School B, Ingrado, G40; zie ook figuur 21). Een aantal regio's gebruikt nu geld van andere fondsen om taken te bekostigen (RMC E) of vsv-middelen om structurele RMC taken te bekostigen (RMC B, RMC G). Omdat deze financiële middelen niet structureel worden verstrekt is er onzekerheid over de hoeveelheid middelen die de regio de volgende jaren ontvangt.

Hierdoor heerst er onzekerheid over de continuïteit van bepaalde werkzaamheden, waaronder PLUS-voorzieningen (School A). Wanneer deze niet structureel gefinancierd worden is een lange termijn traject voor jongeren niet uitvoerbaar. De uitbreiding van taken van het RMC worden bekostigd vanuit de regionale middelen omdat er geen extra middelen tegenover deze uitbreiding stonden, maar deze middelen zijn eigenlijk bedoeld om nieuwe projecten op te starten in plaats van reguliere taken te bekostigen (School B; RMC B). Reguliere taken dienen structureel bekostigd te worden (RMC G, School B) en doordat dit niet gebeurt ontstaat er onvrede (RMC B). Bovendien kunnen er met de tijdelijke middelen geen vaste contracten worden gegeven waardoor men telkens moet investeren in nieuwe krachten (accountmanagers, RMC B).

5.3.5.2. Meer transparantie over besteding van middelen

Door gemeentelijke partijen wordt aangekaart dat er weinig transparantie is in de bestedingen van middelen door scholen (Ingrado, RMC A, RMC B, "een black box" aldus G40). Niet iedereen is het hiermee eens, een ander noemt juist dat de transparantie over de besteding al op een redelijk niveau zit (RMC E). Er is volgens Ingrado sprake van een onbalans in transparantie: de financiële verantwoording vanuit de scholen wordt meestal niet gedaan, maar door de gemeenten wel, want zij moeten toch verantwoorden. Daarnaast hoort Ingrado van de RMC-leden dat scholen maatregelen nemen die eigenlijk intern al geborgd zouden moeten zijn, en dan ontstaat de vraag waarom de VSV middelen daarvoor gebruikt worden. Deze gebrekkige transparantie en de weinige mogelijkheden tot sturing op het budget van scholen leidt tot enige onrust bij RMC en wrijving in de regionale samenwerking, juist omdat RMC nu meer te zeggen heeft over het budget. Ook accountmanagers van OCW benadrukken dat er meer transparantie over middelen zou moeten zijn in sommige regio's, maar dan wel van alle partijen die aan tafel zitten en niet per sé alleen van scholen. Volgens Ingrado zou de transparantie kunnen worden verbeterd door vertrouwen en veiligheid te creëren (Ingrado). De wijze waarop je een gesprek voert over de besteding van de middelen is daarbij van belang, dat proces moet goed begeleid worden en ook daarvoor is de professionalisering van de RMC-coördinator van belang (zie ook sectie 5.1.4.1.).

5.3.5.3. Voer geen decentralisatie-uitkering in

Tot slot wordt de decentralisatie-uitkering door bijna alle partijen afgeraden, voornamelijk omdat het de (prille) regionale positie van RMC ondermijnt (accountmanagers, Ingrado, G40). Als het noodzakelijk is, dan moet het ruim van te voren worden aangekondigd, zodat RMC de tijd heeft om hier een weg in te vinden (Ingrado).

6. Conclusies

Met dit onderzoek is in kaart gebracht wat de ervaren effecten zijn van de beleidsaanpak van VSV en jongeren in een kwetsbare positie, ook wel de 'vervolgaanpak' genoemd. Deze vervolgaanpak wordt per 1 januari 2019 officieel verankerd in de wetgeving, maar vooruitlopend hierop zijn er met de regio's echter al afspraken gemaakt om met de nieuwe beleidsmaatregelen te implementeren. De voortgang hiervan is in het huidige onderzoek geëvalueerd.

Over het geheel genomen kunnen we stellen dat de vervolgaanpak tot nu toe positieve resultaten oplevert. Zo hebben scholen en gemeenten het gevoel betere kwaliteit te kunnen leveren in hun werk, is er een bredere en/of intensievere samenwerking ontstaan in de regio, en een redelijk sluitend vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie. Er worden echter ook knelpunten bij de nieuwe aanpak gesignaleerd. Zo ervaart met name het RMC meer werkdruk en in veel gevallen een tekort aan middelen, is het soms lastig om de zorg te betrekken bij de samenwerking en moet de wetgeving beter gestroomlijnd worden om de nieuwe werkzaamheden mogelijk te maken.

6.1. Werkwijze

Wat zijn de effecten van de vervolgaanpak geweest op de werkwijze?

De vervolgaanpak heeft een grote invloed gehad op de werkwijze van het RMC en dit wordt door de meeste partijen als positief ervaren. Er lijkt in de meeste regio's sprake te zijn van een vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie, dat van redelijk goede kwaliteit is. Er worden ook enkele knelpunten gesignaleerd waaronder een verhoogde werkdruk en een tekort aan middelen in een deel van de regio's. Daarnaast vereist de nieuwe rol van het RMC nieuwe vaardigheden van de RMC-coördinator die er nog niet altijd zijn, en is het lastig om sommige taken uit te voeren omdat wetgeving nog niet gestroomlijnd is. Tot slot wenst men een uitbreiding van de doelgroep en een vermindering van de focus op de startkwalificatie alleen.

6.1.1. Er is een redelijk sterk vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie

De meerderheid van de partijen is het erover eens dat het vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie redelijk sluitend is in hun regio. De meesten zijn behoorlijk tevreden over de kwaliteit van dit vangnet, terwijl een minderheid, met name onder niet-contactscholen, minder tevreden is. RMC's hebben verschillende projecten opgestart om jongeren in een kwetsbare positie te begeleiden waarbij vaak gebruik wordt gemaakt van de expertise van PrO en VSO scholen. Jongeren worden nu vaker naar werk en, in mindere mate, naar onderwijs begeleid (zie bijlage 8.9). Mede door de succesvolle begeleiding naar onderwijs, moeten MBO's vaker jongeren afkomstig uit PrO en VSO begeleiden (de wet passend onderwijs en de invoering van het toelatingsrecht spelen hier ook een rol in), terwijl zij hier niet altijd volledig voor zijn toegerust. Het ontbreekt aan kennis en expertise in het omgaan met de specifieke wensen en noden van deze groep. Het is nog onduidelijk hoe dit zich gaat ontwikkelen, het is wellicht goed om deze ontwikkeling in de gaten te houden de komende tijd.

6.1.2. De nieuwe rol van het RMC vraagt nieuwe vaardigheden

De nieuwe rol van het RMC, met name van de RMC contactgemeenten, wordt gewaardeerd maar is niet altijd makkelijk te vervullen. De rol is bestuurlijker geworden dan voorheen, en dat vraagt nieuwe vaardigheden die RMC-coördinatoren niet zomaar bezitten. Wellicht is dit de reden dat er aardig wat variatie is tussen de regio's in de mate waarin het RMC's is gelukt om verantwoording te nemen voor het totstandkomen van het regionale plan (zie bijlage 8.10).

6.1.3. Meer taken en werkdruk voor vooral het RMC

Een ander prominent resultaat is dat veel partijen, met name contactgemeenten, meer werkdruk ervaren. Dit lijkt een gevolg te zijn van een groter takenpakket gecombineerd met te weinig financiële middelen om dit takenpakket goed uit te kunnen voeren. De uitbreiding van het takenpakket bestaat hoofdzakelijk uit meer samenwerking, een grotere rol van het RMC in deze samenwerking en meer aandacht voor jongeren in een kwetsbare positie.

6.1.4. Wetgeving moet gestroomlijnd worden om taken uit te kunnen voeren

Het monitoren van jongeren in een kwetsbare positie, maar ook oud VSV-ers, is momenteel niet mogelijk in veel regio's. Dit komt doordat de wetgeving op verschillende manieren wordt geïnterpreteerd, waardoor in veel regio's helemaal geen gegevens worden gedeeld terwijl in andere er wel een weg gevonden wordt. Daardoor voldoen sommige RMC-regio's niet aan hun opgelegde taak om jongeren in een kwetsbare positie te monitoren wat betreft arbeidsdeelname. Veel deelnemers zien in de aanstaande Wet Register Onderwijsdeelnemers een oplossing, en hopen dan ook dat dit spoedig wordt doorgevoerd en dat het inderdaad een oplossing biedt.

6.1.5. De strakke grenzen tussen doelgroepen werken niet op regionaal niveau

Er is regelmatig aangegeven dat er op regionaal niveau ongewenste situaties ontstaan door een strakke afbakening van de doelgroep. Er worden daardoor groepen jongeren 'vergeten' die ook de begeleiding hard nodig hebben. Dit zijn onder andere jongeren in een kwetsbare positie ouder dan 23 jaar. Deze jongeren hebben volgens de bevrageden moeite met het vasthouden van een baan en sommigen van hen worden als het ware 'draaideurcliënten' van het RMC. Echter, het RMC kan ze niet meer helpen als ze 23 jaar zijn, terwijl ze vanwege jongerenregelingen door de afdeling Werk en Inkomen nog wel worden gezien als jongeren. Omdat het beleid op dit punt niet met elkaar strookt willen veel partijen dat de leeftijdsgrens van de doelgroep wordt opgeschoven naar 27 jaar. Naast een verruiming van de leeftijd, is er ook roep om een verruiming in het type jongeren dat binnen de doelgroep valt. Jongeren in een kwetsbare positie wordt nu gedefinieerd als jongeren vanuit het PrO, VSO, vmbo-bb of entree, terwijl jongeren op hogere niveaus in het onderwijs ook in een kwetsbare positie kunnen zitten omdat ze bijvoorbeeld problemen hebben op meerdere gebieden (e.g., schulden, huisvesting, gezinsproblemen). Op regionaal niveau is het niet logisch om hen anders te behandelen en niet te begeleiden, maar binnen de huidige strak afgekaderde regelgeving zijn deze doelgroepen moeilijk te bedienen. Er is geopperd om dit op te lossen door van de RMC-coördinator een jongerenregisseur te maken, die jongeren tot 27 monitort en kijkt of ze aan het werk zijn, een opleiding doen, of in dagbesteding zitten en ingrijpt als ze zien dat jongeren niet deelnemen (zie ook discussie sectie 7.1).

6.1.6. De startkwalificatie is op regionaal niveau niet logisch als einddoel

In lijn hiermee is het in de regionale aanpak niet zo logisch om alleen te focussen op het behalen van een startkwalificatie, maar juist zinvoller om te focussen op maatschappelijke participatie. Dat is natuurlijk ook zeer in lijn met het beleid dat focust op het toeleiden van jongeren in een kwetsbare positie naar niet alleen onderwijs, maar ook naar arbeid of dagbesteding. Zulke niet-onderwijs routes kunnen ook voor andere doelgroepen een goede weg zijn om uiteindelijk wel deel te nemen aan de maatschappij. Jongeren die momenteel te veel in de knoop zitten met zichzelf of hun omgeving om leerbaar te zijn, en dat kunnen ook jongeren op MBO 3/4, HAVO of VWO zijn, hebben wellicht ook baat bij de mogelijkheid voor een alternatieve route. Hoewel de VSV cijfers erg nuttig zijn om regio's bewust te maken van het probleem en hier acties op in te zetten wordt het in soms iets te veel een doel op zichzelf dat een integrale aanpak in de weg staat.

6.2. Samenwerking

Wat zijn de gevolgen geweest voor de samenwerking en is RMC in staat de gevraagde rol te vervullen?

Het RMC heeft een prominente rol gekregen in de regionale samenwerking en lijkt dit goed op te pakken. Er is een goede samenwerking tussen het RMC en scholen. Er is in veel regio's meer samenwerking met arbeid en zorg, maar dit komt niet in alle regio's goed van de grond, vooral de samenwerking met zorg blijkt lastig. RMC's en scholen vragen om ontschotting en daarnaast meer tijd om de samenwerking en de rol van het RMC verder uit te laten kristalliseren.

6.2.1. Regionale samenwerking gaat goed, vooral tussen RMC en scholen

De manier waarop er wordt samengewerkt, met het RMC als een spin in het web die veel samenwerkt met alle partijen, is in lijn is met de vervolgaanpak waarbij het RMC een prominentere rol heeft in het tot stand laten komen van de samenwerking in de regio. De regionale samenwerking tussen RMC's en scholen is voorspoedig te noemen, ze werken veel samen en beide partijen zijn hier vaak positief over. In sommige regio's zijn er ook PrO en VSO scholen aangesloten bij de samenwerking in verband met hun expertise om jongeren in kwetsbare posities te begeleiden. Er wordt tevens behoorlijk veel samengewerkt met het specifieke doel om jongeren in een kwetsbare positie te monitoren of begeleiden, hoewel er over het geheel genomen meer wordt samengewerkt met het doel om VSV te verminderen. Uit de resultaten komt ook naar voren dat een subgroep van de niet-contactscholen anders en veelal negatiever reageert op een aantal vragen in vergelijking met andere bevroegden³⁷. Wellicht duidt dit erop dat niet alle scholen in de regio voldoende betrokken zijn bij de regionale samenwerking.

³⁷ Een subgroep van niet-contactscholen ervaren bijvoorbeeld slechts weinig impact van de maatregelen en de impact wordt vaker negatiever ervaren in vergelijking met de andere partijen. Daarnaast wordt er door een subgroep ook minder werkdruk ervaren, evenveel of minder kwaliteit van het werk dat zij kunnen leveren, zijn zij minder tevreden over het vangnet voor JIKP en geven zij soms aan dat er helemaal geen vangnet is.

6.2.2. Het is soms lastig om zorg en arbeid te betrekken bij samenwerking

Het arbeidsmarkt domein is in veel gevallen ook aangeschoven bij het regionale overleg, en de zorg is het minst vaak betrokken bij de samenwerking. Dit blijkt lastig te realiseren om een aantal redenen. Ten eerste is er een onbalans in de decentralisatie van de jeugdzorg, dat op gemeentelijk niveau geregeld is, en die van de RMC-regio's, dat in 39 regio's georganiseerd is. Dit maakt dat samenwerking op bestuurlijk niveau moeilijk is en er wat jeugdzorg betreft op gemeentelijk niveau wordt gehandeld. Ten tweede ervaart kunnen tekorten in het zorgdomein of het sociale domein een samenwerking ook lastig maken. Ten derde ervaart men een overvloed aan zorgaanbieders en is het moeilijk om een partij te kiezen om mee aan tafel te gaan zitten in het regionale overleg. Een voorgestelde mogelijke oplossing is het betrekken van de afdeling inkoop van de contactgemeenten. Zij kunnen op basis van de wensen van de RMC-coördinator op zoek gaan naar een geschikte zorgaanbieder. Wellicht helpt het daarbij als RMC-coördinatoren meer kennis krijgen over wat effectieve interventies zijn bij jongeren.

6.2.3. Ontschotten is nodig

De huidige beleidsstructuren moeten volgens veel deelnemers op regionaal en landelijk niveau ontschot worden, door een integrale visie en manier van werken te creëren, waarbij het helpen van jongeren voorop staat. De schotten maken het lastig om de jongeren te begeleiden die de begeleiding het hardste nodig hebben: degenen met problemen op meerdere gebieden, bijvoorbeeld jongeren met schulden, huisvestingsproblemen en geen startkwalificatie. Zij hebben te maken met verschillende gemeentelijke afdelingen en verschillen in richtlijnen tussen deze afdelingen. Dit maakt het contact complex, waardoor jongeren die al in een moeilijke positie zitten moeilijk hun weg kunnen vinden. Dit is ook ook frustrerend voor de RMC-coördinatoren en begeleiders op scholen die het beste met de jongeren voor hebben en ze graag naar een zo goed mogelijke plek willen begeleiden (zie ook sectie 7.2).

6.2.4. Samenwerking stimuleren: meer tijd versus meer sturing

Verschillende RMC's en scholen geven aan dat ze meer tijd nodig hebben om de samenwerking vorm te geven, anderen willen meer sturing om de samenwerking op gang te brengen. Hier zijn verschillende ideeën over: meer visie vanuit het landelijk beleid zodat de regio's daarin kunnen verenigen, suggesties vanuit de overheid over de taakverdeling in het grijze gebied tussen scholen en RMC's, regionale casus besprekingen om de afstemming tussen de betrokken domeinen te optimaliseren, een neutraal persoon inzetten, andere regio-overleggen betrekken, of meer landelijk bijeenkomsten beleggen om van elkaar te leren (zie ook sectie 5.2.5).

6.3. Financiële situatie

Is de financiële situatie toereikend voor de uitvoering van de taken?

De verdeling van middelen binnen regio's gaat meestal goed. De meerderheid van de RMC's geeft aan dat zij een tekort in middelen ervaart en de minderheid ervaart voldoende middelen. Daarnaast ervaart minder dan de helft van de scholen een tekort terwijl meer dan de helft

voldoende middelen ervaart. De taken die lijden onder het tekort blijken vooral te maken te hebben met de begeleiding van jongeren.

6.3.1. De verdeling van middelen binnen regio's gaat meestal goed

De verdeling van middelen binnen de regio's, tussen scholen en gemeenten, gaat meestal goed, hoewel het ook zo is dat een partij soms geld overhoudt terwijl een ander geld tekort komt. Sommigen hebben een voorkeur voor een gezamenlijke financieringsstroom omdat de verantwoording hiervan efficiënter is. Hoewel de gezamenlijke besteding van de middelen discussies opleveren gaat deze besteding zelf vaak goed, wat ook in lijn is met de positieve samenwerking die ervaren wordt. In sommige regio's is er sprake van een strikte scheiding van zowel de middelen als de besteding, daar besteden de partijen de middelen naar eigen inzicht.

6.3.2. RMC ervaart tekort financiële middelen ten koste van jongerenbegeleiding

De meerderheid van de gemeenten ervaart een tekort aan financiële middelen, of aan structurele financiële middelen, waar de begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie en de preventieve activiteiten om VSV te voorkomen onder lijden. Dit terwijl juist de preventieve activiteiten gezien worden als zeer belangrijk en goedkoop omdat het ergere problemen kan voorkomen (zie ook National Research Council (US) & Institute of Medicine (US), 2009). Er ontstaat een beeld van een werkveld waarin men graag jongeren in een kwetsbare positie wil helpen, maar niet altijd kan helpen vanwege financiële beperkingen. In veel gevallen lijkt het probleem vooral dat er telkens geen zekerheid is dat er weer nieuwe middelen komen. Hierdoor ontstaat meer werkdruk bij vooral contactgemeenten, onrust en onvrede omdat men niet alle taken kan uitvoeren. Binnen de RMC afdelingen is de uitstroom van nieuw talentvol personeel groot en dit kan vernieuwing belemmeren.

6.3.3. Er is meer nodig voor een duurzaam vangnet

Een belangrijk signaal is dat men het vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie momenteel niet duurzaam kan inrichten omdat er te weinig (structurele) financiële middelen zijn. In sommige regio's heeft men het vangnet tijdelijk medegefinancierd met geld vanuit gemeentefondsen om deze jongeren alsnog te kunnen monitoren en begeleiden, maar dit is op lange termijn geen houdbare situatie. In andere regio's is het niet gelukt om genoeg financiële middelen vrij te maken en is de begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie afgestoten, waarbij zij niet of alleen in de meest ernstige gevallen worden begeleid. De vraag is of de begeleiding van deze groep onder de verantwoording van de RMC's valt (zie ook de discussie, sectie 7.1).

6.3.4. Decentralisatie-uitkering is geen goed idee

Bijna alle partijen zijn het over eens dat een decentralisatie-uitkering geen goed idee is. Het geormerkte geld biedt kaders waarbinnen belangrijke stakeholders binnen de regio moeten samenwerken om een gezamenlijk doel te behalen: jongeren zo goed mogelijk helpen. Daarnaast biedt het geormerkte geld RMC-coördinator een stevige positie in de regio, wat de samenwerking ten goede komt. Het invoeren van een decentralisatie uitkering staat haaks op het in positie brengen van het RMC.

6.4. Geef tijd

Ondanks dat er veel ideeën worden aangedragen voor verbetering wordt er ook veel gewaarschuwd om niet snel allerlei nieuwe maatregelen in te voeren. Er is zoveel veranderd in de afgelopen tijd dat de regio's behoefte hebben aan ruimte om te wennen aan de nieuwe situatie, zodat samenwerkingen en werkwijzen kunnen uitkristalliseren.

7. Discussie

Naast de positieve resultaten van de vervolgaanpak, komen er ook enkele knelpunten uit dit onderzoek naar voren waarbij keuzes gemaakt moeten worden om tot oplossingen te komen. Dit zijn vooral dilemma's over rollen en verantwoordelijkheden, de schotten tussen domeinen en de gevolgen hiervan voor de begeleiding van jongeren. Deze dilemma's worden in deze slotparagraaf besproken.

7.1. De rol en verantwoordelijkheid van het RMC

Een belangrijk dilemma dat in dit onderzoek aan het licht komt is aan de ene kant de waardering voor de uitbreiding van de doelgroep en de grotere rol van het RMC in de regio, terwijl tegelijkertijd de meerderheid van RMC's een hoge werkdruk en een tekort aan financiële middelen ervaart. Dit heeft tot gevolg dat sommige regio's aangeven dat ze niet de hele brede scope aan taken kunnen oppakken, terwijl ze wel het gevoel hebben dat deze taken onder hun verantwoordelijkheid vallen. Wanneer partijen een tekort aan middelen ervaren, geven zij aan dat er vooral taken niet uitgevoerd worden die te maken hebben met de begeleiding van jongeren. Dit kan één taak zijn of een combinatie van taken, zoals een preventieve aanpak van VSV, het begeleiden van oud VSV-ers of het begeleiden van jongeren in kwetsbare posities. Een gebrek aan jongerenbegeleiding is een groot gemis voor de jongeren zelf en voor het land als geheel, want dit is een essentiële schakel in de keten om VSV te voorkomen en jongeren in een kwetsbare positie op te vangen. Monitoring heeft immers weinig zin als de begeleiding vervolgens uitblijft: dan worden problemen slechts gesignaleerd maar niet opgelost. Kortom alle schakels in de keten moeten functioneren, en we zien nu dat in het nieuwe takenpakket van het RMC jongerenbegeleiding de schakel is die in het gedrang komt. Het is mogelijk dat dit knelpunt over tijd minder groot wordt. De verhoogde werkdruk en het tekort aan middelen heeft wellicht te maken met de tijd en energie die het kost om nieuwe samenwerkingsverbanden op te zetten in regio's waar deze nog niet bestonden. Het is goed mogelijk dat de werkdruk afneemt na deze eerste fase. Het is echter waarschijnlijk dat een deel van de verhoogde werkdruk blijft, omdat het tijd zal blijven kosten om de samenwerking te onderhouden en jongeren in een kwetsbare positie te monitoren of begeleiden.

Er zijn verschillende oplossingen denkbaar voor de ervaren tekorten en verhoogde werkdruk, zoals het bieden van meer financiële middelen, het bieden van richtlijnen om effectief te werk te gaan, het anders verdelen van financiële middelen of het scheppen van meer duidelijkheid over taken en verantwoordelijkheden van verschillende partijen (onderwijs, RMC, gemeentelijke afdelingen werk en inkomen). Dit lijkt niet nodig voor alle regio's omdat niet overal tekorten worden ervaren. De meerderheid van gemeenten ervaart tekorten, maar een minderheid van de gemeenten ervaart voldoende middelen, terwijl iets minder dan de helft van de scholen tekorten ervaart en een kleine meerderheid voldoende middelen ervaart. Het lijkt goed om nader te onderzoeken waar het aan ligt dat sommige regio's voldoende middelen ervaren, en anderen niet. Vanuit dit onderzoek komen er al wel enkele mogelijke verklaringen en oplossingen naar voren.

7.1.1. Diversiteit in aanpakken en taakverdeling in de regio

Een mogelijke verklaring voor de regionale verschillen in financiële tekorten is de diversiteit in regionale aanpakken. Er is veel vrijheid in de manier waarop taken zoals de begeleiding van jongeren wordt opgepakt. Hierdoor kunnen er regionale verschillen ontstaan in hoe effectief men te werk gaat en daarmee in hoeveel financiële middelen er nodig zijn. Landelijk beleid kan hier wellicht aan bijdragen door het bieden van richtlijnen over effectieve aanpakken.

Er is tevens veel vrijheid om de taken te verdelen in de regio's, en het ligt dan ook voor de hand dat deze taken in verschillende regio's op verschillende manieren worden belegd. Sommige regio's hebben samenwerkingspartners die al veel van de werkzaamheden oppakken, bijvoorbeeld doordat de begeleiding van jongeren al uitgevoerd wordt door het sociale domein van grote gemeenten, terwijl dat in andere regio's vooral door het RMC verzorgd wordt. Dit kan ertoe leiden dat in regio's met eenzelfde aantal jongeren en financiële middelen toch de toereikendheid van de middelen verschillend wordt ervaren.

Dit kan wellicht gelijk getrokken worden wanneer landelijk beleid meer duidelijkheid schept in de taken die onder de verantwoordelijkheden van het RMC vallen, en de taken die onder de verantwoordelijkheden van samenwerkingspartners vallen, zoals onderwijs, zorg, en het arbeidsmarktdomein (zie ook sectie 7.2). Binnen de nieuwe beleidsmaatregelen wordt een sterker regisserende rol van de RMC-coördinator gestimuleerd, onder andere door deze meer verantwoordelijkheid te geven in de samenwerking, het budget en het regionale plan. Gezien deze meer bestuurlijke taken, wordt de RMC-functie wellicht te breed om ook alle begeleiding van jongeren zelf te verzorgen. Een mogelijke oplossing is om de RMC-coördinator te specialiseren op het coördinatorschap en de begeleiding van jongeren over te laten aan andere, daarin gespecialiseerde, partijen. Aan de andere kant schuurt het scheppen van meer duidelijkheid in verantwoordelijkheden enigszins met de ruimte en autonomie die veel regio's ook wensen en de begeleidende rol die veel regio's blijkbaar op zich willen nemen. Het lijkt goed als landelijk beleid en de RMC-coördinatoren met elkaar in gesprek treden om erachter te komen wat de verschillende RMC-regio's precies willen aan verantwoordelijkheden, en of het wenselijk en mogelijk is om deze verantwoordelijkheden gelijk te trekken over de verschillende regio's.

Het is ook mogelijk om de verstrekking van de financiering anders te organiseren, om juist tegemoet te komen aan de verdeling van verantwoordelijkheden die op regionaal niveau is ontstaan. Bijvoorbeeld door de regio's financiering te bieden op basis van de verantwoordelijkheden die de RMC's in deze regio's op zich nemen. Het voordeel hieraan is dat de autonomie van de regio's beter behouden blijft en men efficiënt gebruik maakt van de specialisatie in jongerenbegeleiding die in sommige RMC-regio's ontstaan is. Op deze manier blijft de vrijheid behouden om de taken in te vullen op een manier die het beste past bij de situatie in een regio. Een mogelijk dilemma hierbij is dat er door sommige RMC-regio's taken worden uitgevoerd die in de landelijke beleidsvisie eerder onder de verantwoordelijkheid, en de financiering, van andere ministeries vallen (zie ook sectie 7.2). Hieruit spreekt het belang dat ministeries zelf goed in beeld hebben hoe zij hun eigen verantwoordelijkheden zien. Wanneer dit duidelijk is, zou een praktische oplossing wellicht kunnen zijn dat elke RMC-regio het landelijk

beleid voorziet van een lijst aan taken die zij als noodzakelijk zien binnen hun eigen regio inclusief de kosten die er bij deze taken horen. Vervolgens kunnen de ministeries de financiering van de taken onderling afstemmen en uitkeren aan de RMC-regio's.

7.1.2. Uitbreiden van de doelgroep

Het oplossen van deze middelen en verantwoordelijkheden kwestie wordt dringender indien er wordt besloten de doelgroep uit te breiden zoals de RMC-regio's wensen. RMC's en scholen benoemen in dit onderzoek een uitdrukkelijke wens om een grotere groep jongeren te kunnen bedienen. Zij vinden het op regionaal niveau niet logisch om voortijdig schoolverlaters en jongeren in een kwetsbare positie wel te begeleiden maar jongeren die buiten de wettelijk vastgestelde doelgroep vallen en ook problemen ervaren, niet te begeleiden. Het is bovendien volgens velen ongewenst om hulpbehoevende jongeren die ouder zijn dan 23 jaar niet te begeleiden, terwijl deze jongeren voor andere instanties nog wel gezien worden als jeugd. Meerdere partijen opereren een verhoging van de leeftijdsgrens naar 27 jaar, wat tevens in lijn is met andere maatschappelijke ontwikkelingen zoals de 16-27 beweging³⁸. Kortom de strakke afbakening van doelgroepen wordt als onlogisch en ongewenst ervaren en men wil de vrijheid hebben om alle jongeren te begeleiden die dat nodig hebben (zie ook sectie 6.4.3 en 7.2).³⁹ Dan wordt voorkomen dat jongeren in een kwetsbare positie en ouder dan 23 jaar door gebrek aan begeleiding in problematische situaties terechtkomen, waardoor alsnog curatieve hulpverlening moet worden ingezet. Curatieve hulpverlening is immers minder efficiënt dan het tijdig bieden van een preventieve aanpak (e.g., National Research Council (US) & Institute of Medicine (US), 2009).

Tegenover de uitbreiding van de doelgroep staat de hoge werkdruk en tekort aan financiële middelen die een groot deel van de RMC-contactgemeenten ervaren. Het lijkt waarschijnlijk dat een uitbreiding van de doelgroep de financiële middelen en hoge werkdruk nog verder onder druk zet. Dat betekent dat uitbreiding van de doelgroep niet zonder meer past binnen de huidige structuren. Een belangrijke vraag is dan ook hoe de wens voor het bedienen van een bredere groep jongeren gerealiseerd kan worden.

Ingrado stelt een oplossing voor: zij willen dat de RMC-coördinator een nog sterker overkoepelende rol inneemt als jongerenregisseur. Het doel van een dergelijke jongerenregisseur is om de gewenste bredere doelgroep (alle jongeren van 16 tot 27 jaar) te bedienen en daarbij domeinoverstijgend te opereren zodat jongeren de juiste begeleiding krijgen of bij de juiste oplossing terecht komen. Dit betekent dat een jongerenregisseur overzicht heeft over de verschillende begeleidingsmogelijkheden voor jongeren, de verschillende domeinen die hier verantwoordelijk voor zijn en de verschillende wetgevingen die oplossingen voor jongeren mogelijk maken. De RMC-coördinator begeleidt dan niet zelf (of in elk geval minder), maar heeft als voornaamste taak om jongeren naar de juiste partijen door te verwijzen. Door de rol van

³⁸ Zie ook www.16-27.nl, in het bijzonder het werkdocument versie 27 november 2017 van de netwerkpartners 16-27 op <http://www.16-27.nl/assets/Uploads/Werkdocument-Samen-slim-en-slagvaardig-kansen-creeren-voor-minder-zelfredzame-jongeren-def.pdf>

³⁹ Wat dat betreft is het goed dat er pilots zijn gekomen met het begeleiden van een bredere groep jongeren vanuit de motie Kwint (Vossenaar, 2018).

RMC-coördinator op een dergelijke manier in te richten kan de beoogde bredere doelgroep efficiënt worden bediend en is de RMC-rol tevens duidelijker afgebakend. Daarnaast biedt een dergelijke invulling een bijdrage aan de oplossing van een belangrijk probleem: ontschotten (zie ook sectie 6.4.2. en 7.2).

Er zijn echter ook belangrijke aandachtspunten bij de regisseursoplossing. Er wordt in dit onderzoek gesignaleerd dat een deel van de RMC-coördinatoren moeite heeft met de sterker geworden coördinerende rol. Deze rol vereist andere vaardigheden dan voorheen, vaardigheden die de RMC-professionals niet zomaar bezitten. Een extra stap naar een regisseursfunctie zou het probleem van het tekort aan vaardigheden die daarbij horen wellicht nog groter maken. Bovendien is het de vraag of RMC-coördinatoren deze rol zelf wel zien zitten, in ons onderzoek wordt hier wisselend over gedacht. Mocht een ontwikkeling van RMC-coördinator naar een sterker overkoepelende rol als jongerenregisseur inderdaad gewenst zijn, dan moet er goed bekeken worden op welk moment dit opportuun is en of extra ondersteuning in de vorm van bijvoorbeeld cursussen gewenst is, wellicht door de voortgang te monitoren van de professionalisering van RMC-coördinatoren over de komende jaren. De RMC-regio's geven immers veelvuldig aan dat zij meer tijd en ruimte wensen om zich aan te passen aan de nieuwe situatie en zich te vormen naar de nieuwe rol.

Echter, als de verantwoordelijkheden van de RMC-functie sterker worden afgebakend in een regisseursrol, dan blijft er alsnog een belangrijk probleem liggen: wie gaat de begeleiding van jongeren verzorgen? Toch ook het RMC, of toch het onderwijs, de zorg, of gemeentelijke afdelingen werk en inkomen? Deze discussie is onlosmakelijk verbonden met de verantwoordelijkheden van de domeinen onderwijs, zorg en arbeid, en hoe deze verantwoordelijkheden verdeeld worden tussen hen en het RMC.

7.2. Jongerenbegeleiding en de noodzaak van ontschotten

Jongerenbegeleiding verzorgen is een ingewikkelde kwestie, omdat het zich bevindt op het snijvlak van de verantwoordelijkheden van verschillende domeinen, waaronder onderwijs, zorg, het sociale domein en in sommige gevallen ook justitie (zie ook www.16-27.nl). Verschillende ministeries zijn hier dan ook bij betrokken: het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap, het ministerie van Volksgezondheid, het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, en in sommige gevallen het ministerie van Justitie en Veiligheid. Elk van deze ministeries genereert eigen wet- en regelgeving⁴⁰. Deze wet- en regelgeving komt terecht bij regio's en gemeenten, die deze regels en wetten op handige manieren moeten combineren om individuele jongeren te begeleiden en oplossingen voor hen te bedenken. Dit gaat niet altijd vlekkeloos.

Gemeenten en scholen staan dichtbij de jongeren en daarom proberen zij oplossingen te bedenken voor individuele gevallen, maar zij geven veelvuldig aan dat dit bemoeilijkt wordt door de 'schotten' tussen de verschillende beleidsdomeinen. Op casusniveau betekenen deze

⁴⁰ Hier is wel steeds meer bewustzijn over zoals gedemonstreerd wordt door deelname van deze ministeries aan de 16-17 beweging, zie bijvoorbeeld het werkdocument versie 27 november 2017 van de netwerkpartners 16-27 op <http://www.16-27.nl/assets/Uploads/Werkdocument-Samen-slim-en-slagvaardig-kansen-creeren-voor-minder-zelfredzame-jongeren-def.pdf>

schotten dat wanneer jongeren in een combinatie aan omstandigheden verkeren, de afzonderlijke wet- en regelgeving van de verschillende domeinen net verkeerd uitpakt. Er zijn verschillende voorbeelden hiervan genoemd: een jongere die in de schuldsanering zit kan wel studiefinanciering aanvragen waardoor de jongere verder in de schulden raakt; of de uitkering van een jongere komt deels of in zijn geheel te vervallen wanneer hij of zij studiefinanciering aanvraagt, waardoor deze jongere minder geneigd is om een opleiding te starten of af te ronden. Dit lijkt te komen doordat de wetten en daaraan gekoppelde financieringsstromen zijn berekend op specifieke situaties, maar vaak niet zijn ingericht op de complexiteit van het leven van veel jongeren. De partijen die jongeren willen helpen zijn echter wel gebonden aan deze wetten, en in sommige gevallen bindt dit hun handen en dit wordt als frustrerend en onproductief ervaren.

Omgaan met de complexe realiteit van veel jongeren vereist een overkoepelend beleid en een vervaging van de grenzen tussen de verschillende beleidsdomeinen. Scholen en gemeenten wensen dan ook veelvuldig dat er ontschot wordt. Als een concrete vorm van ontschotting wordt in ons onderzoek regelmatig het stroomlijnen van wet- en regelgeving genoemd, met enkele specifieke voorbeelden, zoals het opzetten van het gegevensregister om het monitoren van jongeren buiten het onderwijs te bevorderen en het minder strak afbakenen van de doelgroep. De wens van ontschotten lijkt echter breder te zijn, naast de schotten op beleidsvlak ervaart men ook schotten in de samenwerking die het jongeren erg lastig kunnen maken. Eén jongere met verschillende problemen heeft te maken met allerlei instanties, zoals de school, het RMC, UWV, wellicht reclassering, en deze lijst kan veel langer worden, afhankelijk van de situatie van de specifieke jongeren. Er is momenteel nauwelijks begeleiding beschikbaar om deze al zwaar belaste jongeren te helpen navigeren door het woud aan regelingen en instanties, dit maakt dat hulp voor hen onbereikbaar kan worden⁴¹. Jongeren hebben baat bij één aanspreekpunt, wellicht een jongerenregisseur of een casusmanager. Een casusmanager is al gebruikelijk in de meer formele zorgstructuren zoals de GGZ, maar is nog weinig aanwezig voor jongeren in een kwetsbare positie, VSV-ers of jongeren met meervoudige problematiek. Hier ligt nog een belangrijke lacune waarvan het goed is als er de komende jaren verder aan gewerkt wordt. Juist de ervaring van de zorg met het begeleiden van jongeren en casemanagement, kan belangrijk zijn om goede begeleiding van jongeren mogelijk te maken.

Voor een ontschotte, integrale begeleiding van jongeren is het dan ook belangrijk dat de samenwerkingsverbanden in de RMC-regio's erin slagen om het zorg- en arbeidsmarktdomein erbij te betrekken. Uit dit onderzoek komt naar voren dat hier nog een opgave ligt de komende tijd. Het lijkt met name lastig om het zorgdomein bij de samenwerking te betrekken. Hier ligt wellicht ook een kans voor de overheid. Het landelijke beleid kan stimuleren dat zorg meer betrokken wordt. Wellicht helpt het hierbij om zorgpartijen expliciet te stimuleren om zich aan te sluiten bij samenwerkingsverbanden, bijvoorbeeld via het ministerie van Volksgezondheid. Aan de andere kant is het een belangrijk knelpunt voor RMC's en scholen om de juiste zorg voor jongeren te selecteren. Er zijn meerdere zorgpartijen binnen een regio die de zorg zouden willen oppakken, maar het is lastig voor regio's om de juiste zorgpartij te kiezen, hier zijn geen duidelijke richtlijnen voor. Wellicht kan het ministerie van OCW in samenwerking met de

⁴¹ Zie ook het werkdocument versie 27 november 2017 van de netwerkpartners 16-27 op <http://www.16-27.nl/assets/Uploads/Werkdocument-Samen-slim-en-slagvaardig-kansen-creeren-voor-minder-zelfredzame-jongeren-def.pdf>

u-can-act onderzoeksgroep hier een bijdrage in doen, door middel van het uitdragen van de ingrediënten van succesvolle jongerenbegeleiding die momenteel in kaart worden gebracht. Kennis van deze ingrediënten draagt bij aan de selectie van zorgpartijen die veelbelovende methoden hanteren.

Hoewel de wens van ontschotten veelvuldig wordt genoemd, blijft de duiding van het 'schotten'-probleem vrij abstract. Het wordt in dit onderzoek, maar bijvoorbeeld ook in het werkdocument van 16-27⁴¹ wel geconcretiseerd aan de hand van enkele situatieschetsen en casusbeschrijvingen, maar het blijft onduidelijk wat de precieze omvang van het probleem is en welke schotten de aanpak belemmeren. Het lijkt daarom goed om het probleem van de schotten en wat de wens van het ontschotten in de regio's precies betekent diepgaander in kaart te brengen. Dat kan enerzijds gebeuren op beleidsniveau, in overleggen tussen verschillende directies zoals voorgesteld door de 16-27 beweging⁴¹, maar het is daarnaast ook goed om systematisch te onderzoeken welke jongeren er nu precies tussen de mazen van de vangnetten door vallen, met welke wet- en regelgeving dit te maken heeft en welke concrete oplossingen hiervoor gezien worden.

7.3. Tot slot

Scholen en gemeenten willen op allerlei vlakken meer mogelijkheden om vanuit de jongeren te denken: wat heeft deze specifieke jongere nodig en hoe kunnen we hem of haar daarbij helpen? Het nieuwe beleid zet stappen in de deze richting en dat wordt als positief ervaren, maar in de visie van de regio's kan en moet dit nog beter. Het lijkt daarmee de komende jaren een grote uitdaging voor landelijk beleid om een balans te vinden tussen het geven van duidelijkheid en structuur en het geven van voldoende vrijheid om alle jongeren te kunnen begeleiden die dat nodig hebben.

8. Bijlagen

8.1. Opdracht en achtergrond

Voortgangsonderzoek huidige aanpak voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie

Algemene achtergrond

Sinds 2005 wordt stevig ingezet op de daling van het voortijdig schoolverlaten. Dat wordt gedaan door in elk van de 39 RMC-regio's gemeenten en scholen in vo en mbo gezamenlijk een vierjarig plan op te laten stellen met maatregelen. Een gemeente is contactgemeente namens de andere gemeenten in de regio. Een school is contactschool namens de andere scholen in de regio.

Deze regionale en lokale samenwerking tussen onderwijs, gemeenten en andere betrokken partijen zoals (jeugd)zorg en werkgevers, is cruciaal voor de aanpak. Men heeft de vrijheid om de aanpak toe te spitsen op de specifieke regionale problematiek.

Een tweede belangrijke pijler is het monitoren van verzuim en uitval van elke jongere. En in te grijpen zodra men ziet dat een jongere zonder startkwalificatie van school is gegaan, verzuimt of dreigt uit te vallen.

Een derde belangrijke factor is de gevoelde urgentie vanuit de overheid en politiek: er is sinds 2005 ieder jaar veel geld beschikbaar gesteld. Elke regio krijgt een regionaal budget, waarvan ze zelf bepalen hoe deze wordt ingezet om de maatregelen uit te kunnen voeren. Ook is er een landelijke doelstelling afgesproken (verdere reductie naar 20.000 nieuwe vsv'ers per jaar in 2021, gemeten over schooljaar 19/20) en is er in het verleden veel politieke aandacht voor het onderwerp geweest.

Achtergrond aanpak huidige periode (vervolgaanpak)

In 2016 heeft de aanpak van voortijdig schoolverlaten opnieuw een vervolg gekregen. Deze vervolgaanpak kenmerkt zich door een aantal veranderingen ten opzichte van de jaren ervoor:

- Geen tijdelijke convenanten en regelingen meer om de samenwerking te stimuleren of verzekeren, maar structurele borging van plichten, rollen en verantwoordelijkheden in wetgeving.
- De RMC-functie heeft een centralere rol gekregen in de samenwerking. Zo krijgt de RMC-coördinator van de contactgemeente met de wetgeving de coördinerende rol en verantwoordelijkheid voor de totstandkoming van een vierjarig regionaal plan met maatregelen en voor de totstandkoming van de regionale samenwerking. Ook krijgt de RMC-coördinator van de contactgemeente voortaan de kassiersrol over een deel van het regionale budget. Voorheen was dit alleen de contactschool.
- De doelgroep betreft niet alleen maar de jongeren die in staat zijn (alsnog) een startkwalificatie te halen, maar ook degenen voor wie dat niet vanzelfsprekend is. Voor deze jongeren gaat het vaker om het vinden van een plek op de arbeidsmarkt, leerwerkplek, zorgtraject of een combinatie hiervan. De samenwerking moet zich dus voortaan ook richten op jongeren afkomstig uit het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs. Voor deze jongeren moet in de regio een sluitend vangnet zijn tussen gemeenten (RMC en Dienst Werk & Inkomen), onderwijs (pro, vso, vo, mbo),

(jeugd)zorg en werkgevers / arbeidsmarktdomein (zoals uwv, jongerenloket, servicepunt arbeid).

- De RMC-functie van alle gemeenten krijgt daarmee ook de taak erbij om jongeren afkomstig uit pro en vso te monitoren mbt deelname aan werk of onderwijs tot ze 23 zijn. En de verantwoordelijkheid voor het zorgen voor afspraken over welke partij op welk moment begeleiding biedt aan de jongere. RMC hoeft niet per se zelf te begeleiden, mag wel. Dit is voor de 16- en 17 jarigen uit pro en vso een uitbreiding van de doelgroep. Voor de groep 18-23 uit pro en vso zonder werk was dit eigenlijk al een taak, maar deze was niet duidelijk genoeg belegd. Daarom voelt het voor veel gemeenten alsof ze de hele groep van 16-23 als extra taak krijgen.

Inhoud voortgangsonderzoek

In aanloop naar de start van deze vervolgaanpak hebben gemeenten (G4 en G32, tegenwoordig wel G40 genoemd) bezwaar gemaakt tegen de uitbreiding van de taken en steviger coördinerende rol van RMC. Met name omdat er geen extra geld bijkwam.

Daarom heeft de toenmalige minister toegezegd aan gemeenten en aan de Tweede Kamer na twee jaar te onderzoeken:

- 1) Wat de effecten van de vervolgaanpak zijn geweest op RMC.
- 2) Of de financiële situatie toereikend is voor de uitvoering van de taken.
- 3) Wat de gevolgen zijn geweest voor de samenwerking en is RMC in staat de gevraagde rol te vervullen
- 4) Is het mogelijk om de specifieke uitkering voor de uitvoering van de regionale maatregelen om te zetten in een decentralisatie-uitkering? Wat voor gevolgen zou dat hebben op de samenwerking? (Deze vraag is op verzoek van ministerie BZK: nu komt een deel van het regiobudget in de vorm van een specifieke uitkering (geoormerkt geld), dat past niet bij kabinetsbeleid om zo min mogelijk specifieke uitkeringen te verstrekken maar liever decentralisatie-uitkeringen (niet-geoormerkt)).

Mogelijk leiden de uitkomsten van het tussentijdse voortgangsonderzoek tot beleidsaanpassingen. Deze zullen dan meegenomen worden in de volgende periode, dus na 2020.

Vorm voortgangsonderzoek

Het gaat om het bevragen van:

- RMC-coördinatoren van elke regio (39),
- projectleiders vsv en een aantal andere betrokkenen van de contactscholen (39),
- RMC-medewerkers van aantal andere gemeenten dan de contactgemeenten,
- Ingrado
- Iemand namens de G32/G40
- Wellicht een aantal accountmanagers vanuit de directie mbo.

Dus in totaal zal het op zo'n 100 personen uitkomen.

Het kan in de vorm van een online vragenlijst aangevuld met een paar diepte-interviews.

Wij hebben alle contactgegevens van de juiste personen. En we kunnen ook wat zendingswerk doen in de aankondiging van het voortgangsonderzoek en het attenderen van mensen op de vragenlijst. Zodat de respons goed wordt.

Het onderzoek zou idealiter van start moeten gaan in de tweede helft van september. Begin december zouden we de resultaten en conclusies moeten hebben. Want de toezegging is dat de minister aan het begin van 2019 de Tweede Kamer informeert over de uitkomsten en haar beleidsreactie daarop.

8.2. Toelichting decentralisatie uitkering

Een deel van het regionaal budget komt via de contactgemeente naar de regio. En dat is in de vorm van een uitkering. Momenteel is dit een specifieke uitkering met een specifiek doel (geoormerkt). De RMC-coördinator is degene die vervolgens de uitkering “inbrengt” in de regionale samenwerking en de verantwoordelijkheid heeft voor een juiste inzet ervan op de maatregelen.

Bij de start van de huidige vervolgaanpak is met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gesproken. Het ministerie van BZK heeft toen aangegeven dat een specifieke uitkering indruist tegen kabinetsbeleid. Het kabinetsbeleid richt er namelijk op dat er zo veel mogelijk ongeoormerkt wordt bijgedragen. Er is voor de huidige 4 jaar een specifieke uitkering “toegestaan”, maar er moest wel goed stil worden gestaan bij de ongeoormerkte uitkering. Als het een decentralisatie-uitkering wordt, komt het bij de contactgemeente binnen op de grote hoop via het Gemeentefonds. Daarom wil het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap in deze evaluatie achterhalen wat voor effecten het omzetten van een geoormerkte specifieke uitkering naar een uitkering zonder specifiek doel (decentralisatie-uitkering) zou hebben.

De uitkomsten van dit rapport zullen worden gebruikt bij het gesprek met het BZK voor het vervolg van het beleid na 2020.

8.3. Arbeidsmarktregio's

Figuur 22. Arbeidsmarktregio's⁴².

⁴²Opgehaald van Regioatlas:

https://www.regioatlas.nl/indelingen/indelingen_indeling/t/arbeidsmarktregio_s

8.4. Toestemming ethische commissie psychologie

From: **Research Administration Psychology** <rapsy@rug.nl>

Date: Mon, Sep 24, 2018 at 1:15 PM

Subject: 18036-O De huidige aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie: een evaluatie van het nationale beleid.

To: Gaag, van der, M.A.E. <m.a.e.van.der.gaag@rug.nl>

Beste onderzoeker(s),

De Ethische Commissie Psychologie (ECP) heeft uw aanvraag voor het proefpersoononderzoek goedgekeurd. De administratieve gegevens in het groene blok en het ECP-SONA formulier moeten toegevoegd worden aan de Research Package (volgens het Data Protocol) op het Y-netwerk gebied van Psychologie.

RESEARCH CODE	18036-O (Note, put this code always before the title)
NAAM/TITELS ONDERZOEK <i>[Name/Titles research]</i>	De huidige aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie: een evaluatie van het nationale beleid The current approach to early school leaving and adolescents in vulnerable positions: an evaluation of Dutch national policy
Datum registratie ADM. <i>[Registration date ADM.]</i>	24-09-2018/ JP
Is een supervisie-email ontvangen <i>[Is a supervisie-email received]</i>	
Begindatum onderzoek <i>[Start date of study]</i>	2018-09-01
Einddatum onderzoek <i>[End date of study]</i>	2019-02-01
HOOFDONDERZOEKER <i>[Principal Investigator]</i>	Mandy van der Gaag

Is een PPP- account nodig voor PI (PI + Researcher account) <i>[Is a PPP account needed for PI]</i>	
DAGELIJKSE BEGELEIDER <i>[Day-to-day supervisor]</i>	
UITVOERENDE ONDERZOEKER(S) <i>[Operational Researcher(s)]</i>	Nick Snell, Glenda Bron, Frank Blaauw en Ando Emerencia

Met vriendelijke groet,
Janny Padding
Research Administration Psychology (RAP)

8.5. Procedure

8.5.1. Taakverdeling binnen het onderzoek

Het onderzoek is geïnitieerd door het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap, en wordt uitgevoerd door het u-can-act onderzoeksteam van de afdeling ontwikkelingspsychologie van de Rijksuniversiteit Groningen. De onderzoekers van de RUG hebben de hoofdrol gespeeld in het ontwerp, de dataverzameling, analyse en rapportage van het onderzoek, het Kohnstamm Instituut en het ministerie van OCW hebben feedback gegeven op het design en het rapport. Het ministerie heeft tevens de uitnodigingen voor het onderzoek verstuurd aan de deelnemers.

De precieze taakverdeling staat in het overzicht hieronder. Het onderzoek en rapportage vond plaats in de periode 1 september 2018 tot 1 december 2018, de beleidsreactie en visie hierop vinden plaats rond januari 2019. De RUG was betrokken bij alle taken (tenzij anders aangegeven), eventuele aanvullende betrokken partijen worden telkens benoemd.

- Design dataverzameling
 - Nader bepalen doelgroep (+ OCW)
 - o.a. in startoverleg
 - random selectie van niet-contactscholen en niet-contactgemeenten
 - Logistiek van benaderen doelgroep (+ OCW)
- Vragenlijst maken en afnemen
 - Inhoud (+ OCW, Kohnstamm, Ingrado)
 - Implementatie
 - Techniek en logistiek van verspreiding
 - Verspreiding
- Interviews maken en afnemen
 - Inhoud (+ OCW, Kohnstamm)
 - Implementatie
 - Logistiek van interviews afnemen
 - Interviews afnemen
- Analyses
- Rapportage
 - Samenvatting
 - Intro (achtergrond)
 - Resultaten
 - Conclusies (+ Kohnstamm)
 - Bijlagen
 - Methode
 - Interviews
 - Vragenlijst
- Beleidsreactie (alleen OCW)
- Visie op beleidsreactie (+ Kohnstamm)
- Projectmanagement
 - Projectleiding
 - Communicatie (onderzoeksdeelnemers etc.)
 - Financiën
 - Formaliteiten (formulieren en aanstellingen)
 - Planning & coördinatie
 - Project

- Dataverzameling

8.5.2. Vormgeving dataverzameling

8.5.2.1. Vragenlijst

Het instrument moet flexibel zijn: vragen moeten afhankelijk zijn van de rol van de deelnemer. De vragenlijst moet bvk op de telefoon ingevuld kunnen worden. Er moeten herinneringen komen.

De vragenlijst heeft een focus op ervaren veranderingen sinds de invoer van de beleidsmaatregelen in 2016. Hiernaar wordt telkens gerefereerd in de vragen, met 'i-tjes' waar men de maatregelen terug kan lezen.

Extrinsieke beloning lijkt de RUG wenselijk gezien de ervaringen in het lopende onderzoek en het met enige regelmaat genoemde belang van OCW om een goede deelname te bewerkstelligen. Voorstel: bol.com bon E10 pp. Dit past in max budget.

8.5.2.2. Interview

Wij hanteren een semi-gestructureerde interviewopzet: centrale onderwerpen worden uitgevraagd aan de hand van enkele kernvragen die in elk geval gesteld moeten worden als leidraad van het interview, met ondersteunende specifieke vragen (op volgorde van relevantie) die gesteld kunnen worden als die niet vanzelf aan bod komen in het gesprek. De insteek is dat het interview een open, natuurlijk en ontspannen gesprek wordt, zodat deelnemers zich uitgenodigd voelen om de belangrijke zaken aan te kaarten en zodat er voldoende ruimte is voor onvoorziene inbreng van de deelnemers.

De onderwerpen die behandeld worden moeten de onderzoeksvragen weerspiegelen, en bij ieder onderwerp staan dezelfde vragen centraal staan: wat gaat er wel goed, wat niet, en hoe kan het beter.

De centrale onderwerpen:

1. Verandering in **werkwijze** van het werkveld
2. Gevolgen op de **samenwerking** tussen scholen en gemeenten.
3. Toereikendheid **financiële middelen**
4. Mogelijkheden voor verbetering in de **toekomst**

De volgende partijen worden geïnterviewd:

1. Accountmanagers
2. G40
3. Ingrado
4. MBO-raad
5. Aangeleverde cases door het OCW (zowel scholen als gemeenten)

8.5.2.3. Overzichtstabel verzamelen contactgegevens en uitnodigen

Verzamelen Contactgegevens en uitnodigen onderzoeksdeelnemers	<i>Selectie?</i>	<i>Verzameling contactgegevens door</i>	<i>Eventuele selectie door</i>	<i>Uitnodigende partij</i>
Vragenlijst				
contactscholen	nee, alle contactpersonen	OCW		OCW
contactgemeenten afdeling RMC	nee, alle contactpersonen	OCW		OCW
niet-contactscholen	ja, pragmatische voorselectie (=aanwezige contactgegevens bij OCW)	OCW	OCW	OCW
niet-contactgemeenten afdeling RMC	ja, pragmatische voorselectie (=aanwezige contactgegevens bij OCW)	OCW	OCW	OCW
gemeente afdeling werk en inkomen	nee, alle contactpersonen	RUG, via online beschikbare contactgegevens		OCW
Interviews				
accountmanagers	ja, 4 (pragmatische selectie)	OCW	OCW	OCW
G40	ja, 1	OCW	OCW	RUG
Ingrado	ja, 1	RUG	RUG	RUG
MBO Raad	ja, 2	RUG	RUG	RUG
RMC/scholen	ja, voorselectie enkele interessante cases + pragmatische selectie (= beschikbaarheid in aangewezen tijdvak)	OCW	OCW (voorselectie) + RUG (pragmatische selectie)	RUG

8.6. Vragenlijst bijlagen

8.6.1. Informed consent

Beste onderzoeksdeelnemer,

Hartelijk dank voor uw deelname aan dit **evaluatieonderzoek naar de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie**. In 2016 zijn er nieuwe beleidsafspraken gemaakt over de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie. Deze vervolgaanpak kenmerkt zich door een aantal veranderingen ten opzichte van de jaren ervoor en treedt formeel per 1-1-2019 in werking. Vooruitlopend hierop zijn echter een aantal beleidsafspraken reeds in werking gesteld en deze afspraken worden in het huidige onderzoek geëvalueerd.

Deelname aan dit onderzoek is mogelijk als de volgende punten voor u duidelijk zijn:

1. Het doel van dit onderzoek is om de in 2016 gemaakte beleidsafspraken te evalueren over de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie.
2. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door onderzoekers van de Rijksuniversiteit Groningen in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en is goedgekeurd door de Ethische Commissie Psychologie van de Rijksuniversiteit Groningen.
3. Deelname aan dit onderzoek betekent het volgende:
 - a. Ik stem toe mee te doen aan het onderzoek naar de huidige aanpak voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie.
 - b. Ik vul eenmalig een online vragenlijst in en het invullen van deze vragenlijst duurt ongeveer 15 minuten.
 - c. Ik stem er vrijwillig mee in dat mijn gegevens worden gebruikt voor de doeleinden die zijn vermeld op deze webpagina.
 - d. Ik snap dat ik mijn medewerking op elk tijdstip kan stopzetten zonder dat ik hier een reden voor hoeft te geven.
 - e. Alle onderzoeksgegevens worden naar strikte ethische richtlijnen en met grote voorzichtigheid behandeld. Al mijn antwoorden op de vragen worden anoniem opgeslagen en zijn niet tot mijn persoon te herleiden. De onderzoekers gebruiken cookies bij de online vragenlijst om te zien hoeveel mensen op de website van de vragenlijst komen en hoe zij de vragenlijst gebruiken. Deze cookies bevatten geen persoonsgegevens, en volgen me niet naar andere websites.
 - f. Het staat mij vrij om mijn e-mailadres op te geven aan het einde van het onderzoek. Dit is nodig om eenmalig aanspraak te kunnen maken op een bol.com cadeaubon ter waarde van €10,-. Indien ik hiervoor kies wordt ook mijn IP-adres versleuteld opgeslagen om eventueel misbruik te kunnen voorkomen. Deze persoonsgegevens worden apart van de onderzoeksdata opgeslagen en deze twee vormen van data zijn voor de onderzoekers niet te koppelen. Het is mij duidelijk dat het opgeven van mijn e-mailadres geheel vrijwillig is: ik mag er ook voor kiezen om dit niet in te vullen. In dat geval kan ik geen beloning ontvangen, maar wel meedoen aan het onderzoek.

4. Voor vragen over het onderzoek kan er contact opgenomen worden met het algemene informatie e-mailadres van het u-can-act projectteam van de Rijksuniversiteit Groningen (info@u-can-act.nl).
5. Klik hier voor meer informatie over het onderzoek. Op deze manier download u een PDF bestand met alle informatie over het onderzoek op uw telefoon, tablet of computer, zodat u deze informatie ten allen tijde kunt raadplegen.

[checkbox] Ik verklaar dat bovenstaande informatie mij duidelijk is en ga hiermee akkoord.

[volgende knop]

8.6.2. Informatie over het onderzoek

De huidige aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie: een evaluatie van het nationale beleid

Introductie

U bent uitgenodigd om mee te doen aan het **evaluatieonderzoek naar de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie**. In 2016 zijn er nieuwe beleidsafspraken gemaakt over de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie. Deze vervolgaanpak⁴³ kenmerkt zich door een aantal veranderingen ten opzichte van de jaren ervoor en treedt formeel per 1-1-2019 in werking. Vooruitlopend op de wet zijn een aantal beleidsafspraken reeds in werking gesteld en deze afspraken worden in het huidige onderzoek geëvalueerd. De evaluatie betreft de onderstaande afspraken:

- Er zijn geen tijdelijke convenanten en regelingen meer om de samenwerking te stimuleren of verzekeren, maar structurele borging van plichten, rollen en verantwoordelijkheden in wetgeving.
- De RMC-functie heeft een centralere rol gekregen in de samenwerking. Zo krijgt de RMC-coördinator van de contactgemeente de coördinerende rol, verantwoordelijkheid voor de totstandkoming van een vierjarig regionaal plan met maatregelen en verantwoordelijkheid voor de totstandkoming van de regionale samenwerking. Ook krijgt de RMC-coördinator van de contactgemeente voortaan de kassiers rol over een deel van het regionale budget, voorheen had alleen de contactschool een kassiers rol.
- De doelgroep betreft naast de jongeren die in staat zijn (alsnog) een startkwalificatie te halen ook degenen voor wie dat niet vanzelfsprekend is. Voor deze jongeren gaat het vaker om het vinden van een plek op de arbeidsmarkt, leerwerkplek, zorgtraject of een combinatie hiervan. De samenwerking moet zich voortaan ook richten op deze jongeren in een kwetsbare positie, afkomstig uit het praktijkonderwijs (PrO) en voortgezet speciaal onderwijs (VSO). Voor deze jongeren moet in de regio een sluitend vangnet zijn tussen gemeenten (RMC en Dienst Werk & Inkomen), onderwijs (PrO, VSO, VO, MBO), (jeugd)zorg en het werkgevers/arbeidsmarkt domein (zoals uuv, jongerenloket, servicepunt arbeid). Dat betekent dat het regionale bestuurlijke overleg wordt aangevuld met partijen uit domeinen arbeid en zorg.
- De RMC-functie van alle gemeenten krijgt daarmee ook de taak om jongeren afkomstig uit het PrO en het VSO te monitoren m.b.t. deelname aan werk of onderwijs (incl. dagbesteding en beschut werk) tot ze 23 jaar zijn en de verantwoordelijkheid voor het zorgen voor afspraken over welke partij op welk moment begeleiding biedt aan de jongeren. RMC hoeft de jongeren niet per se zelf te begeleiden, maar dit mag wel. Dit is voor de 16- en 17 jarigen uit het PrO en het VSO een uitbreiding van de doelgroep. Voor de groep 18-23 uit het PrO en het VSO zonder werk was dit eigenlijk al een taak voor de RMC's, maar deze was in het verleden niet duidelijk genoeg belegd, in de vernieuwde afspraken is hier expliciet aandacht voor.

⁴³ U kunt de volgende websites raadplegen voor meer informatie over deze aanpak:

https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/34812_regionale_samenwerking

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/02/15/kamerbrief-over-vervolg-succesvolle-aanpak-voortijdig-schoolverlaten>

Bovenstaande beleidsafspraken worden geëvalueerd naar aanleiding van een toezegging van de toenmalige minister bij de start van de vervolgaanpak in 2016. Begin 2019 worden de uitkomsten van de evaluatie bekend gemaakt en voorzien van een beleidsreactie. In het voorjaar van 2019 worden de uitkomsten en de beleidsreactie met het veld besproken. Dit dient als input voor de aanpak na 2020.

U bent uitgenodigd voor deelname aan dit onderzoek omdat naar verwachting de besluiten omtrent de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie een belangrijke rol spelen voor uw dagelijkse werkzaamheden.

Wat houdt deelname aan dit onderzoek in?

Deelname aan dit onderzoek betekent het volgende:

- a. **Toestemming.** Ik stem vrijwillig toe mee te doen aan het onderzoek naar de huidige aanpak voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie.
- b. **Vragenlijst invullen.** Ik vul eenmalig een online vragenlijst in en het invullen van deze vragenlijst duurt ongeveer 15 minuten.
- c. **Data gebruik.** Ik stem ermee in dat mijn gegevens worden gebruikt voor de doeleinden die zijn vermeld in dit document.
- d. **Elk moment stoppen.** Ik kan mijn medewerking op elk tijdstip stopzetten zonder dat ik hier een reden voor hoeft te geven.
- e. **Anonimiteit.** Alle onderzoeksgegevens worden naar strikte ethische richtlijnen en met grote voorzichtigheid behandeld. Al mijn antwoorden op de vragen worden anoniem opgeslagen en zijn niet tot mijn persoon te herleiden. De onderzoekers gebruiken cookies bij de online vragenlijst om te zien hoeveel mensen op de website van de vragenlijst komen en hoe zij de vragenlijst gebruiken. Deze cookies bevatten geen persoonsgegevens, en volgen me niet naar andere websites.
- f. **Beloning.** Het staat mij vrij om mijn e-mailadres op te geven aan het einde van het onderzoek. Dit is nodig om eenmalig aanspraak te kunnen maken op een bol.com cadeaubon ter waarde van €10,-. Indien ik hiervoor kies wordt ook mijn IP-adres versleuteld opgeslagen om eventueel misbruik te kunnen voorkomen. Deze persoonsgegevens worden apart van de onderzoeksdata opgeslagen en deze twee vormen van data zijn voor de onderzoekers niet te koppelen. Het is mij duidelijk dat het opgeven van mijn persoonsgegevens geheel vrijwillig is: ik mag er ook voor kiezen om deze gegevens niet in te vullen. In dat geval kan ik geen beloning ontvangen, maar wel meedoen aan het onderzoek.

Voordelen en risico's

Een belangrijk voordeel voor u als onderzoeksdeelnemer is dat u helpt de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie te evalueren en daarmee mogelijk invloed heeft op toekomstige besluitvorming wat betreft deze aanpak. U voorziet het ministerie van OCW namelijk van informatie op basis waarvan vervolgstappen worden gezet omtrent de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie. Deze vervolgstappen kunnen een belangrijke rol spelen in uw dagelijkse werkzaamheden. Verder verwachten wij dat deelname aan dit onderzoek geen risico's voor u met zich mee brengt.

De onderzoekers

Het onderzoek wordt uitgevoerd door het u-can-act onderzoeksteam en de leden van dit team zijn werkzaam op de afdeling ontwikkelingspsychologie van de Rijksuniversiteit Groningen. De onderzoekers zijn: M.A.E. van der Gaag, N.R. Snell, G.G. Bron, A.C. Emerencia, F.J. Blaauw, E.S. Kunnen en P. de Jonge.

Uw privacy

De antwoorden op de vragenlijst zijn volledig anoniem. Alleen de onderzoekers hebben toegang tot de ruwe data. Wij zullen u vragen om uw RMC/arbeidsmarkt-regio op te geven om verschillende typen samenwerkingsverbanden in kaart te kunnen brengen, maar alleen de onderzoekers kunnen deze data zien. De resultaten worden op landelijk niveau gepresenteerd en zijn niet herleidbaar tot specifieke regio's of individuen. Uw privacy is gegarandeerd.

Disclaimer

Er is een maximum aan de totale hoeveelheid beloning die beschikbaar is voor onderzoeksdeelnemers. Hoewel wij verwachten dat er voldoende is voor iedereen, kan het zijn dat er bij overschrijding van het maximum bedrag de beloning voor de vragenlijsten die als laatste zijn ingevuld niet uitgekeerd kunnen worden.

Verdere informatie en contact informatie

Vragen over het onderzoek kunnen nu en op elk moment tijdens het onderzoek aan de onderzoekers worden gesteld. Ook als u achteraf vragen over het onderzoek heeft, kunt u contact opnemen. U kunt contact opnemen via het algemene informatie e-mailadres van het u-can-act projectteam van de RuG: info@u-can-act.nl

Als u vragen of opmerkingen heeft over uw rechten als onderzoeksdeelnemer, kunt u contact opnemen met de ethische commissie van de afdeling psychologie van de Rijksuniversiteit Groningen: ecp@rug.nl

8.6.3. Vragenlijst

De huidige aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie: een evaluatie van het nationale beleid

Wij vragen u eerst om enkele achtergrondgegevens, om te kunnen achterhalen welke rol u speelt in welke regio. De resultaten worden op landelijk niveau geanalyseerd en zijn niet terug te leiden naar een specifieke regio. Uw privacy is gegarandeerd. Als er een i-button staat bij een vraag, dan kunt u daar op klikken voor meer informatie.

1. Bij wat voor organisatie werkt u?

[Radio]

- Een gemeente, afdeling RMC of aanverwant [i: in sommige gemeenten wordt dit anders genoemd, bijv. leerplicht, het gaat erom dat u verantwoordelijk bent voor onder andere onderwijsparticipatie bij jongeren]
- Een gemeente, afdeling werk en inkomen of ander arbeidsmarktdomein [i: in sommige gemeenten wordt dit anders genoemd of is dit anders ingedeeld, bijv. als sociaal domein, participatie, of UWV, het gaat erom dat u verantwoordelijk bent voor onder andere arbeidsparticipatie bij jongeren]
- Een school

2. *INDIEN 'school' is aangevinkt bij vraag 1:*

Bij welke RMC-regio hoort uw school? [i: als u het niet zeker weet, kunt u op dit kaartje kijken -geïntegreerd kaartje-]

N.B.: Indien u betrokken bent bij meerdere regio's mag u zelf kiezen voor welke regio u de vragen invult, bijvoorbeeld de regio waar het meeste speelt wat betreft voortijdig schoolverlaten of jongeren in een kwetsbare positie. Alle vragen die volgen hebben betrekking op de regio die u hier kiest.

[Dropdown]

- 1 Oost-Groningen
- 2 Noord-Groningen-Eemsmond
- 3 Centraal en Westelijk Groningen
- 4 Friesland Noord
- 5 Zuid-West Friesland
- 6 De Friese Wouden
- 7 Noord- en Midden Drenthe
- 8 Zuid-Oost Drenthe
- 9 Zuid-West Drenthe
- 10 IJssel-Vecht
- 11 Stedendriehoek
- 12 Twente
- 13 Achterhoek
- 14 Arnhem/Nijmegen
- 15 Rivierenland

- 16 Eem en Vallei
- 17 Noordwest-Veluwe
- 18 Flevoland
- 19 Utrecht
- 20 Gooi en Vechtstreek
- 21 Agglomeratie Amsterdam
- 22 West-Friesland
- 23 Kop van Noord-Holland
- 24 Noord-Kennemerland
- 25 West-Kennemerland
- 26 Zuid-Holland-Noord
- 27 Zuid-Holland-Oost
- 28 Haaglanden
- 29 Rijnmond
- 30 Zuid-Holland-Zuid
- 31 Oosterschelde regio
- 32 Walcheren
- 33 Zeeuwsch-Vlaanderen
- 34 West-Brabant
- 35 Midden-Brabant
- 36 Noord-Oost-Brabant
- 37 Zuidoost-Brabant
- 38 Gewest Limburg-Noord
- 39 Gewest Zuid-Limburg

3. *INDIEN 'Gemeente: afdeling RMC' is aangevinkt bij vraag 1:*

Bij welke RMC-regio bent u werkzaam? (i: als u het niet zeker weet, kunt u op dit kaartje kijken -geïntegreerd kaartje-)

N.B.: Indien u betrokken bent bij meerdere regio's mag u zelf kiezen voor welke regio u de vragen invult, bijvoorbeeld de regio waar het meeste speelt wat betreft voortijdig schoolverlaten of jongeren in een kwetsbare positie. Alle vragen die volgen hebben betrekking op de regio die u hier kiest.

[Dropdown: zoals bij vraag 2]

4. *INDIEN 'Gemeente: afdeling werk en inkomen' is aangevinkt bij vraag 1:*

Bij welke arbeidsmarktregio hoort uw gemeente? (i: als u het niet zeker weet, kunt u op dit kaartje kijken -geïntegreerd kaartje als plaatje-)

N.B.: Indien u contactpersoon bent voor meerdere regio's mag u zelf kiezen voor welke regio u de vragen invult, bijvoorbeeld de regio waar het meeste speelt wat betreft voortijdig schoolverlaten of jongeren in een kwetsbare positie. Alle vragen die volgen hebben betrekking op de regio die u hier kiest.

[Dropdown]

1. Groningen
2. Friesland
3. Drenthe
4. Noord-Holland (Noord)

5. IJsselvechtstreek / Zwolle
6. Flevoland
7. Zaanstreek/ Waterland
8. Zuid-Kennemerland en IJmond
9. Stedendriehoek en Noordwest Veluwe
10. Groot Amsterdam
11. Twente
12. Gooi- en Vechtstreek
13. Holland Rijnland
14. Amersfoort
15. Midden-Utrecht
16. Food Valley
17. Zuid-Holland Centraal
18. Haaglanden
19. Achterhoek
20. Midden-Holland
21. Midden-Gelderland
22. Gorinchem
23. Rivierenland
24. Rijk van Nijmegen
25. Drechtsteden
26. Rijnmond
27. Noordoost-Brabant
28. West-Brabant
29. Zeeland
30. Midden-Brabant
31. Noord-Limburg
32. Helmond-De Peel
33. Zuidoost-Brabant
34. Midden-Limburg
35. Zuid-Limburg

5. *INDIEN 'School' is aangevinkt bij vraag 1:*

Bij welk type school werkt u?

[Radio]

- VO (Voortgezet onderwijs)
- VSO (Voortgezet speciaal onderwijs)
- PrO (Praktijkonderwijs)
- MBO (Middelbaar beroepsonderwijs)
- Anders, namelijk:
[tekstveld]

6. *INDIEN 'School' is aangevinkt bij vraag 1:*

Is uw school een contactschool? [i: binnen elke RMC-regio is er één school aangewezen als 'contactschool' voor het terugdringen van voortijdig schoolverlaten (VSV). Deze school heeft o.a. als taak het informeren van de RMC contactgemeente en de onderwijsinstellingen

binnen de RMC regio over maatregelen in het regionale programma om VSV terug te dringen, en de uitvoering van dit programma, waaronder de besteding van de subsidie.]

[Radio]

- Contactschool
- Geen contactschool
- Weet ik niet

7. *INDIEN 'Gemeente: afdeling RMC' is aangevinkt bij vraag 1:*

Is uw gemeente een contactgemeente voor de RMC-regio? [i: binnen elke RMC-regio is er één gemeente aangewezen als 'contactgemeente' voor het terugdringen van voortijdig schoolverlaten en monitoren van jongeren in een kwetsbare positie. Zij coördineren de melding en registratie van voortijdig schoolverlaters door scholen in de regio en organiseren de samenwerking met diverse partijen op het gebied van werk, zorg en onderwijs om een passend traject voor individuele jongeren aan te bieden.]

[Radio]

- Contactgemeente
- Geen contactgemeente
- Weet ik niet

Werkwijze

Onderstaande vragen gaan over wat er veranderd is in de afgelopen twee jaar – de periode nadat er nieuwe beleidsafspraken zijn gemaakt over voortijdig schoolverlaten (VSV) en jongeren in een kwetsbare positie. Deze beleidsafspraken zijn gemaakt in 2016 en kunnen als volgt worden samengevat (Klik hier voor een uitgebreidere beschrijving):

- *De regionale samenwerking wordt geïntensiveerd en uitgebreid om een sluitend vangnet te creëren voor jongeren in een kwetsbare positie (afkomstig uit entree, praktijkonderwijs (PrO) en voortgezet speciaal onderwijs (VSO)).*
- *De RMC contactgemeenten hebben de verantwoordelijkheid gekregen voor het opstellen van een vierjarig regionaal plan met maatregelen voor VSV en jongeren in een kwetsbare positie, voor het realiseren van het plan, voor de totstandkoming van de regionale samenwerking, en voor een deel van het regionale budget.*
- *De RMC afdeling van de gemeenten krijgt een taak erbij: het monitoren van jongeren van 16 en 17, afkomstig uit PrO en VSO wat betreft hun deelname aan werk of onderwijs. Daarnaast krijgen zij een taak duidelijker belegd: monitoren van jongeren van 18 tot 23 jaar, afkomstig uit PrO en VSO, wat betreft hun deelname aan werk, dagbesteding of onderwijs*

Wilt u middels de onderstaande vragen de invloed van de beleidsafspraken van 2016 evalueren?

8. Hoe groot vindt u de impact van de beleidsmaatregelen uit 2016 [maatregel i-tje⁴⁴] op uw dagelijkse werkzaamheden?
Heel klein – Heel groot [slider 0 tot 100]
9. Hoe ervaart u deze impact van de beleidsmaatregelen uit 2016 [maatregel i-tje] op uw dagelijkse werkzaamheden?
Heel negatief – Heel positief [slider 0 tot 100]
10. Wat is er in de praktijk veranderd in uw dagelijkse werkzaamheden sinds de maatregelen uit 2016 [maatregel i-tje]? Noem hieronder kort enkele belangrijke veranderingen in uw werk die u toeschrijft aan de maatregelen.
[tekstveld]
11. Ervaart u een verandering in werkdruk, sinds de invoering van de maatregelen in 2016 [maatregel i-tje]?
Veel minder werkdruk – Veel meer werkdruk [slider 0 tot 100]
12. Hoe groot vindt u de impact van de nieuwe, structurele borging van verantwoordelijkheden i.p.v. tijdelijke VSV convenanten? [i: Er is een wettelijke basis gecreëerd voor een aantal taken die eerder op basis van de convenanten werden uitgevoerd, om er voor te zorgen dat deze taken structureel worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld scholen en gemeenten zijn nu verplicht om samen te komen tot regionale afspraken over de aanpak van VSV en de begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie, in samenwerking met het arbeidsmarktdomein (bijv. afdeling werk en inkomen) en partijen uit de zorg, en er is een duidelijke basis voor de financiering van de afgesproken regionale maatregelen.]
Heel klein – Heel groot [slider 0 tot 100]
13. Ervaart u een verandering in de kwaliteit van het werk dat u kunt leveren, sinds de invoering van de beleidsmaatregelen in 2016 [maatregel i-tje]?
Veel minder kwaliteit – Veel meer kwaliteit [slider 0 tot 100]
Eventuele toelichting: [tekstveld]
14. Hoe ervaart u de kwaliteit van de monitoring/begeleiding van jongeren vergeleken met de periode voor de invoering van de beleidsmaatregelen in 2016 [maatregel i-tje]?
Veel minder kwaliteit – Veel meer kwaliteit [slider 0 tot 100]
Eventuele toelichting: [tekstveld]

⁴⁴ maatregelen i-tje:

- *De regionale samenwerking wordt geïntensiveerd en uitgebreid om een sluitend vangnet te creëren voor jongeren in een kwetsbare positie (afkomstig uit entree, PrO en VSO).*
- *De RMC contactgemeenten hebben de verantwoordelijkheid gekregen voor het opstellen van een vierjarig regionaal plan met maatregelen voor VSV en jongeren in een kwetsbare positie, voor het realiseren van het plan, voor de totstandkoming van de regionale samenwerking, en voor een deel van het regionale budget.*
- *De RMC afdeling van de gemeenten krijgt een taak erbij: het monitoren van jongeren van 16 en 17, afkomstig uit PrO en VSO wat betreft hun deelname aan werk of onderwijs. Daarnaast krijgen zij een taak duidelijker belegd: monitoren van jongeren van 18 tot 23 jaar, afkomstig uit PrO en VSO, wat betreft hun deelname aan werk, dagbesteding of onderwijs*

15. *INDIEN 'Gemeente: afdeling RMC' OF 'Gemeente: afdeling werk en inkomen' is aangevinkt bij vraag 1:*

Is er verandering gekomen in de hoeveelheid jongeren die u monitort/begeleidt vanaf het praktijkgericht onderwijs (PrO), sinds de invoering van de beleidsmaatregelen in 2016 [maatregel i-tje]?

Veel minder jongeren van PrO – Veel meer jongeren van PrO [slider 0 tot 100]

16. *INDIEN 'Gemeente: afdeling RMC' OF 'Gemeente: afdeling werk en inkomen' is aangevinkt bij vraag 1:*

Is er verandering gekomen in de hoeveelheid jongeren die u monitort/begeleidt vanaf het voortgezet speciaal onderwijs (VSO), sinds de invoering van de beleidsmaatregelen in 2016 [maatregel i-tje]?

Veel minder jongeren van VSO – Veel meer jongeren van VSO [slider 0 tot 100]

Wilt u onderstaande deel-maatregelen op enkele aspecten evalueren?

Maatregel 1: de regionale samenwerking wordt geïntensiveerd en uitgebreid om een sluitend vangnet te creëren voor jongeren in een kwetsbare positie, afkomstig uit het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs [i: Voor deze jongeren moet in de regio een sluitend vangnet zijn tussen gemeenten (RMC en Dienst Werk & Inkomen), onderwijs (PrO, VSO, VO, MBO), (jeugd)zorg en werkgevers/arbeidsmarktdomein (zoals UWV, jongerenloket, servicepunt arbeid)].

17. Heeft u in de praktijk iets gemerkt van de intensivering van de regionale samenwerking om een sluitend vangnet te creëren voor jongeren in een kwetsbare positie?

Helemaal niks gemerkt - Heel veel gemerkt [slider 0 tot 100]

18. In hoeverre is er binnen uw regio een sluitend vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie?

Helemaal niet - Helemaal wel [slider 0 tot 100]

Weet ik niet [checkbox]

19. Hoe ervaart u de kwaliteit van het vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie?

Heel lage kwaliteit - Heel hoge kwaliteit [slider 0 tot 100]

Weet ik niet [checkbox]

20. Hoe groot is het gevolg van deze maatregel voor uw dagelijkse werkzaamheden? [i: de regionale samenwerking wordt geïntensiveerd en uitgebreid om een sluitend vangnet te creëren voor jongeren in een kwetsbare positie, afkomstig uit het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs]

Heel klein – Heel groot [slider 0 tot 100]

21. Wat vindt u van de gevolgen van deze maatregel voor uw dagelijkse werkzaamheden? [i: de regionale samenwerking wordt geïntensiveerd en uitgebreid om een sluitend vangnet te

creëren voor jongeren in een kwetsbare positie, afkomstig uit het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs]

Heel negatief – Heel positief [slider 0 tot 100]

22. Zijn er nieuwe partijen toegevoegd aan de (bestuurlijke) samenwerking?

[Radio]

- Ja
- Nee
- Weet ik niet

23. *INDIEN 'Ja' is aangevinkt bij vraag 22:*

Welke nieuwe partijen zijn er toegevoegd aan de (bestuurlijke) samenwerking?

[tekstveld]

24. *INDIEN 'Nee' is aangevinkt bij vraag 22:*

Waarom zijn er geen nieuwe partijen toegevoegd aan de (bestuurlijke) samenwerking?

[tekstveld]

CONDITIONAL vanaf hier tot Maatregel 5: alleen tonen INDIEN 'Gemeente: afdeling RMC' OF 'School' is aangevinkt bij vraag 1

De volgende vragen gaan over onderstaande maatregel.

Maatregel 2: De RMC contactgemeenten hebben de verantwoordelijkheid gekregen om een vierjarig regionaal plan met maatregelen voor VSV en jongeren in een kwetsbare positie op te stellen en te realiseren.

25. Heeft u in de praktijk iets gemerkt van het verschuiven van een deel van de verantwoordelijkheden van de contactschool naar de contactgemeente?

Helemaal niks gemerkt - Heel veel gemerkt [slider 0 tot 100]

26. In hoeverre is er binnen uw RMC regio een regionaal plan opgesteld? [i: dit zijn meestal vierjarige plannen, maar in sommige regio's zijn dit ook eenjarige of tweejarige deelplannen].

Helemaal niet - Helemaal wel [slider 0 tot 100]

Weet ik niet [checkbox]

27. Hoe ervaart u de kwaliteit van de inhoud van het regionale plan?

Heel lage kwaliteit - Heel hoge kwaliteit [slider 0 tot 100]

Weet ik niet [checkbox]

28. In hoeverre is het regionale plan uitgevoerd?

Helemaal niet - Helemaal wel [slider 0 tot 100]

Weet ik niet [checkbox]

29. Hoe ervaart u de kwaliteit van de uitvoering van het regionale plan?

Heel lage kwaliteit - Heel hoge kwaliteit [slider 0 tot 100]
Weet ik niet [checkbox]

30. Hoe groot is het gevolg van deze maatregel voor uw dagelijkse werkzaamheden? [i: De RMC contactgemeenten hebben de verantwoordelijkheid gekregen om een vierjarig regionaal plan met maatregelen voor VSV en jongeren in een kwetsbare positie op te stellen en te realiseren.]
Heel klein – Heel groot [slider 0 tot 100]

31. Wat vindt u van de gevolgen van deze maatregel voor uw dagelijkse werkzaamheden? [i: De RMC contactgemeenten hebben de verantwoordelijkheid gekregen om een vierjarig regionaal plan met maatregelen voor VSV en jongeren in een kwetsbare positie op te stellen en te realiseren.]
Heel negatief – Heel positief [slider 0 tot 100]

De volgende vragen gaan over onderstaande maatregel

Maatregel 3: De RMC contactgemeenten hebben de verantwoordelijkheid gekregen voor de totstandkoming van de regionale samenwerking.

32. Heeft u in de praktijk iets gemerkt van de verandering in de verantwoordelijkheid voor de regionale samenwerking?
Helemaal niks gemerkt - Heel veel gemerkt [slider 0 tot 100]
33. In hoeverre heeft de RMC contactgemeente het totstandkomen van een regionale samenwerking verzorgd?
Helemaal niet - Helemaal wel [slider 0 tot 100]
Weet ik niet [checkbox]
34. Hoe ervaart u de kwaliteit van de regionale samenwerking?
Heel lage kwaliteit - Heel hoge kwaliteit [slider 0 tot 100]
Weet ik niet [checkbox]
35. Hoe groot is het gevolg van deze maatregel voor uw dagelijkse werkzaamheden? [i: De RMC contactgemeenten hebben de verantwoordelijkheid gekregen voor de totstandkoming van de regionale samenwerking.]
Heel klein – Heel groot [slider 0 tot 100]
36. Wat vindt u van de gevolgen van deze maatregel voor uw dagelijkse werkzaamheden? [i: De RMC contactgemeenten hebben de verantwoordelijkheid gekregen voor de totstandkoming van de regionale samenwerking.]
Heel negatief – Heel positief [slider 0 tot 100]
37. Heeft u een verandering gemerkt sinds de RMC contactgemeente verantwoordelijk is voor de totstandkoming van de samenwerking?

[Radio]

- Ja
- Nee

38. **INDIEN 'Ja' is aangevinkt bij de vorige vraag**

Wat is er veranderd sinds de RMC contactgemeente hiervoor verantwoordelijk is?
[tekstveld]

De volgende vragen gaan over onderstaande maatregel.

Maatregel 4: De RMC contactgemeente heeft de verantwoordelijkheid voor een deel van het regionale budget: de kassiersrol van het regionale budget wordt nu gedeeld door de school én door de RMC contactgemeente.

39. Heeft u in de praktijk iets gemerkt van de verandering in de verantwoordelijkheid voor het regionale budget?

Helemaal niks gemerkt - Heel veel gemerkt [slider 0 tot 100]

40. In hoeverre worden de budgetten verdeeld tussen de school én de RMC contactgemeente (i.p.v. samengevoegd)?

Helemaal samengevoegd - Helemaal verdeeld [slider 0 tot 100]

Weet ik niet [checkbox]

41. In hoeverre ervaart u door het verdelen van het regionale budget een verandering in verantwoordelijkheid?

Veel minder verantwoordelijkheid - Veel meer verantwoordelijkheid [slider 0 tot 100]

Weet ik niet [checkbox]

42. Hoe ervaart u de kwaliteit van de besteding van het regionale budget?

Heel lage kwaliteit - Heel hoge kwaliteit [slider 0 tot 100]

Weet ik niet [checkbox]

43. Hoe groot is het gevolg van deze maatregel voor uw dagelijkse werkzaamheden? [i: De RMC contactgemeente heeft de verantwoordelijkheid voor een deel van het regionale budget: de kassiersrol van het regionale budget wordt nu gedeeld door de school én door de RMC contactgemeente.]

Heel klein – Heel groot [slider 0 tot 100]

44. Wat vindt u van de gevolgen van deze maatregel voor uw dagelijkse werkzaamheden? [i: De RMC contactgemeente heeft de verantwoordelijkheid voor een deel van het regionale budget: de kassiersrol van het regionale budget wordt nu gedeeld door de school én door de RMC contactgemeente.]

Heel negatief – Heel positief [slider 0 tot 100]

45. Hoe groot is het gevolg van deze maatregel voor de samenwerking in de regio? [i: De RMC contactgemeente heeft de verantwoordelijkheid voor een deel van het regionale budget: de

kassiersrol van het regionale budget wordt nu gedeeld door de school én door de RMC contactgemeente.]

Heel klein – Heel groot [slider 0 tot 100]

46. Wat vindt u van de gevolgen van deze maatregel voor de samenwerking in de regio? [i: De RMC contactgemeente heeft de verantwoordelijkheid voor een deel van het regionale budget: de kassiersrol van het regionale budget wordt nu gedeeld door de school én door de RMC contactgemeente.]

Heel negatief – Heel positief [slider 0 tot 100]

Vanaf hier tot einde onderzoeksvraag 1: alleen tonen INDIEN 'Gemeente: afdeling RMC' is aangevinkt bij vraag 1

De volgende vragen gaan over onderstaande maatregel.

Maatregel 5: De RMC afdeling van de gemeenten krijgt een taak erbij: het monitoren van jongeren van 16 en 17, afkomstig uit PrO en VSO wat betreft hun deelname aan werk of onderwijs (incl. dagbesteding en beschut werk).

47. Heeft u in de praktijk iets gemerkt van de toegevoegde taak om jongeren van 16 en 17 jaar en afkomstig uit PrO en VSO te monitoren?
Helemaal niks gemerkt - Heel veel gemerkt [slider 0 tot 100]
48. In hoeverre monitort de RMC gemeente jongeren van 16 en 17 jaar en afkomstig uit PrO en VSO wat betreft hun deelname aan werk of onderwijs (incl. dagbesteding en beschut werk)?
Helemaal niet - Helemaal wel [slider 0 tot 100]
Weet ik niet [checkbox]
49. Hoe ervaart u de kwaliteit van deze monitoring?
Heel lage kwaliteit - Heel hoge kwaliteit [slider 0 tot 100]
Weet ik niet [checkbox]
50. Hoe groot is het gevolg van deze maatregel voor uw dagelijkse werkzaamheden? [i: De RMC afdeling van de gemeenten krijgt een taak erbij: het monitoren van jongeren van 16 en 17, afkomstig uit PrO en VSO wat betreft hun deelname aan werk of onderwijs (incl. dagbesteding en beschut werk).]
Heel klein – Heel groot [slider 0 tot 100]
51. Wat vindt u van de gevolgen van deze maatregel [i: De RMC afdeling van de gemeenten krijgt een taak erbij: het monitoren van jongeren van 16 en 17, afkomstig uit PrO en VSO wat betreft hun deelname aan werk of onderwijs (incl. dagbesteding en beschut werk).] voor uw dagelijkse werkzaamheden?
Heel negatief – Heel positief [slider 0 tot 100]

52. Zijn er volgens u meer of minder jongeren van 16 en 17 jaar en afkomstig uit PrO en VSO succesvol naar **onderwijs** begeleid sinds de invoering van deze maatregel [i: De RMC afdeling van de gemeenten krijgt een taak erbij: het monitoren van jongeren van 16 en 17, afkomstig uit PrO en VSO wat betreft hun deelname aan werk of onderwijs (incl. dagbesteding en beschut werk).]?
Veel minder - Veel meer [slider 0 tot 100]
Weet ik niet [checkbox]
53. Zijn er volgens u meer of minder jongeren van 16 en 17 jaar en afkomstig uit PrO en VSO succesvol naar **werk** begeleid sinds de invoering van deze maatregel [i: De RMC afdeling van de gemeenten krijgt een taak erbij: het monitoren van jongeren van 16 en 17, afkomstig uit PrO en VSO wat betreft hun deelname aan werk of onderwijs (incl. dagbesteding en beschut werk).]?
Veel minder - Veel meer [slider 0 tot 100]
Weet ik niet [checkbox]

De volgende vragen gaan over onderstaande maatregel.

Maatregel 6: De RMC afdeling van de gemeenten krijgt een taak duidelijker belegd: het monitoren van jongeren van 18 tot 23 jaar, afkomstig uit PrO en VSO wat betreft hun deelname aan werk of onderwijs (incl. dagbesteding en beschut werk).

54. Heeft u in de praktijk iets gemerkt van de duidelijker belegde taak om jongeren van 18 tot 23 jaar en afkomstig uit PrO en VSO te monitoren?
Helemaal niks gemerkt - Heel veel gemerkt [slider 0 tot 100]
55. In hoeverre monitort de RMC gemeente jongeren van 18 tot 23 jaar en afkomstig uit PrO en VSO wat betreft hun deelname aan werk of onderwijs (incl. dagbesteding en beschut werk)?
Helemaal niet - Helemaal wel [slider 0 tot 100]
Weet ik niet [checkbox]
56. Hoe ervaart u de kwaliteit van deze monitoring?
Heel lage kwaliteit - Heel hoge kwaliteit [slider 0 tot 100]
Weet ik niet [checkbox]
57. Hoe groot is het gevolg van deze maatregel voor uw dagelijkse werkzaamheden? [i: De RMC afdeling van de gemeenten krijgt een taak duidelijker belegd: het monitoren van jongeren van 18 tot 23 jaar, afkomstig uit PrO en VSO wat betreft hun deelname aan werk of onderwijs (incl. dagbesteding en beschut werk)]
Heel klein – Heel groot [slider 0 tot 100]
58. Wat vindt u van de gevolgen van deze maatregel [i: De RMC afdeling van de gemeenten krijgt een taak duidelijker belegd: het monitoren van jongeren van 18 tot 23 jaar, afkomstig uit PrO en VSO wat betreft hun deelname aan werk of onderwijs (incl. dagbesteding en beschut werk)] voor uw dagelijkse werkzaamheden?
Heel negatief – Heel positief [slider 0 tot 100]

59. Zijn er volgens u meer of minder jongeren van 18 tot 23 jaar en afkomstig uit PrO en VSO succesvol naar **onderwijs** begeleid sinds de invoering van deze maatregel [i: De RMC afdeling van de gemeenten krijgt een taak duidelijker belegd: het monitoren van jongeren van 18 tot 23 jaar, afkomstig uit PrO en VSO wat betreft hun deelname aan werk of onderwijs (incl. dagbesteding en beschut werk)]?
Veel minder - Veel meer [slider 0 tot 100]
Weet ik niet [checkbox]
60. Zijn er volgens u meer of minder jongeren van 18 tot 23 jaar en afkomstig uit PrO en VSO succesvol naar **werk** begeleid sinds de invoering van deze maatregel [i: De RMC afdeling van de gemeenten krijgt een taak duidelijker belegd: het monitoren van jongeren van 18 tot 23 jaar, afkomstig uit PrO en VSO wat betreft hun deelname aan werk of onderwijs (incl. dagbesteding en beschut werk)]?
Veel minder - Veel meer [slider 0 tot 100]
Weet ik niet [checkbox]

Financiële situatie

61. Zijn de huidige financiële middelen voor het voorkomen van VSV en het begeleiden van jongeren in een kwetsbare positie toereikend voor de uitvoering van uw taken?
[Radio]
- Ja
 - Nee
62. *INDIEN 'Nee' op vorige vraag*
Welk bedrag komt u ongeveer tekort voor de uitvoering van de taken?
[tekstveld, met getallen-input geforceerd]
Weet ik niet [checkbox]
63. *INDIEN 'Nee' op twee vragen terug*
Welke taken kunt u niet of moeilijk uitvoeren door de ontoereikende financiële situatie?
[tekstveld]
64. *INDIEN 'Contactschool' is aangevinkt bij vraag 6 OF INDIEN 'Contactgemeente' is aangevinkt bij vraag 7:*
Hoe ervaart u de verdeling van de gelden over contactgemeente en contactschool?
Heel negatief – Heel positief [slider 0 tot 100]

Samenwerking

65. Met wie heeft u in de afgelopen twee jaar samengewerkt in de aanpak van VSV en het begeleiden van jongeren in een kwetsbare positie?

[checkboxes]

- Gemeente, afdeling RMC
- Gemeente, afdeling werk en inkomen
- Scholen
- (Jeugd)zorg
- Werkgevers / Arbeidsmarktdomein (zoals UWV, jongerenloket, servicepunt arbeid)
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
- Anders, namelijk:
[tekstveld]

66. Hoe intensief heeft u samengewerkt met ...*{hier antwoord van de vorige vraag, indien meerdere antwoorden zijn gegeven: deze vraag herhalen met het volgende antwoord}*...., sinds de invoering van de beleidsmaatregelen in 2016 [maatregel i-tje]?
Helemaal niet samengewerkt – Heel intensief samengewerkt [slider 0 tot 100]

67. Hoe ervaart u de kwaliteit van de samenwerking met ...*{hier antwoord van de vorige vraag, indien meerdere antwoorden zijn gegeven: deze vraag herhalen met het volgende antwoord}*...., sinds de invoering van de beleidsmaatregelen in 2016 [maatregel i-tje]?
Heel negatief – Heel positief [slider 0 tot 100]

68. In welke mate heeft u de afgelopen twee jaar samengewerkt met partners in de regio met het doel om voortijdig schoolverlaten te verminderen?
Helemaal niet - Heel veel [slider 0 tot 100]
Eventuele toelichting: [tekstveld]

69. Hoe ervaart u de samenwerking met partners in de regio om voortijdig schoolverlaten te verminderen?
Heel negatief - Heel positief [slider 0 tot 100]

70. In welke mate heeft u de afgelopen twee jaar samengewerkt met partners in de regio met het doel om een vangnet te creëren voor jongeren van het PrO en VSO?
Helemaal niet - Heel veel [slider 0 tot 100]
Eventuele toelichting: [tekstveld]

71. Hoe ervaart u de samenwerking met partners in de regio om een vangnet te creëren voor jongeren van het PrO en VSO?
Heel negatief - Heel positief [slider 0 tot 100]

72. Zijn er voor zover u weet sinds de invoering van de beleidsmaatregelen in 2016 nieuwe samenwerkingspartners bij gekomen?

[Radio]

- Ja
- Nee

73. *INDIEN 'Ja' is aangevinkt bij vraag 69:*

Kunt u kort omschrijven wie dit zijn en waarin u samenwerkt?

[tekstveld]

74. *INDIEN 'Gemeente: afdeling werk en inkomen' is aangevinkt bij vraag 1:*

Kunt u kort de belangrijkste taken noemen die u uitvoert in samenwerking met de RMC afdelingen van gemeenten in uw regio?

[tekstveld]

[checkbox] niet van toepassing

75. *INDIEN 'Gemeente: afdeling RMC' is aangevinkt bij vraag 1:*

Kunt u kort de belangrijkste taken noemen die u uitvoert in samenwerking met de afdeling werk en inkomen of andere arbeidsmarktdomeinen van gemeenten in uw regio? [i: in sommige gemeenten wordt dit anders genoemd of is dit anders ingedeeld, bijv. als sociaal domein, participatie, of UWV, het gaat hier om gemeentelijke afdelingen verantwoordelijk voor onder andere arbeidsparticipatie bij jongeren]

[tekstveld]

[checkbox] niet van toepassing

Vooruitblik en Decentralisatie-uitkering

76. Heeft u nog advies of opmerkingen voor landelijk beleid om uw dagelijkse werkzaamheden te ondersteunen?

[tekstveld]

77. Heeft u nog advies of opmerkingen voor landelijk beleid om de samenwerking in uw regio verder te verbeteren?

[tekstveld]

78. Heeft u nog advies of opmerkingen voor landelijk beleid wat betreft de verdeling van financiële middelen?

[tekstveld]

79. *INDIEN 'Gemeente: afdeling RMC' is aangevinkt bij vraag 1:*

Momenteel wordt een deel van het regionale budget in de vorm van een specifieke uitkering (geoormerkt geld) uitgekeerd.

Is het volgens u mogelijk om deze specifieke uitkering van het regionale budget om te zetten in een decentralisatie-uitkering (niet geoormerkt)? [i: Een deel van het regionale budget voor VSV en jongeren in een kwetsbare positie komt via de contactgemeente naar de regio in de vorm van een specifieke uitkering met een specifiek doel (geoormerkt). Bij een decentralisatie-uitkering komt het bij de contactgemeente binnen 'op de grote hoop', via het Gemeentefonds.]

[Radio]

- Ja
- Nee

- Weet ik niet

80. *INDIEN 'Gemeente: afdeling RMC' is aangevinkt bij vraag 1:*

In hoeverre is een decentralisatie-uitkering wenselijk?

Helemaal niet wenselijk - Heel wenselijk [slider 0 tot 100]

81. *INDIEN 'Gemeente: afdeling RMC' is aangevinkt bij vraag 1:*

Wat voor gevolgen zou dat hebben voor uw werkzaamheden als RMC-coördinator?

[tekstveld]

82. *INDIEN 'Gemeente: afdeling RMC' is aangevinkt bij vraag 1:*

Wat voor gevolgen zou dat volgens u hebben voor de samenwerking met uw partners in de regio?

[tekstveld]

Extra evaluatie register vrijstellingen leerplichtwet

Vanaf hier tot en met vraag 82: alleen tonen INDIEN bij vraag 1 'Gemeente: afdeling RMC' is aangevinkt

De volgende vragen gaan over de vrijstelling van jongeren van de leerplicht (op grond van de leerplichtwet artikel 3, 5 en 15).

83. In hoeverre heeft het registreren van vrijstellingen eraan bijgedragen dat de betreffende jongeren niet meer onterecht als VSV-er werden benaderd?

Helemaal geen bijdrage - Heel veel bijdrage [slider 0 tot 100]

84. Komt u nog steeds jongeren tegen die een vrijstelling hebben, maar toch als VSV-er worden geteld?

[Radio]

- Ja
- Nee

85. *INDIEN bij de vorige vraag 'Ja' is aangevinkt*

Kunt u dit toelichten?

[tekstveld]

86. Indien u nog aanvullende op- of aanmerkingen heeft over de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie dan kunt u die hier benoemen.

[tekstveld]

Persoonsgegevens voor beloning (optioneel)

Hartelijk dank voor het invullen van de vragenlijst, uw antwoorden zijn opgeslagen.

Als teken van waardering willen we u graag bedanken met een bol.com bon t.w.v. €10,-. Als u dit wilt ontvangen, vul dan hieronder uw e-mailadres in. De onderzoekers hebben dit nodig voor het toesturen van de beloning, en gebruiken het alleen daarvoor. Als u op 'Aanmelden voor gift' drukt wordt ook uw IP-adres versleuteld opgeslagen om eventueel misbruik te kunnen voorkomen. Het opgeven van uw gegevens is geheel vrijwillig. Deze persoonsgegevens worden apart bewaard van uw onderzoeksresultaten, in een beveiligde database, voor een maximale termijn van 6 maanden. Onderzoeksresultaten en persoonsgegevens zijn voor de onderzoekers niet te koppelen. U kunt er ook voor kiezen om uw persoonsgegevens niet in te vullen, dan kunnen wij de gift niet naar u sturen.

Indien u wilt afzien van de gift, dan kunt u deze pagina nu afsluiten, uw antwoorden op de vragenlijst van het evaluatieonderzoek zijn opgeslagen maar uw e-mailadres en versleuteld IP-adres worden niet opgeslagen.

[checkbox] Ik ga akkoord met bovenstaande voorwaarden en geef toestemming voor het bewaren van mijn e-mailadres en versleuteld IP-adres.

87. Wat is uw e-mailadres?

[tekstveld]

[knop naar sluitpagina]

Uw gegevens zijn opgeslagen. Hartelijk dank voor uw deelname aan het evaluatieonderzoek!

8.7. Interview bijlagen

8.7.1. Informed consent

Informed consent

Beste onderzoeksdeelnemer,

Hartelijk dank voor uw deelname aan het **evaluatieonderzoek naar de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie**. In 2016 zijn er nieuwe beleidsafspraken gemaakt over de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie. Deze vervolgaanpak kenmerkt zich door een aantal veranderingen ten opzichte van de jaren ervoor en treedt formeel per 1-1-2019 in werking. Vooruitlopend hierop zijn echter een aantal beleidsafspraken reeds in werking gesteld en deze afspraken worden in het huidige onderzoek geëvalueerd.

Deelname aan dit onderzoek is mogelijk als de volgende punten voor u duidelijk zijn:

1. Het doel van dit onderzoek is om de in 2016 gemaakte beleidsafspraken te evalueren over de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie.
2. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door onderzoekers van de Rijksuniversiteit Groningen in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en is goedgekeurd door de Ethische Commissie Psychologie van de Rijksuniversiteit Groningen.
3. Deelname aan dit onderzoek betekent het volgende:
 - a. Ik stem vrijwillig toe mee te doen aan het onderzoek naar de huidige aanpak voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie.
 - b. Ik doe eenmalig mee aan een interview, deze duurt ongeveer 60 minuten.
 - c. Ik snap dat ik mijn medewerking op elk tijdstip kan stopzetten zonder dat ik hier een reden voor hoeft te geven.
 - d. Alle onderzoeksgegevens worden naar strikte ethische richtlijnen en met grote voorzichtigheid behandeld. Al mijn antwoorden op de vragen worden geanonimiseerd en zijn niet tot mijn persoon te herleiden.
4. Voor vragen over het onderzoek kan er contact opgenomen worden met het algemene informatie e-mailadres van het u-can-act projectteam van de Rijksuniversiteit Groningen (info@u-can-act.nl).

Ik verklaar dat bovenstaande informatie mij duidelijk is en ga hiermee akkoord.

Om het interview zo correct mogelijk te rapporteren willen wij graag een opname maken van het gesprek. Deze opname wordt alleen gebruikt voor de verwerking van het interview en wordt in zijn geheel verwijderd na 6 maanden.

Ik geef toestemming voor het opnemen van het interview

Datum:-.....-2018

Naam:

Handtekening:

8.7.2. Informatie over het onderzoek

De huidige aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare posities: een evaluatie van het nationale beleid

Introductie

U bent uitgenodigd om mee te doen aan het **evaluatieonderzoek naar de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie**. In 2016 zijn er nieuwe beleidsafspraken gemaakt over de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie. Deze vervolgaanpak⁴⁵ kenmerkt zich door een aantal veranderingen ten opzichte van de jaren ervoor en treedt formeel per 1-1-2019 in werking. Vooruitlopend op de wet zijn echter een aantal beleidsafspraken reeds in werking gesteld en deze afspraken worden in het huidige onderzoek geëvalueerd. De evaluatie betreft de onderstaande afspraken:

- Er zijn geen tijdelijke convenanten en regelingen meer om de samenwerking te stimuleren of verzekeren, maar structurele borging van plichten, rollen en verantwoordelijkheden in wetgeving.
- De RMC-functie heeft een centralere rol gekregen in de samenwerking. Zo krijgt de RMC-coördinator van de contactgemeente de coördinerende rol, verantwoordelijkheid voor de totstandkoming van een vierjarig regionaal plan met maatregelen en verantwoordelijkheid voor de totstandkoming van de regionale samenwerking. Ook krijgt de RMC-coördinator van de contactgemeente voortaan de kassiers rol over een deel van het regionaal budget, voorheen had alleen de contactschool een kassiers rol.
- De doelgroep betreft naast de jongeren die in staat zijn (alsnog) een startkwalificatie te halen ook degenen voor wie dat niet vanzelfsprekend is. Voor deze jongeren gaat het vaker om het vinden van een plek op de arbeidsmarkt, leerwerkplek, zorgtraject of een combinatie hiervan. De samenwerking moet zich voortaan ook richten op deze jongeren in een kwetsbare positie, afkomstig uit het praktijkonderwijs (PrO) en voortgezet speciaal onderwijs (VSO). Voor deze jongeren moet in de regio een sluitend vangnet zijn tussen gemeenten (RMC en Dienst Werk & Inkomen), onderwijs (PrO, VSO, VO, MBO), (jeugd)zorg en het werkgevers/arbeidsmarkt domein (zoals uuv, jongerenloket, servicepunt arbeid). Dat betekent dat het regionale bestuurlijke overleg wordt aangevuld met partijen uit domeinen arbeid en zorg.
- De RMC-functie van alle gemeenten krijgt daarmee ook de taak om jongeren afkomstig uit het PrO en het VSO te monitoren m.b.t. deelname aan werk of onderwijs (incl. dagbesteding en beschut werk) tot ze 23 jaar zijn en de verantwoordelijkheid voor het zorgen voor afspraken over welke partij op welk moment begeleiding biedt aan de jongeren. RMC hoeft de jongeren niet per se zelf te begeleiden, maar dit mag wel. Dit is voor de 16- en 17 jarigen uit het PrO en het VSO een uitbreiding van de doelgroep. Voor de groep 18-23 uit het PrO en het VSO zonder werk was dit eigenlijk al een taak voor de

⁴⁵ U kunt de volgende websites raadplegen voor meer informatie over deze aanpak:

https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/34812_regionale_samenwerking

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/02/15/kamerbrief-over-vervolg-succesvolle-aanpak-voortijdig-schoolverlaten>

RMC's, maar deze was in het verleden niet duidelijk genoeg belegd, in de vernieuwde afspraken is hier expliciet aandacht voor.

Bovenstaande beleidsafspraken worden geëvalueerd naar aanleiding van een toezegging van de toenmalige minister bij de start van de vervolgaanpak in 2016. Begin 2019 worden de uitkomsten van de evaluatie bekend gemaakt en voorzien van een beleidsreactie. In het voorjaar van 2019 worden de uitkomsten en de beleidsreactie met het veld besproken. Dit dient als input voor de aanpak na 2020.

U bent uitgenodigd voor deelname aan dit onderzoek omdat naar verwachting de besluiten omtrent de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie een belangrijke rol spelen voor uw dagelijkse werkzaamheden.

Wat houdt deelname aan dit onderzoek in?

Deelname aan dit onderzoek betekent het volgende:

- a) **Toestemming.** Ik stem vrijwillig toe mee te doen aan het onderzoek naar de huidige aanpak voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie.
- b) **Meedoen aan een interview.** Ik doe eenmalig mee aan een interview, deze duurt ongeveer 60 minuten.
- c) **Elk moment stoppen.** Ik kan mijn medewerking op elk tijdstip stopzetten zonder dat ik hier een reden voor hoeft te geven.
- d) **Anonimiteit.** Alle onderzoeksgegevens worden naar strikte ethische richtlijnen en met grote voorzichtigheid behandeld. Al mijn antwoorden op de vragen worden geanonimiseerd en zijn niet tot mijn persoon te herleiden.

Voordelen en risico's

Een belangrijk voordeel voor u als onderzoeksdeelnemer is dat u helpt de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie te evalueren en daarmee mogelijk invloed heeft op toekomstige besluitvorming wat betreft deze aanpak. U voorziet het ministerie van OCW namelijk van informatie op basis waarvan vervolgstappen worden gezet omtrent de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie. Deze vervolgstappen kunnen een belangrijke rol spelen in uw dagelijkse werkzaamheden. Verder verwachten wij dat deelname aan dit onderzoek geen risico's voor u met zich mee brengt.

De onderzoekers

Het onderzoek wordt uitgevoerd door het u-can-act onderzoeksteam en de leden van dit team zijn werkzaam op de afdeling ontwikkelingspsychologie van de Rijksuniversiteit Groningen. De onderzoekers zijn: M.A.E. van der Gaag, N.R. Snell, G.G. Bron, A.C. Emerencia, F.J. Blaauw, E.S. Kunnen en P. de Jonge.

Uw privacy

De antwoorden die u tijdens het interview geeft zijn volledig anoniem. Alleen de onderzoekers hebben toegang tot de ruwe data. De resultaten worden op landelijk niveau gepresenteerd en zijn niet herleidbaar tot specifieke regio's of individuen. Uw privacy is gegarandeerd.

Verdere informatie en contact informatie

Vragen over het onderzoek kunnen nu en op elk moment tijdens het onderzoek aan de onderzoekers worden gesteld. Ook als u achteraf vragen over het onderzoek heeft, kunt u contact opnemen. U kunt contact opnemen via het algemene informatie e-mailadres van het u-can-act projectteam van de RuG: info@u-can-act.nl

Als u vragen of opmerkingen heeft over uw rechten als onderzoeksdeelnemer, kunt u contact opnemen met de ethische commissie van de afdeling psychologie van de Rijksuniversiteit Groningen: ecp@rug.nl

8.7.3. Interview

Introductie

In dit interview evalueren we de beleidsafspraken die in 2016 zijn gemaakt over voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie. Het is de bedoeling dat u de vragen beantwoordt over de scholen en RMC's die tot uw portefeuille behoren/met betrekking tot de regio's waarvan u op de hoogte bent van de huidige situatie. We hebben een uur tijd voor dit interview en vanwege deze tijdslimiet zullen wij de tijd die we per onderdeel besteden aan het interview strikt bewaken. We behandelen vier onderwerpen: de gevolgen van de beleidsmaatregelen voor de werkwijze van RMC's en scholen, de gevolgen voor de samenwerking, over de verdeling van financiële middelen en of deze toereikend zijn, en tot slot blikken we vooruit. Bij elk van deze onderwerpen komt aan bod wat er goed gaat, wat er beter kan, en welke oplossingen daar mogelijk voor zijn. De beleidsafspraken kunnen als volgt worden samengevat:

- *De regionale samenwerking wordt geïntensiveerd en uitgebreid om een sluitend vangnet te creëren voor jongeren in een kwetsbare positie (afkomstig uit entree, praktijkonderwijs (PrO) en voortgezet speciaal onderwijs (VSO)). Voor deze jongeren moet in de regio een sluitend vangnet zijn tussen gemeenten, onderwijs, zorg en het arbeidsmarktdomein .*
- *De RMC contactgemeenten hebben de verantwoordelijkheid gekregen voor het opstellen en realiseren van een vierjarig regionaal plan met maatregelen voor VSV en jongeren in een kwetsbare positie. Daarnaast is het RMC verantwoordelijk voor de totstandkoming van de regionale samenwerking, en voor een deel van het regionale budget.*
- *De RMC afdeling van de gemeenten krijgt een taak erbij: het monitoren van jongeren van 16 en 17, afkomstig uit PrO en VSO wat betreft hun deelname aan werk of onderwijs. Daarnaast krijgen zij een taak duidelijker belegd: monitoren van jongeren van 18 tot 23 jaar, afkomstig uit PrO en VSO, wat betreft hun deelname aan werk, dagbesteding of onderwijs.*

Werkwijze

Door de beleidsafspraken is er qua werkwijze het e.e.a. veranderd in het werkveld en hier willen we het nu als eerste over hebben.

Kernvragen:

Wat is volgens u de impact geweest van deze maatregelen op de werkwijze van de RMC's en van de scholen? (Deze kernvragen worden in het geheel gesteld aan alle partijen).

- Wat gaat er goed in de werkwijze van de **RMC's**?
(Waar ligt dit aan?)
- Wat kan er beter in de werkwijze van de **RMC's**?
(Waar ligt dit aan?)
- Hoe kan dit worden verbeterd?

- Wat gaat er goed in de werkwijze van de **scholen**?
(Waar ligt dit aan?)
- Wat kan er beter in de werkwijze van de **scholen**?
(Waar ligt dit aan?)
- Hoe kan dit worden verbeterd?

Wat is volgens u de impact van deze maatregelen op de voortijdig schoolverlaters en jongeren in een kwetsbare positie?

- Wat gaat er goed in hulp die voortijdig schoolverlaters en jongeren in een kwetsbare positie krijgen?
(Waar ligt dit aan?)
- Wat kan er beter in de hulp die voortijdig schoolverlaters en jongeren in een kwetsbare positie krijgen?
(Waar ligt dit aan?)
- Hoe kan dit worden verbeterd?

Specifieke vragen:

Hoe ervaart u/de leden in uw organisatie de verandering in verantwoordelijkheid van de **RMC's**?
Voor RMC's: Wat betekent deze verandering voor de dagelijkse werkzaamheden?

Wat voor invloed hebben de veranderingen op de werkdruk binnen de **RMC's**?
Voor RMC's: Wat betekent deze verandering voor de dagelijkse werkzaamheden?

Is er sinds de nieuwe beleidsafspraken vanuit de **RMC's** meer aandacht voor de doelgroepen Pro en VSO?
Voor RMC's: Wat betekent deze verandering voor de dagelijkse werkzaamheden?

Hoe ervaart u/de leden in uw organisatie de verandering in verantwoordelijkheid van de **scholen**?

Voor scholen: Wat betekent deze verandering voor de dagelijkse werkzaamheden?

Wat voor invloed hebben de veranderingen op de werkdruk binnen de **scholen**?

Voor scholen: Wat betekent deze verandering voor de dagelijkse werkzaamheden?

Is er sinds de nieuwe beleidsafspraken vanuit de **scholen** meer aandacht voor de doelgroepen Pro en VSO?

Voor scholen: Wat betekent deze verandering voor de dagelijkse werkzaamheden?

Zijn er (naar uw weten) veranderingen in het **regionale beleid** (op RMC regio niveau) naar aanleiding van de nieuwe beleidsafspraken?

Zijn er (naar uw weten) veranderingen in het **lokale beleid** (op gemeente niveau) naar aanleiding van de nieuwe beleidsafspraken?

Worden **voortijdig schoolverlaters en jongeren in een kwetsbare positie** beter geholpen sinds de nieuwe maatregelen?

Worden er meer **voortijdig schoolverlaters en jongeren in een kwetsbare positie** geholpen sinds de nieuwe maatregelen?

Samenwerking

Verder willen we het hebben over de veranderingen die de maatregelen teweeg hebben gebracht in de samenwerking met andere partijen, en in de rol die het RMC hierbij heeft. Zoals hiervoor benoemd wordt de regionale samenwerking geïntensiveerd en uitgebreid om een sluitend vangnet te creëren voor jongeren in een kwetsbare positie en zijn de RMC contactgemeenten verantwoordelijk voor de totstandkoming van deze regionale samenwerking.

Kernvragen:

Wat voor samenwerkingen zijn er sinds de nieuwe maatregelen tussen de partijen die betrokken zijn bij de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie (Deze partijen zijn o.a. RMC, DWI, scholen, (jeugd)zorg, jongerenloket, servicepunt arbeid)?

- Wat gaat er goed in de samenwerking?
(Waar ligt dit aan?)
- Wat kan er beter in de samenwerking?
(Waar ligt dit aan?)
- Hoe kan dit worden verbeterd?

Wat voor een rol speelt het RMC binnen de regionale samenwerkingen?

- Wat gaat er goed in het vervullen van deze rol door het RMC?
(Waar ligt dit aan?)
- Wat kan er beter in het vervullen van deze rol door het RMC?
(Waar ligt dit aan?)
- Hoe kan dit worden verbeterd?

Specifieke vragen:

Welke vormen van samenwerking zijn er binnen de regio's waar u werkzaam bent/waarbij u betrokken bent voortgezet?

Welke nieuwe vormen van samenwerking zijn er ontstaan?

Wat is de rol van de verschillende partijen binnen deze vormen van samenwerking?

Wat voor rol spelen partijen die verantwoordelijk zijn voor arbeidsparticipatie in deze vormen van samenwerking?

Welke vormen van samenwerking zijn specifiek gericht op het creëren van een vangnet voor PrO en VSO jongeren?

Hoe ervaart u de kwaliteit van de samenwerkingsvormen (zowel algemeen als op het gebied van PrO en VSO)?

In hoeverre neemt de contactgemeente verantwoordelijkheid in het bestuurlijk overleg?

Financiële middelen

Vervolgens willen wij het hebben over de verandering in de manier waarop de financiële middelen worden verdeeld en over de toereikendheid van deze financiële middelen om taken uit te voeren. In de nieuwe beleidsafspraken is de kassiers rol namelijk niet meer alleen de verantwoordelijkheid van de contactschool, maar wordt deze verdeeld tussen de contactschool en de RMC-coördinator van de contactgemeente. Daarnaast zijn er een aantal nieuwe taken en veranderingen in huidige taken, die door middel van de financiële middelen bekostigd dienen te worden. De belangrijkste veranderingen betreffen onder andere het intensiveren en uitbreiden van de regionale samenwerking, dat het RMC verantwoordelijk is voor het opstellen van het regionaal plan en het realiseren van deze, en dat het RMC jongeren in een kwetsbare positie monitort.

Kernvragen:

Voor Ingrado, G40 en MBO-raad: Voordat we hierop ingaan, heeft u van uw leden iets vernomen over de gezamenlijke beslissingen over de financiële middelen voor vsv? Zo ja:

In hoeverre beslissen de contactschool en contactgemeente samen waarvoor de financiële middelen in uw regio worden ingezet?

- *Wat gaat er goed in deze gezamenlijke besluitvorming?
(Waar ligt dit aan?)*
- *Wat kan er beter in deze gezamenlijke besluitvorming?
(Waar ligt dit aan?)*
- *Hoe kan dit worden verbeterd?*

Voor Ingrado, G40 en MBO-raad: Heeft u van uw leden iets vernomen over de toereikendheid van de financiële middelen voor vsv? Zo ja:

Zijn er binnen uw regio('s) voldoende financiële middelen beschikbaar voor taken die in de regio belegd zijn?

- *Wat gaat er goed in de bekostiging van de taken?
(Waar ligt dit aan?)*
- *Wat kan er beter in de bekostiging van de taken?
(Waar ligt dit aan?)*
- *Hoe kan dit worden verbeterd?*

Specifieke vragen (Voor Ingrado, G40 en MBO-raad alleen indien ja op 1 van de kernvragen hierboven):

Hoe ervaart u de nieuwe verdeling van de financiële middelen?

Wat zijn volgens u de voor- en nadelen van deze nieuwe verdeling?

Verder was er een resultaatafhankelijke beloning, waarvan de school een deel moet besteden aan de aanpak van vsv, en een deel vrij kunnen besteden. Het vrij besteedbare deel is afhankelijk van het vsv percentage van de school. Sinds het schooljaar 2018-2019 is dit niet meer het geval.

Wat vindt u ervan dat de resultaatafhankelijke beloning voor scholen niet meer bestaat?

Werd de resultaatafhankelijke beloning zo ingezet als is bedoeld?

Hoe worden de financiële middelen besteed in uw regio/de regio's waar u betrokken bij bent?

Zijn de middelen toereikend om alle taken te kunnen uitvoeren?

Welke taken kunt u niet uitvoeren door het tekort in de middelen?

Welk bedrag komt u/komen regio's voor deze taak/taken te kort?

Toekomst

Tot zover hebben we de beleidsafspraken met u geëvalueerd. Tot slot zouden wij graag uw mening willen weten over toekomstige verbeteringen van het beleid omtrent voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie. Een van de punten die we willen bespreken gaat over de financiële uitkering voor de uitvoering van de regionale maatregelen. Momenteel komt een deel van het regiobudget in de vorm van een specifieke uitkering (geoormerkt geld). Eigenlijk past dat niet bij het kabinetsbeleid om zo min mogelijk specifieke uitkeringen te verstrekken, het kabinet wil liever decentralisatie-uitkeringen (niet-geoormerkt). Is het wenselijk om de specifieke uitkering voor de uitvoering van de regionale maatregelen om te zetten in een decentralisatie-uitkering?

Kernvragen:

Wat zouden volgens u de gevolgen zijn van het omzetten van de specifieke uitkering voor de uitvoering van de regionale maatregelen naar een decentralisatie-uitkering?

- Wat zou het voordeel zijn van de decentralisatie-uitkering volgens u?
(Waar zou dit aan liggen?)
- Wat zou het nadeel zijn van de decentralisatie-uitkering volgens u?
(Waar zou dit aan liggen?)
- Hoe kan dit worden verbeterd?

Wat zijn volgens u verbetermogelijkheden voor het landelijk beleid, m.b.t. de aanpak van VSV en jongeren in een kwetsbare positie, na 2020?

- Wat zijn de sterke punten van het landelijk beleid en hoe kunnen deze sterke punten nog beter tot uiting komen?
- Wat zijn minder sterke punten van het huidige landelijk beleid en hoe kunnen deze punten worden verbeterd?

Specifieke vragen:

Wat zouden volgens u de gevolgen zijn van een decentralisatie-uitkering op de samenwerking binnen de regio?

Welk advies heeft u voor toekomstig landelijk beleid om de dagelijkse werkzaamheden van RMC-coördinatoren en contact scholen te ondersteunen?

Welke advies heeft u voor toekomstig landelijk beleid om de samenwerking in uw regio te verbeteren?

Welke advies heeft u voor toekomstig landelijk beleid omtrent de verdeling van financiële middelen?

Bij wat voor veranderingen is de doelgroep die we willen helpen (voortijdig schoolverlaters en jongeren in een kwetsbare positie) het meest gebaat?

8.8. Toelichting op de figuren

8.8.1. Pirateplots

In het figuur ("pirateplot"; Phillips, 2016) ziet u stippen, dat zijn de antwoorden van elke deelnemer. De gekleurde vlakken zeggen iets over hoe de antwoorden (stippen) zijn verdeeld, u kunt daaraan zien hoe vaak antwoorden in een bepaalde range voorkomen. In elk plot staat ook een horizontale lijn in het midden van een wit-gekleurd vierkant. De lijn geeft de gemiddelde score weer, het vierkant is een 95% betrouwbaarheidsinterval. Een betrouwbaarheidsinterval is een statistische maat voor zekerheid: het geeft aan dat het gemiddelde in de bredere populatie waarschijnlijk (met 95% zekerheid) binnen deze grenzen valt.

Bij onze pirateplots lopen de antwoordmogelijkheden altijd van 0 tot 100, waarbij de uiterste ankers in de vragenlijst zijn voorzien van labels, deze labels zijn afhankelijk van de vraag. Er zijn in de vragenlijst geen labels gegeven aan de getallen tussen 0 en 100, in de voetnoten is een leidraad weergegeven voor het interpreteren van deze tussenmaten.

8.8.2. Staafdiagram Barplot

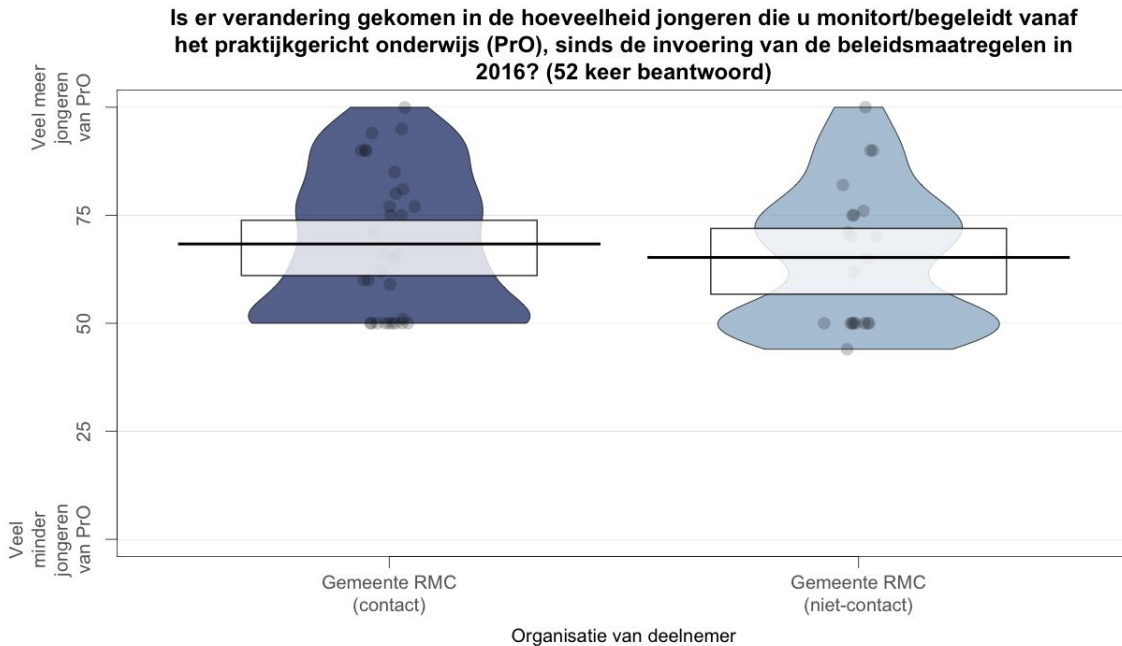
In een staafdiagram betekent de hoogte van een staaf het aantal keer dat een bepaald antwoord is gegeven. De aantallen zijn af te lezen op de verticale y-as. De antwoordmogelijkheden zijn af te lezen op de horizontale x-as. In het geval van een gestapelde staafdiagram heeft elke staaf ook verschillende kleuren en elke kleur is gekoppeld aan de organisaties waar de deelnemers werken. Zo is te zien welke partijen met name bijdragen aan de aantallen van een antwoordmogelijkheid.

8.8.3. Netwerkfiguur

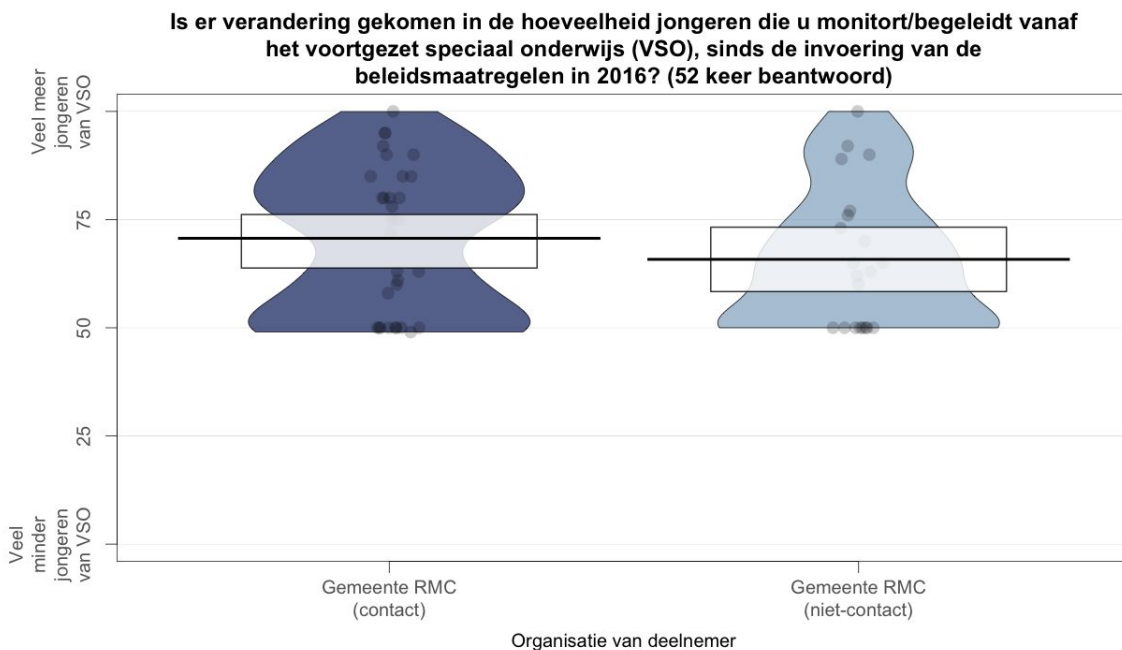
Het figuur laat een netwerk van cirkels zien. Deze cirkels zijn de partijen die binnen de nieuwe beleidsmaatregelen worden gestimuleerd om samen te werken. Elke partij is verbonden met een lijn. De lijn heeft een kleur, een dikte, een pijl erin en een getal erin. De kleur is de gemiddelde ervaren kwaliteit van de samenwerking en de dikte van de lijn is de gemiddelde ervaren intensiteit. De pijl geeft de richting aan, oftewel wie dit zo ervaart. Bijvoorbeeld, een pijl die wijst van School naar RMC betekent dat scholen gemiddeld deze intensiteit en kwaliteit ervaren in de samenwerking met het RMC. Dit betekent dat er alleen pijlen komen vanuit de deelnemers die meegenomen zijn in dit onderzoek: de scholen en gemeenten, afdeling RMC. De getallen representeren het aantal keer dat er is aangegeven dat er wordt samengewerkt met de partij waar de lijn naartoe gaat. Hoewel dit figuur handig is om veel data samen te vatten en een algemeen beeld te schetsen, is het goed om te realiseren dat het hier gaat om gemiddelden - de kwaliteit en intensiteit van samenwerkingsverbanden kan per regio verschillen.

8.9. Voortgang van de monitoring en begeleiding van PrO en VSO jongeren

Zowel contact- als niet-contactgemeenten ervaren eenzelfde hoeveelheid tot een flinke toename in het aantal jongeren dat ze monitoren of begeleiden vanaf het PrO (zie figuur 23) en het VSO (zie figuur 24).

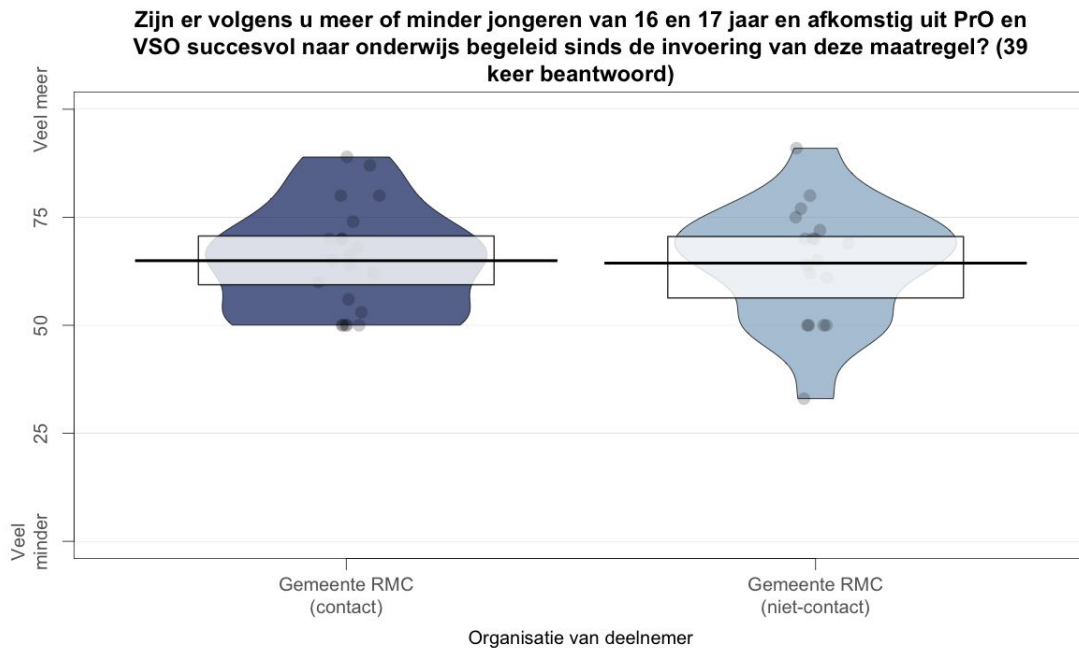
Figuur 23. Verandering monitoring **PrO** jongeren⁴⁶

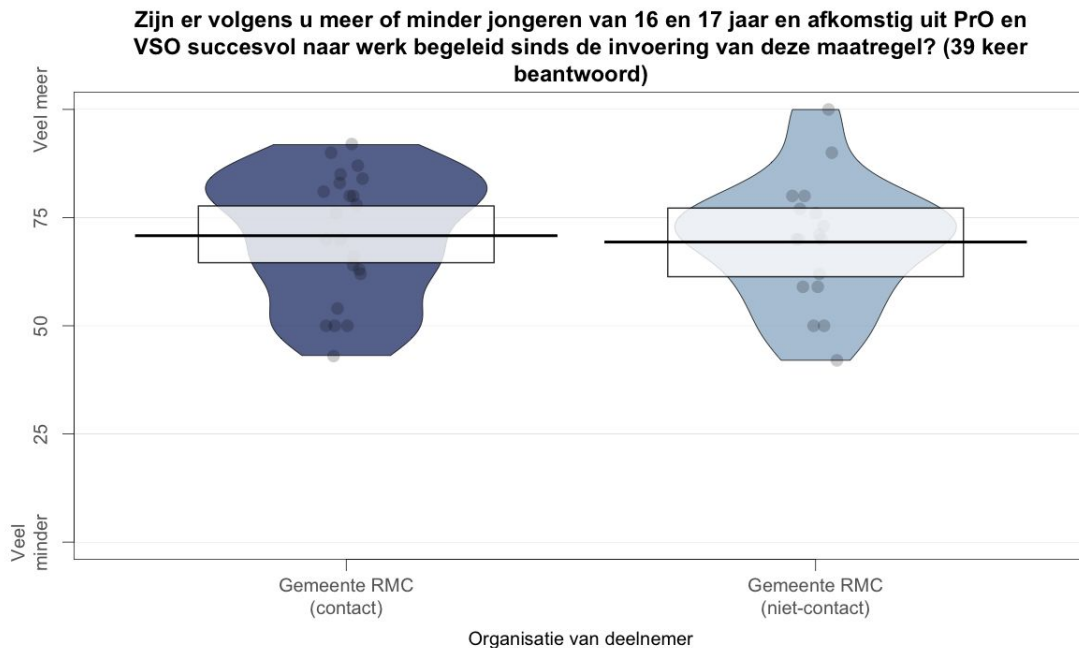
Figuur 24. Verandering monitoring **VSO** jongeren⁴¹

⁴⁶ In dit type pirateplot betekent 0 'veel minder jongeren van PrO', 25 'minder jongeren van PrO', 50 'evenveel jongeren van PrO', 75 'meer jongeren van PrO' en 100 'veel meer jongeren van PrO'.

De meerderheid van zowel contact- als niet-contactgemeenten geven aan dat sinds de invoering van de maatregelen er een groter aantal minderjarige jongeren (16 en 17 jaar) van het PrO en VSO is begeleid naar onderwijs (zie figuur 25) en werk (zie figuur 26). Enkelen geven aan dat er weinig verandering is. Jongeren in een kwetsbare positie worden vaker begeleid naar werk dan naar onderwijs (vergelijk figuur 25 en 26).

Figuur 25. Verandering in 16-17 jarige PrO/VSO begeleidt naar **onderwijs**⁴⁷

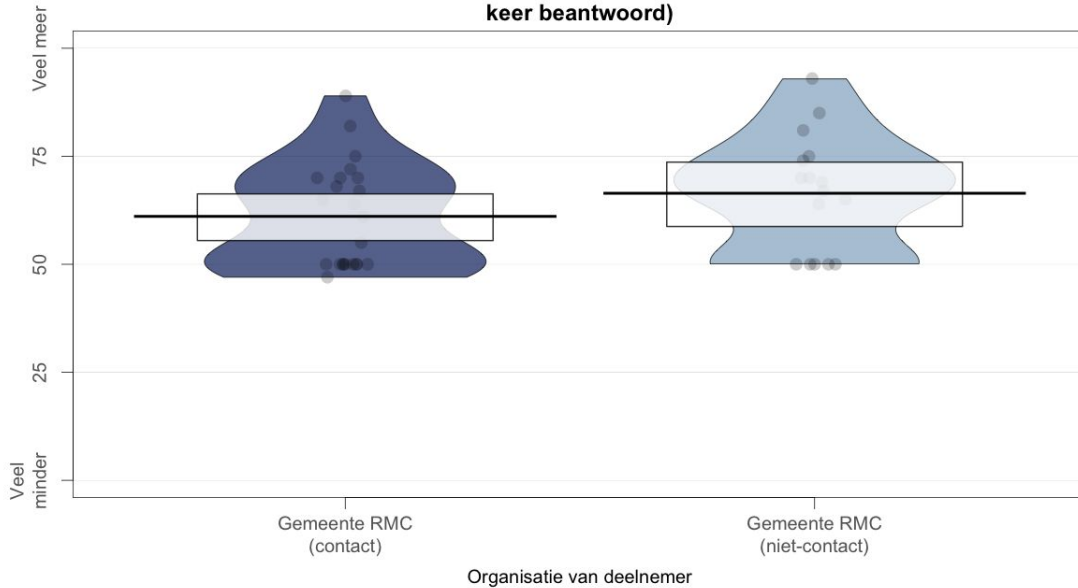
Figuur 26. Verandering in 16-17 jarige Pro/VSO begeleidt naar **werk**⁴²

Ditzelfde beeld geldt voor het aantal meerderjarige jongeren (18 tot 23 jaar) van het PrO en VSO dat begeleid wordt naar onderwijs (zie figuur 27) en werk (zie figuur 28), hoewel er bij deze

⁴⁷ In dit type pirateplot betekent 0 'veel minder', 25 'minder', 50 'evenveel', 75 'meer' en 100 'veel meer'.

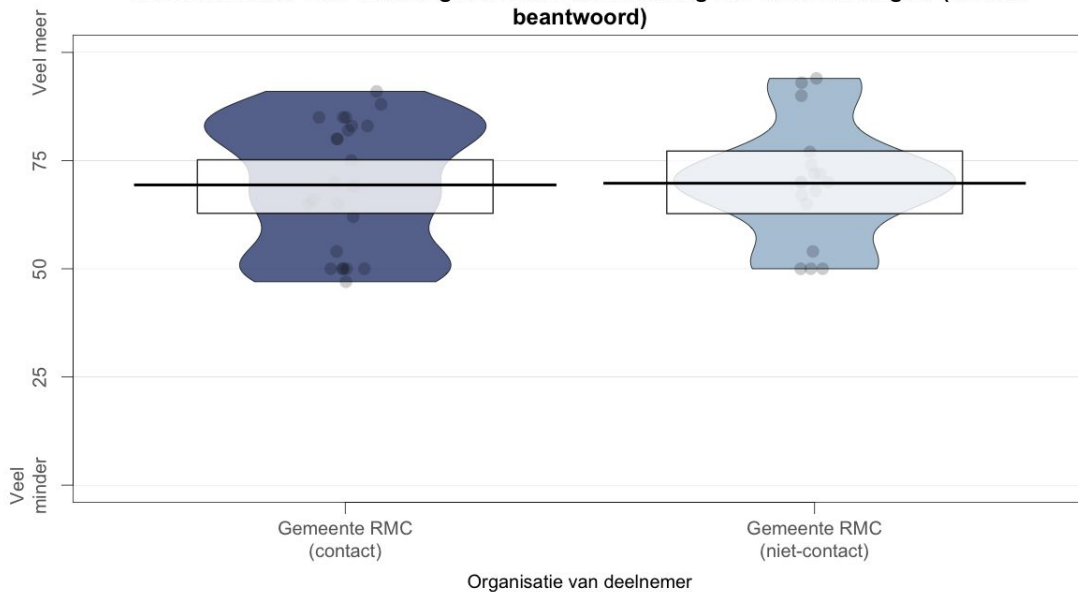
groep, in vergelijking met de minderjarigen, iets vaker door contactgemeente wordt aangegeven dat de aantallen gelijk zijn gebleven.

Zijn er volgens u meer of minder jongeren van 18 tot 23 jaar en afkomstig uit PrO en VSO succesvol naar onderwijs begeleid sinds de invoering van deze maatregel? (39 keer beantwoord)

Figuur 27. Verandering in 18-23 jarige PrO/VSO begeleidt naar **onderwijs**⁴⁸

Zijn er volgens u meer of minder jongeren van 18 tot 23 jaar en afkomstig uit PrO en VSO succesvol naar werk begeleid sinds de invoering van deze maatregel? (41 keer beantwoord)

Figuur 28. Verandering in 18-23 jarige PrO/VSO begeleidt naar **werk**⁴³

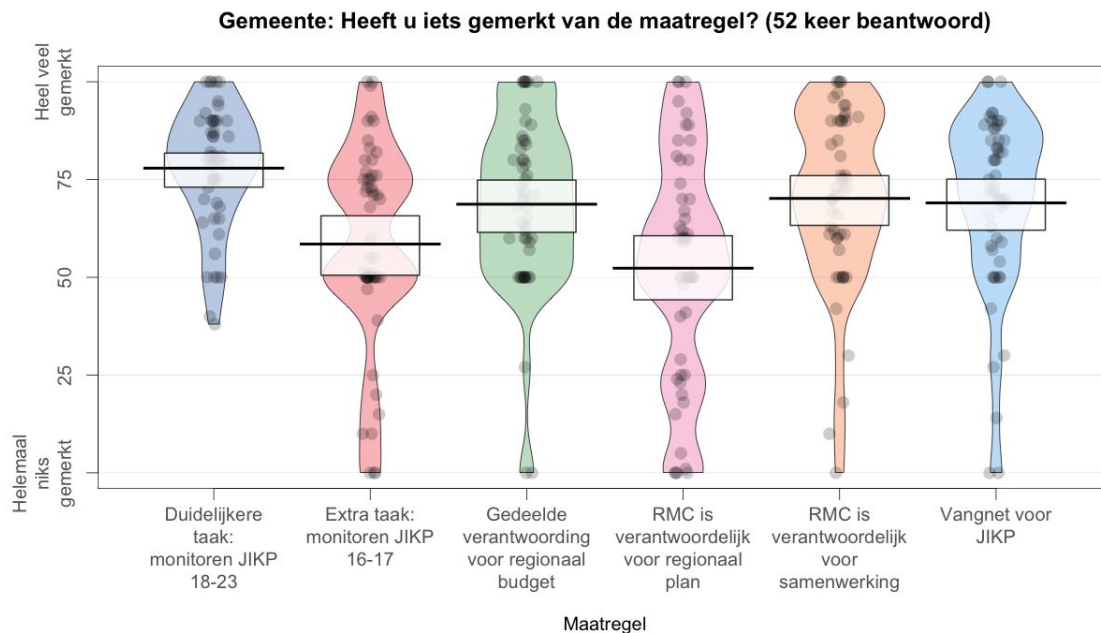
8.10. Vergelijking van de deelmaatregelen

Wij hebben elke deelmaatregel vergeleken op enkele aspecten: of er iets gemerkt is van de maatregel (figuur 29), of het invoeren van de maatregel is gelukt (figuur 30), wat de kwaliteit is

⁴⁸ In dit type pirateplot betekent 0 'veel minder', 25 'minder', 50 'evenveel', 75 'meer' en 100 'veel meer'.

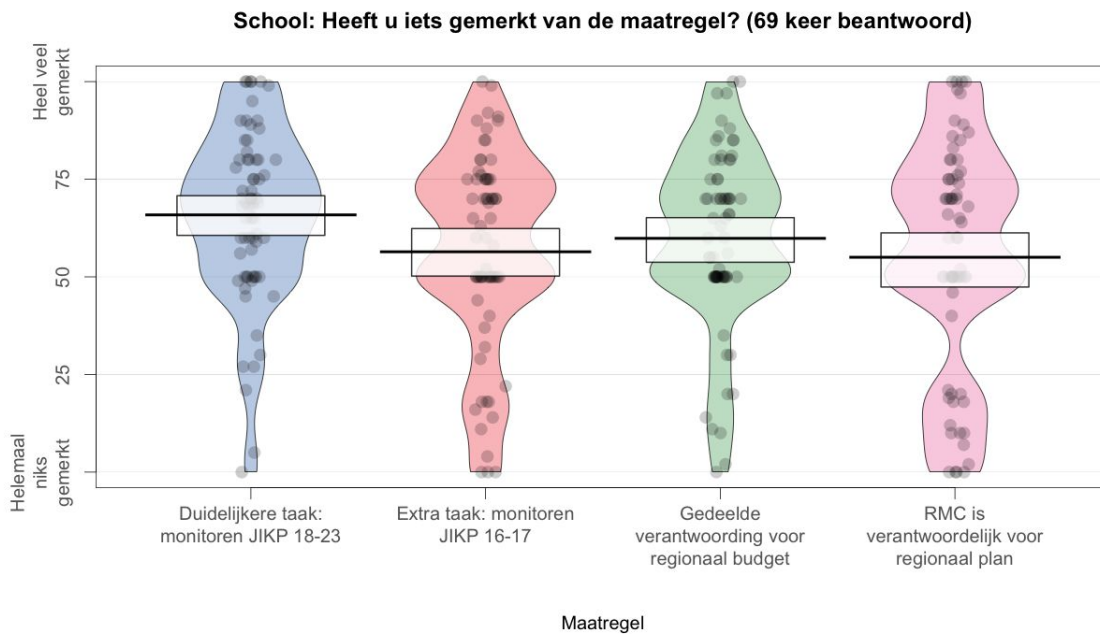
van de uitvoering van de maatregel (figuur 31), wat de grootte is van de impact van de maatregel (figuur 32), en wat men vindt van deze impact (figuur 33).

De deelmaatregelen zijn aardig vergelijkbaar met betrekking tot wat scholen en gemeenten ervan gemerkt hebben, met enkele uitschieters (zie figuur 29a en b). Gemeenten en scholen merken het meeste van de sterker belegde taak om jongeren in een kwetsbare positie tussen 18 en 23 jaar te monitoren, scholen variëren hier wel meer in dan gemeenten. Gemeenten merken het minst vaak dat zij de verantwoording hebben gekregen voor het totstandkomen van het regionaal plan. Dit beeld komt ook enigszins terug bij de scholen.

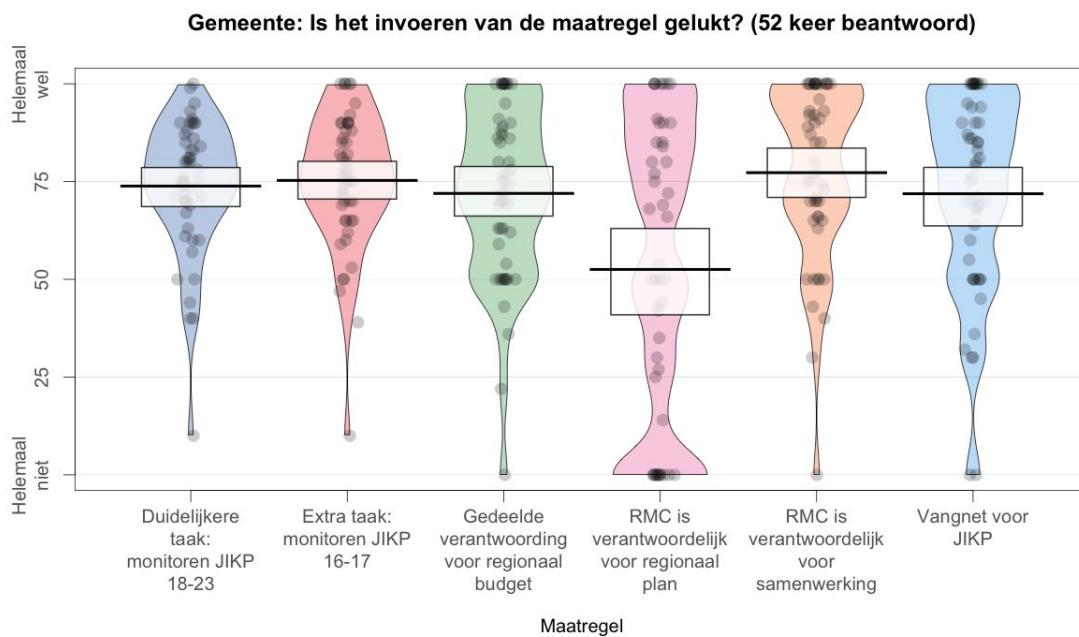
Figuur 29a. Mate waarin **gemeenten** iets hebben gemerkt van de maatregelen⁴⁹

⁴⁹ In dit type pirateplot betekent 0 'helemaal niks gemerkt', 25 'niks gemerkt', 50 'gemerkt', 75 'veel gemerkt' en 100 'heel veel gemerkt'.

Figuur 29b. Mate waarin **scholen** iets hebben gemerkt van de maatregelen⁵⁰

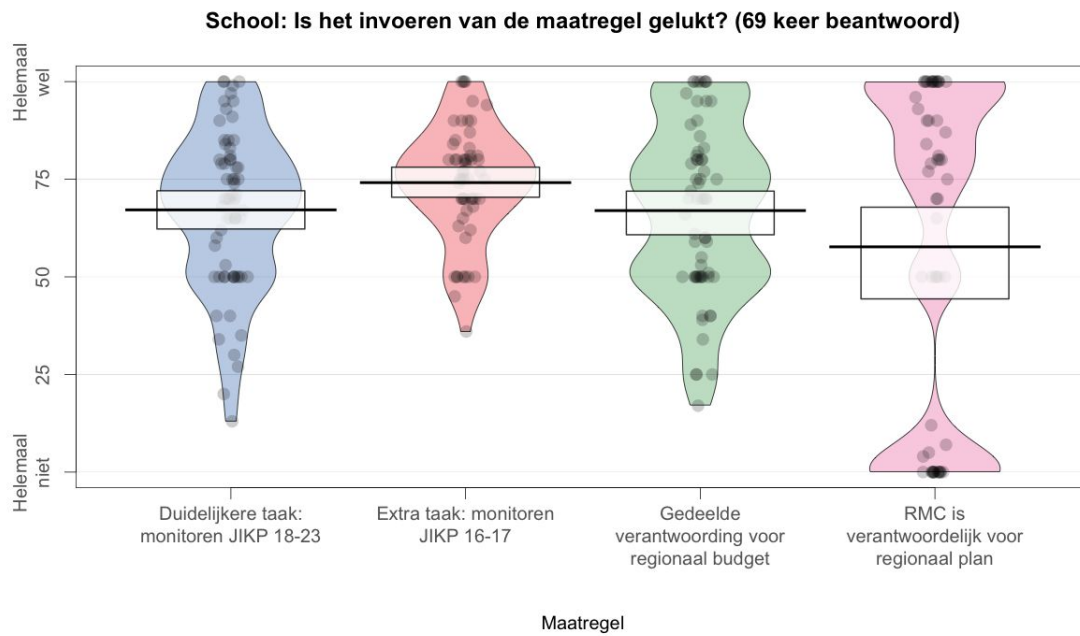
De invoering van de maatregelen lukt volgens de meeste deelnemers goed. Een opvallende uitzondering hierop is dat gemeenten en scholen ervaren dat het behoorlijk vaak niet lukt om te voeren dat de RMC's verantwoordelijk zijn voor het tot stand komen van het regionale plan (zie figuur 30a en b).

Figuur 30a. Mate waarin maatregelen succesvol zijn ingevoerd volgens **gemeenten**⁵¹

⁵⁰ In dit type pirateplot betekent 0 'helemaal niks gemerkt', 25 'niks gemerkt', 50 'gemerkt', 75 'veel gemerkt' en 100 'heel veel gemerkt'.

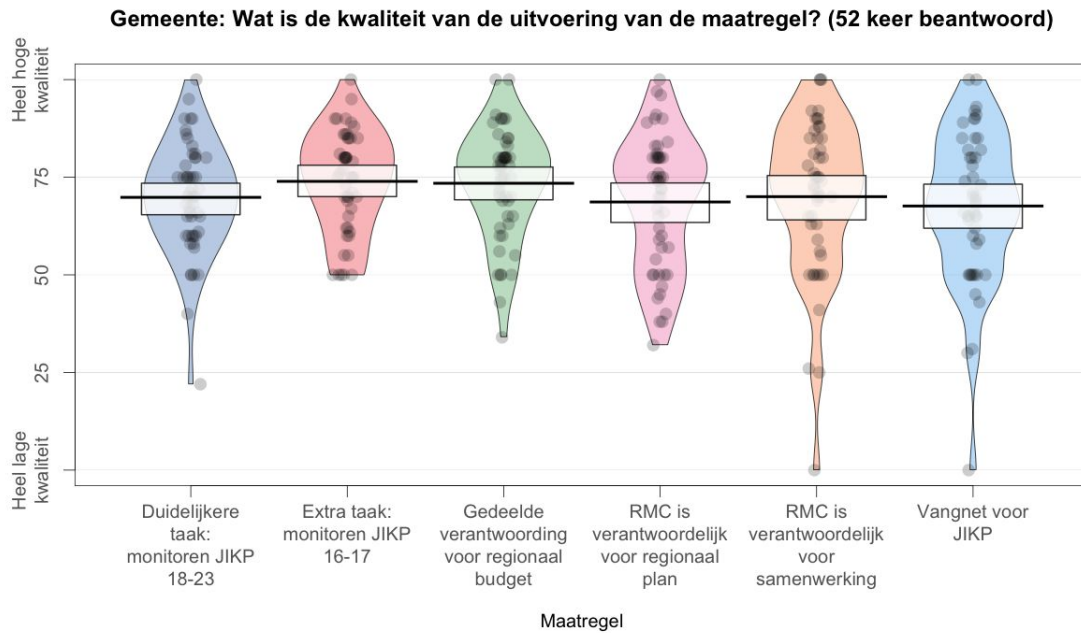
⁵¹ In dit type pirateplot betekent 0 'helemaal niet', 25 'niet', 50 'middelmatig', 75 'wel' en 100 'helemaal wel'.

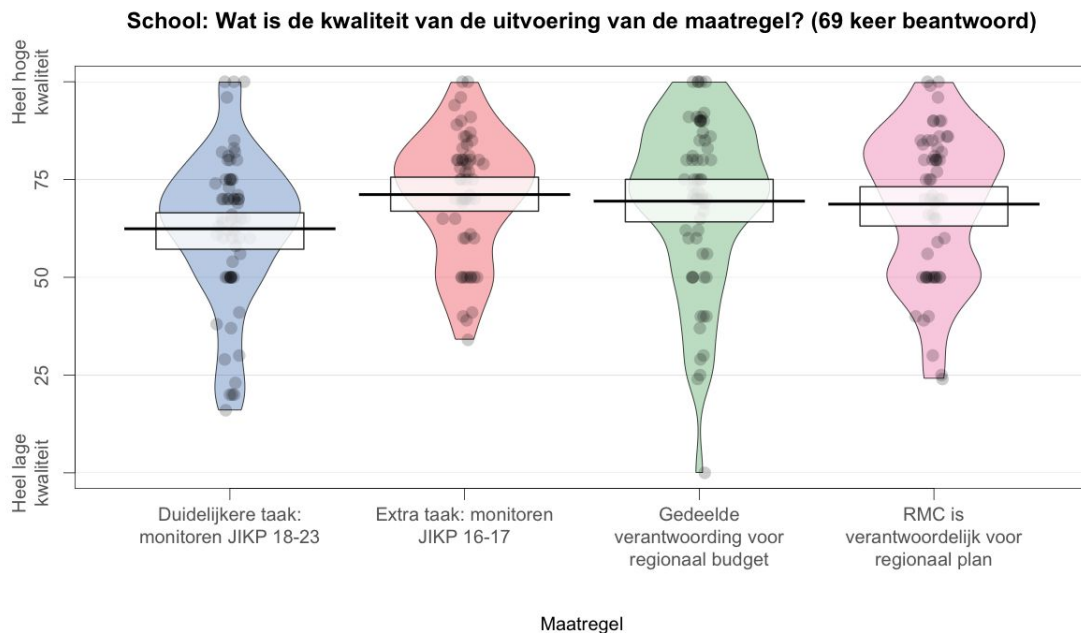
Figuur 30b. Mate waarin maatregelen succesvol zijn ingevoerd volgens **scholen**⁵²

⁵² In dit type pirateplot betekent 0 'helemaal niet', 25 'niet', 50 'middelmattig', 75 'wel' en 100 'helemaal wel'.

Volgens gemeenten zijn de verschillende maatregelen uitgevoerd met een vergelijkbare hoge kwaliteit. (zie figuur 31a en b). Scholen ervaren ook deze vergelijkbare hoge kwaliteit van uitvoering, hoewel zij ten opzichte van de andere maatregelen iets minder kwaliteit zien in het monitoren van jongeren in een kwetsbare positie tussen 18 en 23.

Figuur 31a. Kwaliteit van de uitvoering van de maatregelen volgens **gemeenten**⁵³

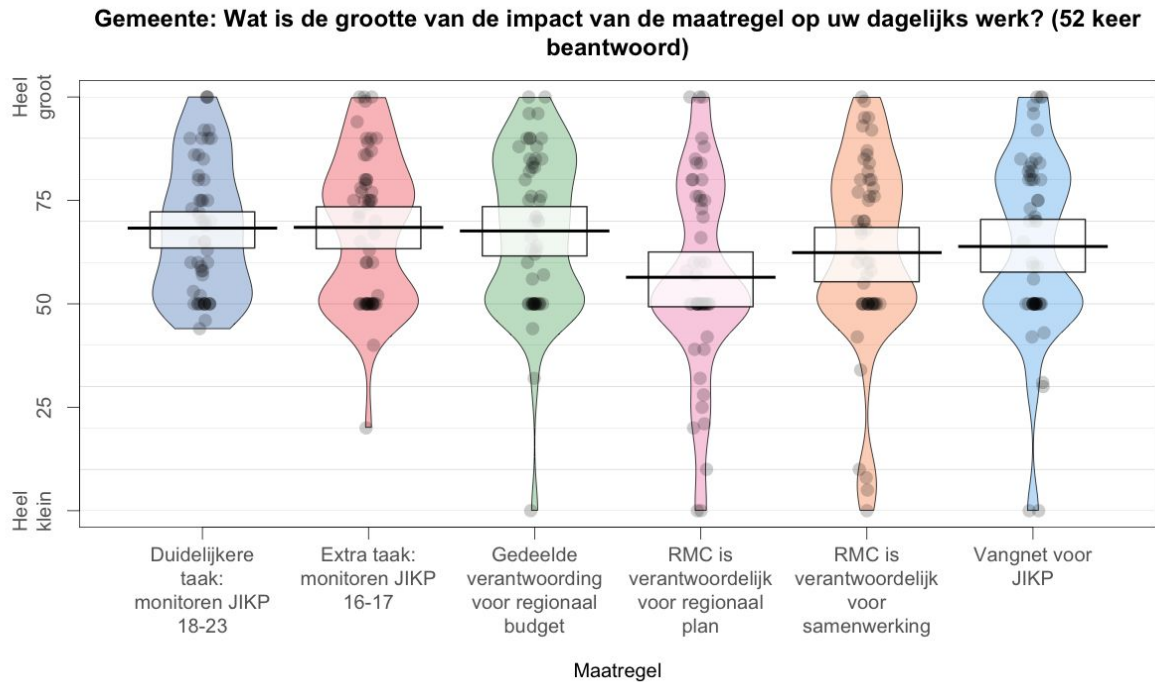

Figuur 31b. Kwaliteit van de uitvoering van de maatregelen volgens **scholen**⁵⁴

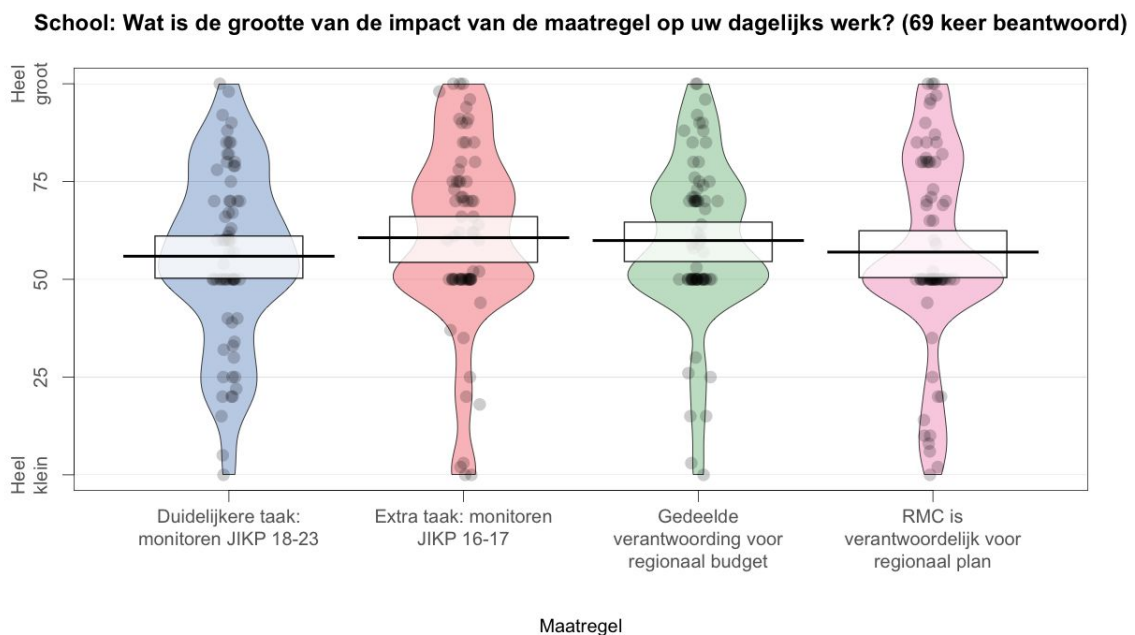
⁵³ In dit type pirateplot betekent 0 'heel lage kwaliteit', 25 'lage kwaliteit', 50 'middelmatige kwaliteit', 75 'hoge kwaliteit' en 100 'heel hoge kwaliteit'.

⁵⁴ In dit type pirateplot betekent 0 'Heel lage kwaliteit', 25 'Lage kwaliteit', 50 'Middelmatige kwaliteit', 75 'Hoge kwaliteit' en 100 'Heel hoge kwaliteit'.

De impact van de meeste deelmaatregelen is behoorlijk vergelijkbaar (zie figuur 32a en b). Voor een deel van de gemeenten is de impact van één maatregel middelmatig en daarmee het minst groot: de verantwoordelijkheid voor het totstandkomen van het regionale plan.

Figuur 32a. Grootte van de impact van de maatregel op werkzaamheden volgens **gemeenten**⁵⁵

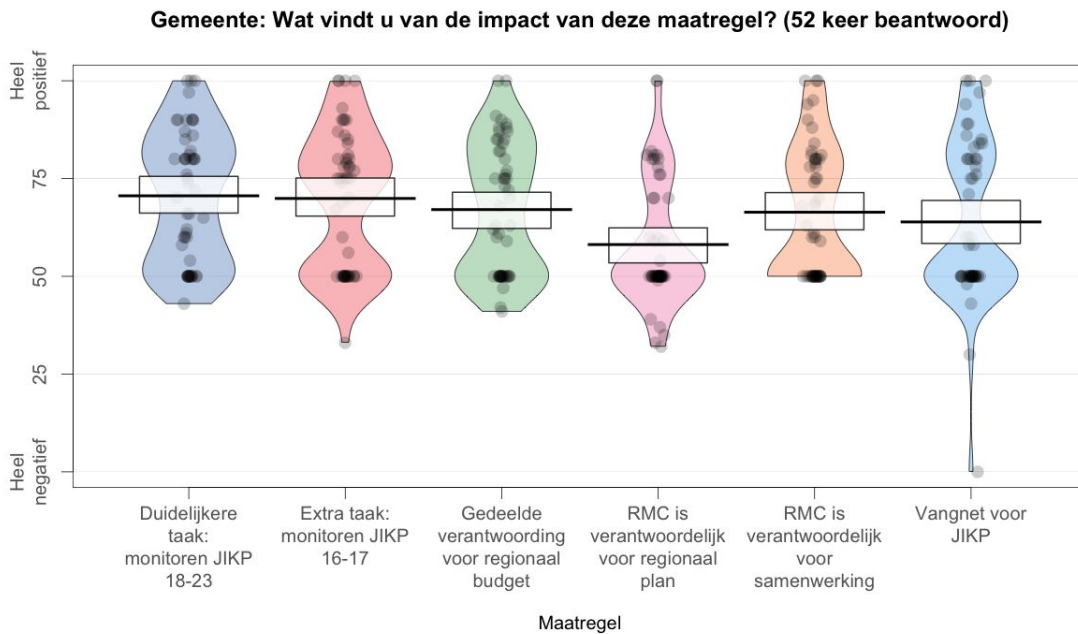

Figuur 32b. Grootte van de impact van de maatregel op werkzaamheden volgens **scholen**⁵⁶

⁵⁵ In dit type pirateplot betekent 0 'Heel klein', 25 'Klein', 50 'Middelmatig', 75 'Groot' en 100 'Heel groot'.

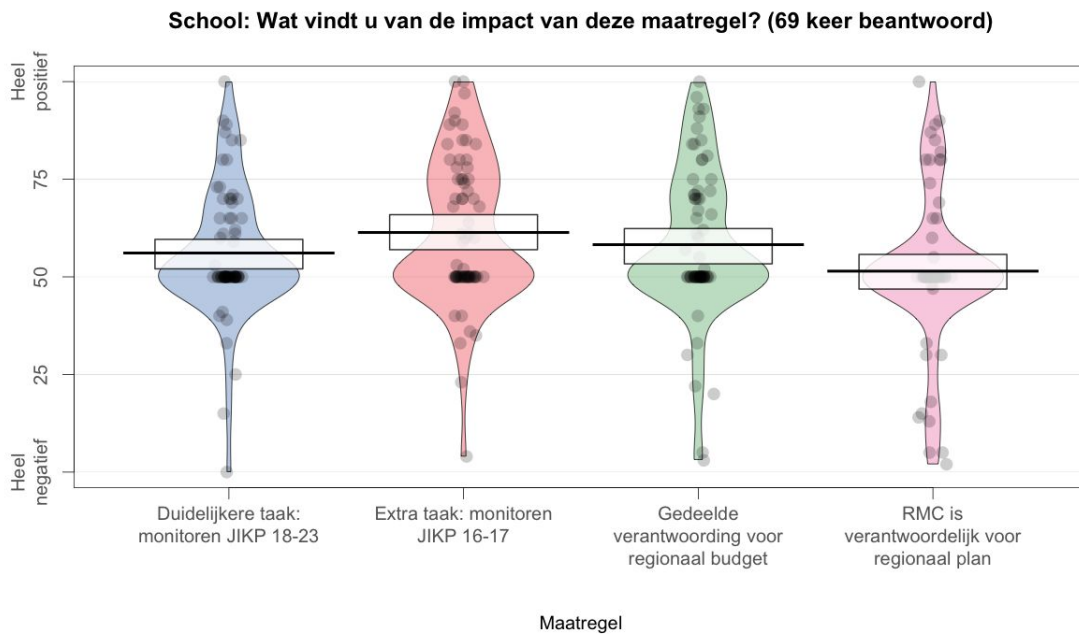
⁵⁶ In dit type pirateplot betekent 0 'Heel klein', 25 'Klein', 50 'Middelmatig', 75 'Groot' en 100 'Heel groot'.

De impact van de meeste deelmaatregelen wordt ongeveer even vaak positief als neutraal ervaren, behalve de verantwoordelijkheid voor het totstandkomen van het regionale plan, dat wordt door veel gemeenten wat minder positief ervaren dan de andere maatregelen en in sommige gevallen lichtelijk negatief (zie figuur 33a en b). De scholen zijn ook wat minder positief over deze maatregel, maar zij zijn het minst positief (maar gemiddeld nog steeds positief) over de impact van het monitoren van jongeren in een kwetsbare positie tussen 18 en 23 jaar.

Figuur 33a. Ervaren impact van de maatregelen volgens **gemeenten**⁵⁷

⁵⁷ In dit type pirateplot betekent 0 'Heel negatief', 25 'Negatief', 50 'Neutraal', 75 'Positief' en 100 'Heel positief'.

Figuur 33b. Ervaren impact van de maatregelen volgens scholen⁵⁸

⁵⁸ In dit type pirateplot betekent 0 'Heel negatief', 25 'Negatief', 50 'Neutraal', 75 'Positief' en 100 'Heel positief'.

8.11. Aanvullende evaluaties

Op verzoek van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben wij twee extra evaluaties gedaan. Deze evaluaties gaan over veranderingen in het beleid die geen onderdeel zijn van de vervolgmaatregelen VSV en jongeren in een kwetsbare positie die in 2016 in werking zijn gezet. De vragen omtrent deze maatregelen zijn daarom toegevoegd in de bijlage van het rapport.

8.11.1. Resultaatafhankelijke beloning

Per MBO-niveau zijn normen vastgesteld om de landelijke doelstelling van maximaal 20.000 vsv'ers in 2021 te realiseren. Wanneer een instelling de norm behaalt, ontvangen zij extra middelen, namelijk de zogenaamde resultaatafhankelijke beloning⁵⁹. Deze beloning dient als stimulans voor de effectieve bestrijding van vsv. Wanneer instellingen de norm (nog) niet hebben behaald, maar wel verbetering tonen ten opzichte van voorgaande jaren, kunnen zij in aanmerking komen voor een deel van de bekostiging. Voor de resultaatafhankelijke beloning is in totaal € 36,5 miljoen beschikbaar. In het schooljaar van 2018-2019 is de resultaatafhankelijke beloning voor scholen afgeschaft. deze beleidsmaatregel valt buiten het pakket aan vervolgmaatregelen VSV en jongeren in een kwetsbare positie, die in 2016 in werking zijn gezet en wordt hier apart geëvalueerd. In het interview is de volgende vraag gesteld over de afschaffing van de resultaatafhankelijke beloning:

Wat vindt u ervan dat de resultaatafhankelijke beloning voor scholen niet meer bestaat?

De accountmanagers van het OCW zien ook een mogelijke nadeel van de afschaffing van de beloning omdat de scholen volgens hen hierdoor geen urgentie meer ervaren om hun vsv-cijfers terug te dringen, zij lopen immers geen middelen meer mis. De accountmanagers kaarten daarnaast ook een aantal voordelen van de afschaffing van de beloning aan: de beloning niet kon geen lange termijn aanpakken ondersteunen omdat deze beloning niet structureel werd verkregen, en het is eerlijker tegenover andere domeinen, zoals het RMC, die niet op deze manier beloont werden voor het terugdringen van VSV. Uit interviews met de andere partijen komt naar voren dat alle partijen het afschaffen van de resultaatafhankelijke beloning voor het voorkomen van VSV zien als een goede ontwikkeling (Ingrado, G40, RMC A, RMC E). Een voordeel is dat de creatieve boekhouding hiermee wordt opgelost en geeft ruimte om geld neer te leggen waar het nodig is (RMC A). Het verbeteren van de kwaliteit van de instellingen is nu meer verwerkt in de kwaliteitsagenda's van het MBO (Ingrado, RMC E).

⁵⁹ Voor toelichting over de resultaatafhankelijke beloning verwijzen wij naar de kwaliteitsafspraken: <https://www.kwaliteitsafsprakenmbo.nl/actueel/nieuws/2016/10/03/vsv-regelingen-in-werking-getreden>

8.11.2. Vrijstellingsregister

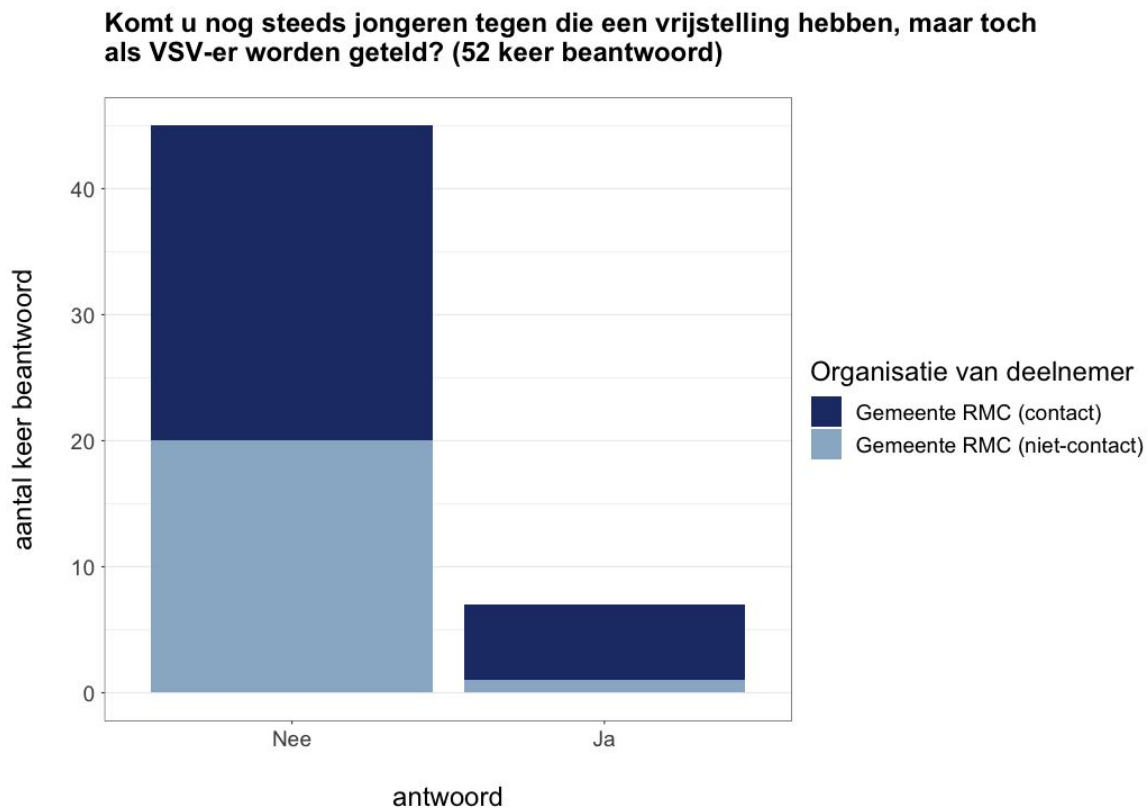
In 2013 is het vrijstellingenregister in werking getreden, om te voorkomen dat leerlingen die vrijgesteld zijn van het halen van een startkwalificatie worden gezien als VSV-er. In het landelijke register online gezet door DUO staan jongeren van 17 en 18 jaar die zijn vrijgesteld van (vervangende) leerplicht of kwalificatieplicht op grond van de leerplichtwet artikel, 3, 5 en 15⁶⁰. Zij kunnen zo'n vrijstelling krijgen in het geval van bijvoorbeeld psychische of lichamelijke problemen, als ze een buitenlandse opleiding hebben gevolgd, of als ze een trekkend bestaan leiden. Het register heeft een aantal voordelen. Ten eerste zorgt het voor een betrouwbaarder registratie van voortijdig schoolverlaters (VSV), doordat het jongeren met een vrijstelling niet langer telt als voortijdig schoolverlater. Verder kunnen leerplichtambtenaren zelf voor primair- en voortgezet onderwijs en voor middelbaar beroepsonderwijs de vrijstellingen en vervangende leerplicht vastleggen in het register, waardoor er een beter beeld ontstaat van wie wel en wie niet op school zit. Scholen weten voortaan welke leerling een vrijstelling of vervangende leerplicht heeft. Tot slot zijn jongeren met een vrijstelling of vervangende leerplicht die verhuizen, voortaan zichtbaar voor de nieuwe gemeente, wat minder administratieve lasten oplevert. In schooljaar 2012-2013 stonden er 27.950 voortijdig schoolverlaters geregistreerd, tegen 36.250 een jaar eerder. De afname van 8.300 is voor ruim de helft (4.200 personen) te danken aan een verbeterde registratie, waar ook het registreren van vrijstellingen bij hoort. In totaal staan er ruim 10.000 personen vermeld in het Vrijstellingenregister.

Deze beleidsmaatregel valt buiten het pakket van vervolgmaatregelen VSV en jongeren in een kwetsbare positie, die in 2016 in werking zijn gezet en wordt hier apart geëvalueerd. In de vragenlijst zijn twee vragen gesteld omtrent de vrijstelling van jongeren van de leerplicht.

⁶⁰ Voor toelichting over het vrijstellingsregister verwijzen wij naar het jaarbericht in 2013 van DUO: <https://www.duo-jaarberichten.nl/jaarbericht/2013/01/klant-en-samenleving>

Komt u nog steeds jongeren tegen die een vrijstelling hebben, maar toch als VSV-er worden geteld?

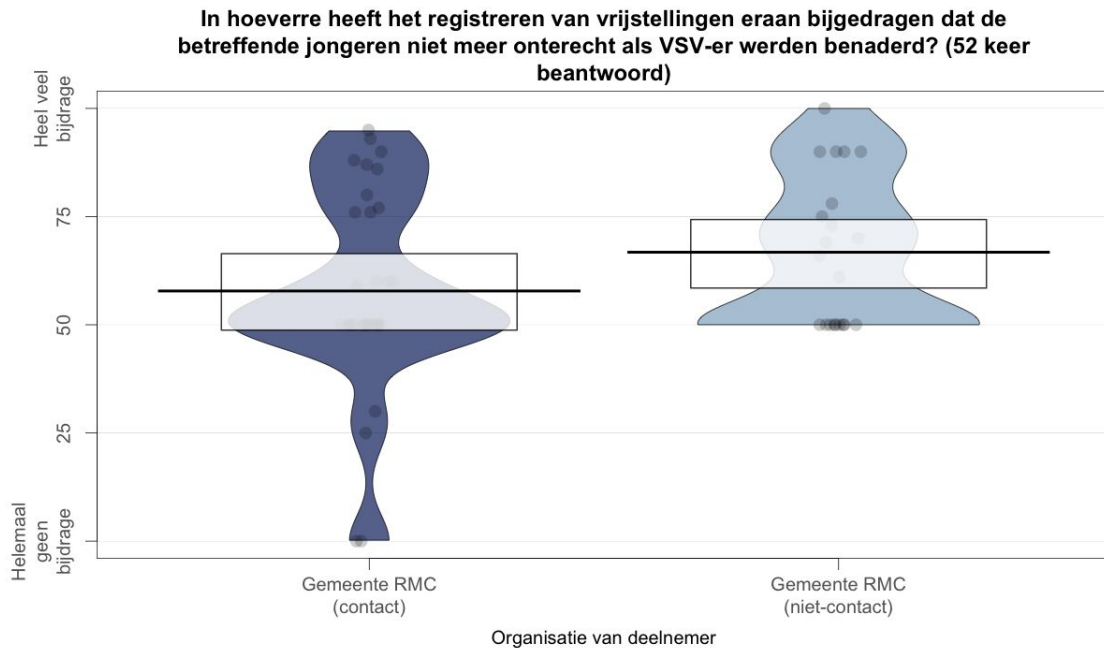
Het overgrote merendeel (86%) komt geen jongeren meer tegen met een vrijstelling die ten onrechte als VSV worden geteld: 45 personen komen geen jongeren meer tegen die een vrijstelling hebben maar toch als VSV-er worden geteld ten opzichte van 7 personen die nog wel deze jongeren tegenkomen (zie figuur 34).

Figuur 34. Aantal keer dat men jongeren tegenkomt die een vrijstelling hebben maar toch als VSV-er worden geteld.

In hoeverre heeft het registreren van vrijstellingen eraan bijgedragen dat de betreffende jongeren niet meer onterecht als VSV-er werden benaderd?

Het merendeel van de ondervraagden denkt dat het vrijstellingenregister eraan heeft bijgedragen dat jongeren niet meer onterecht als VSV-er werden benaderd (zie figuur 35), hoewel enkelen dit niet aan het vrijstellingenregister wijden. Volgens de niet-contact gemeenten heeft het register deels tot heel veel bijgedragen aan het niet meer onterecht benaderen van jongeren als vsv'er, en volgens de contactgemeenten helemaal niet tot veel bijgedragen.

Figuur 35. In hoeverre men vindt dat het vrijstellingenregister heeft bijgedragen aan het voorkomen dat jongeren onterecht als VSV-er benaderd worden⁶¹

⁶¹ In dit type pirateplot betekent 0 'helemaal geen bijdrage', 25 'geen bijdrage', 50 'middelmatige bijdrage', 75 'veel bijdrage' en 100 'heel veel bijdrage'.

8.12. Limitaties

Elk onderzoek heeft beperkingen, zo ook deze. Er was een vrij lage deelname aan de vragenlijst (zie ook sectie 4.2.2.), en bepaalde partijen zijn hierbij onderbelicht gebleven. Zo was er sprake van weinig deelname van VO/PRO/VSO en hebben we de input van de deelnemers van het DWI niet kunnen gebruiken in verband met te weinig deelname. Verder is er in het rapport geen onderscheid gemaakt tussen de G4, G40 en andere gemeenten omdat deze splitsing kleine groepen bevat, met name de G4 bestaande uit 4 gemeenten. Bij zulke lage deelname kunnen we geen betrouwbare uitspraken doen, en bovendien kan het uitlichten van een kleine groep in het geval van G4 leiden tot het herkennen van gemeenten in het rapport. Mogelijk hebben deze partijen wel verschillende input, maar in het belang van de anonimiteit van onze onderzoeksdeelnemers is ervoor gekozen geen onderscheid te maken.

Bovendien kan er enige bias zijn in de lijst uitgenodigden van de vragenlijst: de lijst is grotendeels op pragmatische gronden vastgesteld, dat wil zeggen op basis van contactgegevens die het OCW beschikbaar had. Dit kan betekenen dat er al wat meer banden waren met het landelijk VSV en JIKP beleid en de mening onderbelicht is van partijen die minder betrokken zijn bij het landelijk beleid. Daarnaast kan het zijn dat sommige regio's niet vertegenwoordigd zijn, en andere regio's dubbel vertegenwoordigd zijn, omdat de lijst van contactgegevens soms meerdere mensen uit 1 regio bevatte. Verder zijn er ook weinig scholen gesproken bij de interviews, waardoor de meer diepgaande achtergronden vooral voortkomen uit meningen van het RMC. De mening van scholen, en met name niet-contactscholen kan wel degelijk anders zijn, in de vragenlijst komt hun mening vaak als wat minder positief naar voren.

Tot slot zijn niet alle vragen van de vragenlijst expliciet behandeld in het rapport, echter is de ruime meerderheid wel behandeld. Vragen zijn geselecteerd op basis van non-overlappendheid met andere vragen en relevantie voor het rapport.

8.13. Referenties

- Bussemaker, M.J. (12 december 2014). *Brief 'Meer kansen voor jongeren in een kwetsbare positie'*, Tweede Kamer, vergaderjaar 2014-2015, kamerstukken 30079 nr. 53.
- Bussemaker, M.J. (15 februari 2015). *Brief 'Succesvolle aanpak voortijdig schoolverlaten krijgt een krachtig vervolg'*, referentienummer 894516.
- Cedefop (2016). *Leaving education early: putting vocational education and training centre stage. Volume I: investigating causes and extent*. Luxembourg: Publications Office. Cedefop research paper; No 57. <http://dx.doi.org/10.2801/893397>
- De Witte, K., & Mazrekaj, D. (2017). *Vroegtijdig schoolverlaten: evidence based aanbevelingen*. DE GESLAAGDE SCHOOL, 85.
- DUO (1 januari 2014). *DUO Jaarbericht 2013*. Opgehaald van: <https://www.duo-jaarberichten.nl/jaarbericht/2013/01/klant-en-samenleving>
- Ingrado (2018). *Wat is RMC*. Opgehaald van: https://www.ingrado.nl/onderwerp/wat_is_rmc
- Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (3 oktober 2016). *VSV-regelingen in werking getreden*. Opgehaald van: <https://www.kwaliteitsafsprakenmbo.nl/actueel/nieuws/2016/10/03/vsv-regelingen-in-werking-getreden>
- National Research Council (US) & Institute of Medicine (US) (2009). *Preventing Mental, Emotional, and Behavioral Disorders Among Young People: Progress and Possibilities*. (M. E. O'Connell, T. Boat, & K. E. Warner, Eds.). Washington (DC): National Academies Press (US).
- Nji (n.d). *Varianten wijkteams*. Opgehaald van: <https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Wijkteams/Gemeente/Varianten-wijkteams>
- Phillips, N. (5 april 2016). *The Pirate Plot (2.0) – The RDI plotting choice of R pirates [Blogpost]*. Opgehaald van: <http://nathanieldphillips.com/2016/04/pirateplot-2-0-the-rdi-plotting-choice-of-r-pirates/>
- Regioatlas A (n.d.). *RMC-regio's (Regionaal Meld- en Coördinatiepunt)*. Opgehaald van: https://www.regioatlas.nl/indelingen/indelingen_indeling/t/rmc_regio_s_regionaal_meld_en_coordinatiepunt
- Regioatlas B (n.d.). *Arbeidsmarktregio's*. Opgehaald van: https://www.regioatlas.nl/indelingen/indelingen_indeling/t/arbeidsmarktregio_s
- Rijksoverheid (2017). *Landelijk Vsv Nieuws*. Opgehaald van: <https://www.onderwijsincijfers.nl/kengetallen/onderwijs-algemeen/leerlingen-en-studenten/prestaties-voortijdig-schoolverlaten/landelijke-vsv-cijfers>
- Staatscourant (30 September 2016). *Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 18 september 2016*. Opgehaald van:

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2016-51119.html>

Vossenaar, I. (2018). *Deelname pilots minder zelfredzame jongeren*. Opgehaald van:
https://www.ingrado.nl/assets/uploads/Deelname_pilots_minder-zelfredzame_jongeren.pdf

Netwerkpartners 16-27 (27 november 2017). Samen, slim en slagvaardig kansen creëren voor minder zelfredzame jongeren: werkdocument. Opgehaald van:
<http://www.16-27.nl/assets/Uploads/Werkdocument-Samen-slim-en-slagvaardig-kansen-creëren-voor-minder-zelfredzame-jongeren-def.pdf>

Wet educatie en beroepsonderwijs, artikel 8.3.1 (1 augustus 2018). Opgehaald van:
<https://wetten.overheid.nl/BWBR0007625/2018-08-01/0/Hoofdstuk8/Titeldeel3/>